

free
THEM ALL

2 5 3

EUSKAL PRESOEN ALDEKO BATZORDEA - SORTU

09 2019ko uda

Lege Gordailua / Depósito Legal: SS-1471-2012

kalerainfo

BAKEA ETA ASKATASUNA IRABAZTERA

NI ZU BI

Pasa den martxoaren 16an larriki gaixorik dauden presoek aldeko ekimena burutu zen Bilbon. NI ZU BI herri ekimenak Bizkaiko hiriburuko zubietan erri dauden presoek askatasuna aldarrikatu zuten; horretarako legedia aplikatzea baino ez dela egin behar gogoratu. San Anton, La Merced, Arenal, Zubi Zuri, Pedro Arrupe, udaltxeko eta Deustuko zubietan ordu erdiko elkarretaratzea egin ondoren, Arriagaraino manifestazioan atera ziren parte hartu zuten 4000 lagun inguru. Bertan burutu zen ekitaldian kalera ateratzera eraman zituzten arrazoiak azaldu zuten ekimeneko bultzatzaileek eta SAREko kideek.

Kepa Arronategi, Ibon Iparragirre, Txus Martin, Joseba Borde eta Gorka Fraile preso bizkaitarren senideek eta lagunek ekimena aurkeztu zutenean oinarrizkoenak batzen gaituela adierazi zuten. “Zubi batek bi ertzak bezala. Oinarrizkoenak batzen gaitu, bizitzaren eta pertsonen integritate fisiko zein psikikoaren eskubideak ideologia ezberdinetako pertsonak batzen ditu, gazte zein nagusi, herri batekoak zein bestekoak. Pertsona oro inarosten da besteen minaren eta sufrimenduaren aurrean; are gehiago, hau ekidin ahal denean”. Ideia hauek gidatuta planteatu zuten ekimen berezi hau.

NI ZU BI ekimena gaixo dauden preso bizkaitarren aldeko plataforma ezberdinen babesa jaso zuten, baita SARE herri-tarraren babesa ere. Izan ere, SAREk behin eta berriz salatu izan du erri dauden presoek egoera eta aplikatzen dieten salbuespen legedia, euren askatasuna exijituz eta urgentea den egoera honi irtenbide bat bilatzeko indarrak metatuz.

Preso bizkaitar hauen askatasunaz gain, osasun arazoak dituzten preso guztien kaleratzea aldarrikatu zuten Bil-

bon. Egoera horretan dauden presoak 21 dira, Jaiki Hadi elkarteak berriki jakinarazi duen moduan; horietatik 15 zerrenda publikoan agertzen dira, beste 6en kasuak anonimatoan mantentzen direlarik.

Elkarte honek gaixotasun larriak dituzten presoek kopurua gora doala salatu zuten, zigor luzeen eta presoek adin handien ondorioz. Kontuan hartu behar da ere urte luzeetako zigor horiek zer baldintzetan betetzen dituzten; kasu gehienetan egoerarik okerrenetan (lehenengo graduan, Euskal Herritik ehunka kilometrora, euren eskubideak defendatzeko gose grebak egitera behartuta, funtzionarioen jazarpena edota jipoiak sufrirituz...).

Ekimen honen bitartez, botere publikoei deialdia luzatu zieten antolatzaileek; izan ere, osasun arazo larriak dituzten presoek askatasuna legezkoa da, eskubide bat da eta legedi penitentziarioan jasota dago. Horregatik, instituzioei preso hauen eskubideak errespetatu eta gauza ditzaten eskatu zieten, “bizitzeko eskubidean eta pertsonen integritatean oinarritzen den legea aplikatuz”. Legediak bi printzipio unibertsal hauek bermatzeko bitartekoak ditu eta onartezina da azken momentura arte luzatzea eskubide horien aplikazioa. Are onartezinagoa segun nor den pertsona aplikatzea edo ez.

Krudelkeria horrekin bukatzeko, larriki gaixorik dauden presoek askatasunaren aldeko ekimen gehiago iragarri du SAREk. Apirilaren 7an, osasun eskubidearen nazioarteko egunean, 21 euskal presoek kasua salatzen ekimenak burutuko ditu. Hainbat herritako zubietan elkarretaratzeak deitu dituzte, “zubiak eraikitzen” segituko dutela adieraziz. Zubiak eraiki denon artean preso erriak askatzeko.

Helmugarako gutxiago falta da!

Sakanan burutu zen Lasterbidean lasterketaren VII. edizioa eta 1.500 lagun baino gehiago bildu ziren

Duela bi urte Lakuntzan musikaren esparrutik Euskal Herrian inoiz egin zen elkartasun jaialdirik handiena egin zuten eta, aurten, Arbizon eta Lakuntzan, kirolaren eremutik, presoen aldeko Lasterbidean elkartasun lasterketak espektatiba guztiak gainditu zituen. Maiatzaren 19an, hautets kanpainaren erdi-erdian eta eguraldiaren aurka, Lasterbidean guztiz arrakastatsua izan zen beste behin; euripean bai, baina beti bezain arrakastatsua.

Korrikaren kirol eremutik jaiota, euskal errepresaliatu eta beren gertukoekiko elkartasun herri ekimena da Lasterbidean. Kirol eremuan ari den jendeak antolatzen du urtero urtero lasterketa. Aurten, Maiatzaren 19an Arbizu-La-

kuntzan ospatu zen zazpigarren edizioa, "Leisterka denak itxaa!" lelopean.

Nazio elkartasun lasterketa da hain justu, euskal errepresaliatuekiko eta beren gertukoekiko elkartasun ekimen herri-tarra. Desagertzeko jaiotako ekimena da; "ez genuke halako ekimen gehiagorik antolatu nahi" esaten zuten antolatzailleek. "Horregatik, hau azkena izatea nahiko genuke. Baina azkeneko preso eta iheslaria etxean egon arte halako ekimenak antolatzeko konpromisoari eusten diogu". Egun osoko egitaraua izan zen, Arbizon goizez eta Lakuntzan arratsaldez: zumba beroketa, lasterketa laburra eta luzea, sari banaketa, Etxeraten ekitaldia, kalejira, herri bazkaria, zirku erakustaldia, herri kirolak eta eguna amaitzeko kontzertua.

Eguerdian Arbizun burutu zen ekitaldian Etxareteko kideek eskerrak eman zizkieten parte hartzaileei, ikusleei, laguntzaileei eta Sakanara etorritako guztiei. “Gure buruari erronka garrantzitsua jarri genion; lasterketa luze eta txikiaren artean 1.500 korrikalari biltzea.

Zorionak marka guztiak gaintzen ari garelako urtez urte! Zorionak gaur egindako kilometroak urrunketarekin eta dispersioarekin amaitu ahal izateko kilometroak direlako! Elkartasun eta maitasunez beteriko kilometroak dira gaur hemen zeharkatu ditugunak!”, nabarmendu zuten, eta “azkeneko preso eta iheslaria etxean egon arte halako ekimenak antolatzeke konpromisoari eusten” diotela adierazi zuten.

Aurtengo lasterketan Jon Gurutz Maiza presoaren gertukoek jantzi zuten lehenengo zenbakia zeraman dortsala. Lannemezango espetxean dagoen Gurutz ere larriki gaixorik dauden presoan zerrendan dago. Maizarekin batera, gainontzeko preso sakandarren orimenaz eta presentziaz margotu zituzten dortsalak, ETAko kide izan ziren bost etxarriarrak eta Altsasuko zazpi gazteak.

LASTERBIDEAN! LASTER ETXEAN!

Hauek gogoratu dutenez, “laster helmugara iritsiko ginela pentsatu genuen duela zazpi urte Lasterbidean lehenbiziko edizioa burutu genuenean, baina

zoritxarrez arinketan darraigu, urrunketari bidezidorra topatu nahian. Eta lasterketa horren baitan, korrika egin dugun bitartean, ehunka senide eta gertuko espainiar eta frantziar errepi-deak zeharkatzen ari dira”.

Sakabanaketa eta urrunketaren ondorio latzenak jasan dituzten 16 senide eta lagunak gogora ekarri nahi izan zituzten egun berezi horretan eta sakabanaketak eraildako 16 senide eta lagunei eskaini zieten korrikalarien omenaldirik beroena! Arbizun eta Lakuntzan elkartasuna eta esperantzaren kolorea gorria izan zela ohartarazi zuten “Hamaika pauso ditu elkartasunak eta korrika aurrera goaz, herri gisa, premiazkoa delako benetako bakearen aldeko bideak irekita aurkitzea”.

Mobilizazioak

OTSAILAK 23

Errausketaren aurka

Antiguatik abiatu zen manifestazioa, “AdOstaSUNAri esan baietz” lemarekin pankarta buru zuela. 4.000 inguru pertsona batu ziren Donostiako erdigunean zehar; osasunari eta ingurugiroari lehentasuna emango dion adostasun bidea aldarrikatu zuten, hondakinen kudeaketan erraustegia ez den aukera badagoela argi utziz.

OTSAILAK 23

Loratze faxistaren aurka

Mila pertsonak burutu zuten Iruñean Faxismoaren aurka “Askatasunaren aldeko martxa”. Arratseko 17:30etan Udaletxe plazatik abiatu ziren “askatasuna, demokrazia, elkartasuna eta justizia soziala defendatzeko”. Herritar mugimenduko ekintzaileak Nafarroako banderarekin aurrean; jarraian deitzaileen sektoretako ordezkariak pankartarik gabe baina askatasunaren, feminismoaren, langileen, LGTBI komunitatearen, migratzaileen eta pentsionisten mezuekin.

MARTXOAK 3

Oroimenak bizirik jarraitzen du

1976an Poliziak hil zituen bost langileei Gasteizko Zaramaga auzoan urtero legez egin zien omenaldia euskal langileriak. “Ahanztura nahi zuten, baina ez dute lortu. Oroimenak bizirik dirau”, martxoaren 3ko sarraskiaren 43. urteurrenean, 5.000 pertsona inguru batu ziren Gasteizko manifestaziora, memoria berpiztu eta inpunitatea ozen gaitzeste-

ko. ELA, LAB, ESK eta Steilasek bultzatutako ekitaldian, oraingo gazteei egin zieten erreferentzia. Aiztogile kaletik arratsaldeko 5etan abiatuta, Gazte Blokea Zaramagara iritsi zenean, “Batzuk ez genuen bizi izan 1976ko martxoaren 3a, baina memoria kolektiboari esker ezagutu dugu” adierazi zuten.

MARTXOAK 2

Espoliazioari aurre egiteko

GARA eta bere inguruko proiektu komunikatibo guztia babesteko Donostiako Kurasaalean 350 pertsona baino gehiago bildu ziren. Garako arduradunek adierazi zuten, egunkariak “kolpe handia jaso du”, baina “etorkizuna” duela segurtatu zuten. “Ez gaude hiltzorian, eta etorkizuna proiektatu nahi dugu”, gaineratu zuten bildutakoei desafio solidarioa planteatuz. Gararen aurkako espoliazioari aurre egiteko herritarrak proiektu komunikatibo hau sendotzearen arduradun aktiboak izango dira eta bai herri batzarren bidez, baita egunkariko arduradunekin zuzeneko harremanen bidez helburu zehatz baten atzetik joango dira: 10.000 harpidetza lortzea.

MARTXOAK 6

Antxo gogoan

Xabier Rey “Antxo”ren oroitzapen eta espetxe politikaren salaketa ekitaldia debekatu ondoren, gobernu espainiarraren Nafarroako delegazioak debekatu egin zuen bigarren instantzian memoriaren eta adierazpen askatasunaren alde deitutako manifestazioa ere. Iruñeko Donibane auzotarrek prentsurreko jendetsu batean salatu zuten egoera. Bigarren debekuak ez zuen ekidin, hala ere, Antxoren heriotzaren lehen urteurren honen ondorengo egunetan oroitzapen eta salaketak hedapen publikoa izatea.

MARTXOAK 8

Euskal Herriko kale eta plaza moreak

Aurten martxoaren 8an berriro historia- ren kapitulu berri bat idatzi zuten Euskal Herriko emakumeek. Euskal Herriko kaleetara milaka eta milaka emakume atera ziren Euskal Herriko mugimendu feministak egindako deialdiari jarraituz. Greba feministak jarraipen handia izan zuen egitaratu zuten bost ardatzetan: zaintza, kontsumoa, emakume pentsionistak, ikasleak eta soldatapeko lana. Euskal Herriko hiri eta herrietako mobilizazioek utzitako irudiak izan ziren, kalitatez eta kantitatez, greba feministaren arrakastaren testimonio. Alde batetik, subjektu anitzak batu zirelako: talde feministak, etxeko langileen elkarteak, sindikatuak, emakume migratzaileen taldeak, baserritarrak, ikasle eta gazte taldeak... Zerbakiak ere ez ziren nolana- nahikoak izan eta Euskal Herri osoan

200 mobilizazio baino gehiago egin ziren. Ekimen eta mobilizazio guztiek iluntzeko manifestazioetan izan zuten une gorena, hamarnaka mila emakume bilduz. Baionan 500 emakume bildu ziren; Bilbon 30.000 goizean eta 50.000 baino gehiago arratsaldean; Iruñean 12.000 goizean eta 17.000 arratsaldean; Donostian 11.000 goizean eta 17.000 iluntzean; Gasteizen 10.000 goizean eta arratsaldean 25.000. Hala ere Euskal Herriko hiriburuetak mobilizazioetatik aparte ia beste 200.000 pertsonak hartu zituzten parte M8ko greba feministan, goiz eta arratsaldez herri eta eskualdetan egindako manifestazioetan... Herri askotan historia osoan ezagutu duten elkarretaratze, manifestazio edota mobilizazio jendetsuenak burutu ziren goizez, arratsaldez ala bietan. Bai, milaka eta milaka manifestari atera ziren kalera, baina, feministek esan zuten moduan, "Urrats handia eman dugu baina oraindik urrun gaude gure helburuetatik".

MARTXOAK 10 **Feminismoa korrika**

Urtero legez, bere 30. edizioan milaka emakume eta feministak zapatilak jantzi zituen Donostiako Lilatoian parte hartzeko. Martxoaren 8tik bi egunera, 6.200 emakume batu ziren Gipuzkoako hiriburuan aldarrikapen feminista berriro eramateko kaleetara.

MARTXOAK 15-16 **Klimaren aldeko greba**

Klimaren aldeko grebari erantzunez 1.400 ikasle mobilizatu ziren ostiralean Baionan; ikasle suediar batek deitu zuen mundu mailako greba. Friday for Future dinamikarekin bat eginez, lizeo guztietako ikasleak kalera atera ziren "klima aldaketarekin gizateria arriskuan" dela salatzeraz. Bilbo, Gasteiz eta Donostiako

greba eta mobilizazioen erantzuna Baionakoa baino askoz txikiagoa izan zen. Aldiz, martxoaren 16an, "Bizi!" plataformak antolatutako martxan 1.200 pertsona inguru elkartu ziren Angelun "Klima: solas ederrak utz, ekin!" lemapean.

MARTXOAK 24 **Altsasu gainezka**

Festa egun batez guardia zibil batzuekin gurutzatzeko zorigaitza izan zuten herriko gazteetako bakoitzari ezarritako zigorra (6 eta 13 urte artekoa) berretsiz Auzitegi Nazionaleko Helegite Salaren erabakiaren aurka protesta burutu zen. Altsasu eta herrirako sarrerak jendez gainezka bete zituen mobilizazio berri honek, duela urte pare bat gertatu zen moduan; epaiketa bezperetan Iruñean bildu zena baino jendetsuagoa izan zen manifestazioa. Gobernu Delegazioak 35.000 eta 50.000 artean kontatu zuen Altsasun bildutako jendetza, eta Altsasukoak Aske plataformak 60.000 inguruan. Atxilotuen gurasoek zeramaten pankarta manifestazio buruan, eta gazteak bizi ziren eta atxilotu zituzten kaleetan barna egin zuten ibilbidea. Espetxean daramatzaten egunekin kartel horiak zeuden ibilbidean. "Altsasukoak askatu!", "Alde hemendik, utzi bakean!" edota "Hau ez da Justizia" oihuak eten gabe entzun ziren mobilizazioan. "Funtsezko eskubi-deen urraketaurrean gaude: ustezko errugabetasuna, epaiketa justu eta inpartziala, defentsarako beharrezko bermeen eskubidea, askatasun eskubidea, zigorraren proportzionaltasuna..." esan zuten gurasoek ekitaldi bukaeran.

MARTXOAK 5-7 **Kartzela politikak osasuna kaltetzen du**

Aitzol Gogorzaren espetxealdi arindua- ren berri jakin eta Bilboko NI ZU BI

EZBEHARRAK

MARTXOAK 10 **Juankar hil da**

Juan Carlos Martinez Baztarrika preso ohi donostiarra hil zen 59 urte zituela. 1979n eta 1981etik 1986ra kartzelan egon zen. 1983an espetxeko osasun asistentziarik ezagatik zeharkako protagonista izan zen. Juankarrek hemiplejia progresiboa zuen, aurpegia, eskuin besoa eta hanka paralizatu zizkiona. 22 egun zeraman soinaren erdia paralizatuta, ez zioten egin adituena inolako azterketarik, eta espetxeak ukatu egin zion ospitalera eramateko eskaera. Puerto de Santa Mariako espetxeko osasun artatze eza salatu zuten presoek, eta ETak bertako medikua hil zuen.

MARTXOAK 15 **"Presi" joan da**

Jose Ramon Ibarluzea Zubialdea "Presi" Markina-Xemeingoa zen eta 65 urterekin hil da. 1982ko otsailaren 10ean atxilotuta 1984ra arte espetxean egon zen, Carabanchelen besteak beste. Agur eta ohore.

MARTXOAK 16 **Juanjo Rego zendu da**

Ebakuntza larri bat gainditu ezinean martxoaren 16an zendu zen Juan José Rego Vidal preso ohi donostiarra 79 urte zituela. 1962tik aurrera, espetxean edo erbestean egin zuen bere bizitza gehiena eta 1978an, 1981ean, 1988an eta azkenean, Mallorcan, 1995ean atxilotu zuten Rego. Jada 70 urte zituela, 2010. urtean askatu zuten espetxealdi arindua onartuz, garai hartan gaixorik ziren hainbat presori bezalaxe kontrol neurri zorrotzekin.

APIRILAK 27 **Agur Isidro**

Gaixotasun labur baina zital batek Isidro Murga Luzuriagaren bizitza bukatu zuen. Anaia Patxo eta Pablo Gorostiagarekin batera 18/98 sumarioan auziperatu zuten eta horren ondorioz zortzi urtez espetxeratu zuten Egin-en alde lan egiteagatik. Maiatzaren 2an Laudion elkartu ziren lagun eta hurkoak eta hantxe omen- du eta gogoratu zuten bere borroka ibilbidea eta konpromisoa.

LABURRAK**MARTXOAK 13**
Espetxeei buruzko eztabaida

EH Bilduk proposatuta osoko bilkura egin zen Eusko Legebiltzarrean EAEak eskumena jasotzen duenean espetxe kudeaketa zertan oinarritu eztabaidatzeko.

Madrilek ezarri eta Lakuak onartuta egutegian azken postuan dago gaia momentuz. PP ez beste talde guztiek onartu zuten Madrilek eskumena ematean eredu penitentiario berri bat abiatzea “espetxearen erabilpena laburtuz” eta gizabidean sakonduz.

MARTXOAK 21
Kinkea-saria Santurtzira

Aurtengo Kinkearen lehenbiziko promozioari dagokion zozketa burutu zen eta 20.000€ko sari nagusia Santurtzin saldutako 14.043 zenbakiarentzat izan zen.

APIRILAK 24
Gorazarreagatik deitua aske

Ahotsa.info medio digitaleko kide bati dei egin zion Auzitegi Nazional espainiarak, ustezko “terrorismoaren gorazarre” delituagatik; kargurik gabe aske geratu zen, Agoitzeko epaitegitik bideokonferentziaz aurkeztu ondoren.

Ahotsa.info argitaratutako zenbait berriren ondorioz izan zen zitazioa; berri horietan “euskar preso politiko” esaten zuen EPPKko kideez aritzean.

APIRILAK 27
Harrera-ren VIII. Asanblada

Bere zortzigarren biltzarra ospatu zuen Harrera Elkarteak, Elgetan, eta beste gauza batzuen artean 2018an eginiko lanaren balantzea eskaini zen. Harrerak 19 laguni lanpostua lortzen lagundu diela adierazi zuen, eta 35 lagunentzako diru laguntzak eman dituztela. Asanbladara agertu ziren ehunetik gora preso-ohi/bazkideren aurrean egin zuten balantzea.

ekimenaren ondoren, Sarek, Osasunaren Nazioarteko Eguna (apirilak 7) zela aprobetxatuz, larriki gaixo dauden euskal presoek gaia atera zuen kalera. Apirilaren 5ean Gipuzkoako Buruntzaldean manifestazioa egin zuten Hernaniko Gudarien plazatik abiatuta; Gernikan, Merkurio plazatik Kepa Arronategiren etxeratzearen alde giza katea; Ugaon Zolloko tunel ondoan Joseba Borderen etxeratzearen alde elkartu ziren; Apirilaren 7an, eguerdi ostean Uribe kostan Areetarantz Bizkaia Zubian elkarretaratu ziren eta, ibaiaren bestaldean, Portugalete aldean, ordu berean Ezkerraldea elkarretaratu zen; Ibon Iparragirrenen askatasunaren alde Ondarroan Zubizaharra bete zuten ordu bat lehenago. Bilbon, Etxebarrieta anaien plazatik abiatuta “Euskal presoak etxera” leloarekin manifestazio egin zuten,...

APIRILAK 4-14
KORRIKA
Garesetik Gasteizera

Euskararen aldeko lasterketan, apirilaren 4an Garesetik abiatu eta, hamaika egunez Euskal Herrian batetik bestera ibili ostean, apirilaren 14an Gasteizen bukatu zen 21. korrika. Lehen goizean dianekin esnatu zen Izarbeibarrako hiriburua, eta hainbat ekimenek alaitu zuten eguna herri bazkaria arte. Arratsaldeko bostetan korrikalari andanak ekin zion korrikari Erribera bidean. Sean Nafarroako hegoaldean jarraitu zuen Korrikak eta handik Zangotzaldera, Mairaga zeharkatu ostean. Hirugarren egunean Irunberrin abiatu zen Korrika eta Iruñerrian arratsaldean sartu zen zazpi orduz Iruñerriko kaleak igarotzeko.

Apirilaren 7an, Lapurdi, Baxe Nafarroa eta Zuberoan barrena ibili zen Korrika eta Baionan arratsaldeko seiak inguruan egin zioten harrera. Astelehenean Gipuzkoan sartu zen lasterketa eta Irun eta Hondarribitik Nafarroa, Bortziriak, Baztan, Leitzaldea, Sakana... Seigarren egunean Araban sartu zen Lautadatik Mendialdera eta Kanpezutik Guardara bidea hartu zuen Nafarroatik, eguna Argantzunen amaitzeko. Apirilaren 10ean, Arabatik Bizkaira sartu zen Korrika eta hurrengo egunean Zorrotzatik sartu zen Korrika Bilbora. Bederatzigarrenan, Lea-Artibaitik Bizkaia atzean utziz, Gi-

puzkoan egin zioten harrera eta arratsaldean Donostia jo zuen jendetza artean. Apirilaren 13an Durangaldea eta Arratian zabalduko zen “KLIKA” mezua eta Hamaikagarren egunea Bizkaian eta Gipuzkoan ibili zen lekukoa Gasteizera iritsi aurretik. Lekukoak Garestik zekarren mezua, Andre Maria Zuriaren Plaza bete-betearen aurrean irakurri zen: “Mundu bat euskarak, mende erdia Euskara Batuak, eta ehunka mila bizitza eta gogo euskarak batuak”.

APIRILAK 6
Iñigo Cabacas gogoan

Maria Diaz de Haro kalean, bere gurasoek, lagunak eta ehunka jende gogoratu zuten berriro ere Iñigo Cabacasen kasuan justiziarik ez dela egin oraindik.

APIRILAK 13
30 urte aski da

“30 urte aski da” lelopean, Baiona eta Donibane Lohizune arteko hamar biribilgunetan elkarretaratzeak eginez, beren kartzelaldiaren 30. urtean sartu direla-eta, Ion Kepa eta Unai Parot, Jakes Esnal eta Xistor Haranbururen “egoera jasangaitza” salatu zuten Baigoazen deialdira batu ziren 250 herritarrek. Donibane-Lohizuneko tren geltokiaren aurreko biribilgunean 50 bat lagun bildu ziren kartzela zigorra luzea bete duten lau lapurtarren potretak erakusten zituztela.

APIRILAK 18 10 urte Jon Anza desagertu zela

2009ko apirilaren 18an Jonek Baionatik Okzitaniako Tolosara tren hartu zuen. Desagertu eta urte bat berantago, hango ospitaleko hilen atxikitze lekuan agertu zen bere gorpua. Nola hil zen? Nola egon zen bere gorputa kasik urte batez desagerturik? Sekulan ez da argitu zer gertatu zitzaion Jon Anzari, eta argitzeko auzibide guziak itxiak dira. Gerra ziklinaren biktima bat izan zela dudarik ez dute hurbilekoek eta Ezker abertzaleak. Jon Anzari omenaldi ekitaldia egin zioten ehunka pertsonak Ziburuko pilota plazan arratsaldeko zazpitan "Izan direlako gira, girelako izango dira" lemapean.

APIRILAK 19 "Ez gaude preso, baina zuekin gaude"

Apirilaren 17an, preso politikoen nazioarteko egunean, ekitaldia antolatzen zuten Kalera ekimenak Gazte Topagunearen eszenarioan. Lemoako frontoia lepo bete zen euskal preso politikoen askatasuna aldarrikatzeko. "Ez gaude preso, baina zuekin gaude" margotu zuten mural batean duela gutxi askatutako Mikel Orbegozo marrazkilaria, Kepa Etxeberria, German Urizar eta Maite Aranalde euskal preso politikoko ohiek. Ernaiko bozeramaile Lur Albizuk besarkada bidali nahi izan zien "ahaztu nahiko genukeen zerrenda" osatzen duten euskal preso politikoei, "Euskal Herriera bueltatu ezinean dabilzan guztiei". Beraren atzetik Nora Cortisaneek, Argentinako Mujeres de Plaza de Mayo kideak, hartu zuten hitza oholtzan.

Ondoren, mural baten gainean preso ohiek 'Ez gaude preso, baina zuekin gaude' idatzi zuten, Euskal Preso Politikoen Kolektiboak (EPPK) gazteei bideratutako gutuna irakurri bitartean. "Pozgarria da guretzat belaunaldi berriekin bat egitea etorkizunari begiratzen diogunean; indarrak suspertzen dizkigu zuen grinak, geroaz eta gure herriaren etorkizunaz kezkatzen zaretela ikusteak. Ilusioz betetzen gaitu ondoren zatozten belaunaldiak kideok lekukoa hartzeko prest zaudetela ikusteak", adierazi zuen EPPK-

-k. "Militante gisa zuekin gaude, gurekin zaudete, eta zuen eta gure belaunaldien artean elkarlana egiteko ardura dagokigu zuei eta guri", gaineratuz. Amaiera emateko, eusko gudariak abestu zuten jendez lepo zegoen frontoian, irrintzi eta "euskal presoak kalera, amnistia osoa" oihuen artean.

APIRILAK 19-22 Gazte Topagunea

8.000 lagunetik gora pasa ziren asteburuan Lemoan Ernaik eta Aitzinak burututako Gazte Topagunetik. Aldarrikapenak eta jaiak bat egin zuten Arratiako udalerrian. "Bulkada berrien garaia da" dinamika jarri zuten martxan duela ia urtebete, eta helburu bezala belaunaldi berriak eta haien sortzailetasun eta indar guztia borrokara batzea. Boluntarioen lana azpimarratu behar da, 2.000 txanda baino gehiago egin dituelako jendeak. Milaka gaztek eman zioten hasiera 19ko eguerdian Ernai eta Aitzinak deitutako ekitaldiari. 40 urte igaro dira Ezker Abertzaleko lehenen Gazte Antolakundea sortu zenetik eta horren harira elkartu ziren. Aste Santuko egunotan, Mahai-inguru eta musika kontzertuak izan ziren lau eguneko topagunean.

Gazte Topagunean Gazte Sortzaileen Plaza egon zen eta era askotako ekimen kulturalak bertan; musikagintza, bertso-larritza, idazketa, marrazkigintza... izan ziren. Erakusketa espazioa, eztabaida gunea eta hausnarketarako eremua ere prestatu zituzten. Irlanda, Norvegia, Hego Afrika, Kurdistán, Brasil, Txile, Argentina, Uruguai, Portugal, Galizia, Katalunia, Korsika, Sizilia, Asturias edota Gaztelako gazte antolakundeak ere etorri ziren Topagunera. Biharamunean, Nazioarteko preso politikoen harira, euskal presoekin elkartzuna adierazteko

jendetza bildu zen Lemoako frontoian. Hurrengo egunean Gazte Topagunearen ekitaldi zentratean Ernai eta Aitzina gazte erakundeetako kideek "Gazte olatu emantzipatzailea" altxatzera eta hauteskunde "batailari" begira, bozka EH Bilduri ematera dei egin zuten. Aurretik, 1990. urteetako gazte errepresaliatuen memoria berreskuratu zuen Gazte Topaguneak gaurko gazteen gurasoen eskutik, argi utziz borrokak eta ideologiak eskuz esku doazela etorkizunerako proiektu gisa.

APIRILAK 21 Aberri Eguna

Aberri Eguna kari, mila bat lagun Donibane Garaziko karrketan gandi ibili ondoren, egun osoko animazioak abiatu ziren Merkatu Estalian. "Hemen eraiki, hemen erabaki" egitaritzeko engaiamendua berretsi zuten frantses gobernuaren mespretxuaren aurrean. EH Bilduk, berriz, Iruñean antolatu zuen Aberri Eguna. Milaka jende batu zen Autobusen Geltokian abiatuta Takoneran amaitu zen manifestaldira. "Erabaki" lemarekin pankarta zeramaten hautesgaiek manifestazio buruan; amaiera ekitaldian ERC eta BNGko ordezkariak eta Arnaldo Otegi hitz hartu zuten: "Hilaren 28an ezkerreko independentistak miloi bat boto lortu behar dugu Estatu espainiarrean eskuinari aurre egiteko, autodeterminazioa eta preso politikoen askatasuna aldarrikatzeko...". Oriol Junquerasek Soto del Realetik igorritako eskutitza irakurri zuen Marta Vilaltak.

Altsasuko gazte auzipetuetako baten ama eta Nafarroako Hautagai Bel Pozuetak, berriz, Trantsizio deituan gizarte nafarri ezarritako markoa eta Madriletik nafar gobernuari ezarritako mugak salatu zituen. Ekitaldian gogoratu zen irailetik

aurrera 47 euskal herritarri makroepaiketara egingo dietela Auzitegi Nazionalan.

MAIATZAK 1 **Maiatzaren lehena**

Euskal sindikatuek Langilearen Eguna ospatu zuten Bilbon, Donostian, Gasteizen, Iruñean eta Baionan egindako manifestazioekin. ELA eta LAB sindikatu abertzaleek bakoitzak berea egin zuten. ELAk Bilbon eta Iruñean manifestazio bana eginez "Bizitza da lehena" lelopean, eta LABek ere bai. Batetik Iruñean eta bestetik Baionan beste batzuekin batera. Aurten lehen aldiz CGT eta LABek eta hainbat herri mugimenduk deialdi bateratua egin zuten justizia soziala eta ekologikoaren aldarrikapenak uztartuz, eta 6.500 lagun inguru bildu ziren manifestazioan, Euskal Herriko mobilizazio jendetsuenean. Bestetik, Iruñean LABek egun osoko egitaraua zuen "Euskal Herriak erabaki. Kapitala hautsi, bizitzari eutsi" lelopean. Iruñeko manifestazioa hasi baino lehen hiriko hainbat tokitatik ateratako bost zutabek bat egin zuten Gaztelu plazan, besteak beste, gazteek, pentsiodunek, migratzaileek eta feministek bat egin zuten LABen manifestazioarekin.

MAIATZAK 4-5 **Besarkada anitzak**

Iruñea Harrera Hiriak ehunka pertsona eraman zituen besarkada jendetsu batera hilaren lauko goizean Iruñeko Sarasate Pasealekuan. Hurrengo egunean Durangon jarraipena izan zuten ekimenak; Landako gunean besarkada kolektibo hunkigarria burutuz eman zioten amaiera Ongi Etorri Errefuxiatuak eta Caravana Abriendo Fronteras-ek pertsona migratzaileen alde eta Europa osoan sailak hartzen ari den neofaxismoaren aurka deitutako mobilizazioari.

MAIATZAK 2-7 **Txus Martinek jasandako tratua salatzeke**

Elkarretaratze batek Txus Martinenganako krudeltasuna amaitzea eskatu zion Lakuako Gobernuari hilaren 2an Bilboko delegazioaren aurrean. Segurtasun eta Osasun saileri bideratua zegoen eskaera, Basurtoko Ospitalean zegoen bitartean ezartzen zioten muturreko polizia kontrolak jasanarazten zion "sufirimendu gizagabe eta doakoa" amai zedin. Egun batzuk geroago errepikatu egin zuten elkarretaratzea, eta 7an Lakuako Gobernuak Bilbon duen egoitzaren aurrean elkarretaratzea egin zuen Sare Herritarrak Txus Martinen eta berak bezala gaixotasun larriak dituzten gainerako presoek "berehalako etxeratzea" aldarrikatzeko.

MAIATZAK 13-15 **Kotxe-istripuaren salaketa**

Oier Urrutia euskal preso politikoaren lagun batek kotxe-istripua jasan zuen Logroñoko espetxera bisita egitera zihoanean. Etxerat elkarteak istripu berri hau -dispertsioak eragindako urteko bostgarren- salatzeke elkarretaratzeak deitu zituen Hego Euskal Herriko lau hiriburuetan: Iruñean 13an Gobernu Zibilaren Aurrean; Bilbon 14an Arriaga Plazan eta Donostian eta Gasteizen 15ean Bulebarrean eta Ama Zuria Enparantzian.

MAIATZAK 16 **Aski da**

Josu Urrutikoetxearen atxiloketa salatzeke "bakearen eta askatasunaren alde" kalera ateratzeko deia egin zuten Sortuk, EH Baik eta LABek. Arratsaldean Josuren askatasuna aldarrikatu eta bakearen aldeko "apustu irmoa" erakusteko elkarretaratzeak egin zituzten Euskal Herriko hainbat txoko eta plazetan.

EKAINAK 7-8 **Giza katea Biarritzen**

Hilaren 7an Biarritzeko Bellavue Kasinoan burutu zen, Bake Bideak eta Bakearen Artisauak antolatuta, "Gure elkarbizitza eraikitzeke topaketa". Bidasoaren alde bietako hautetsiak eta politika eta gizarte zibileko ordezkariak bildu ziren bertara. Besteak beste Axun Lasa, Iñaki Garcia, Michel Camdessus NDFko lehendakari ohia eta Christiane Taubira frantziar Justizia ministra izanak hitza hartu zuten.

Hurrengo egunean 3.000 pertsona bildu ziren Bake Bidea eta Bake Artisauen deiarri erantzunez Palais hoteletik Ama Birjinaren harkaitzera bitartean giza katea egitera. Joera guztietako politikariak, sindikatu, kulturgintza, kirol eta elkarteetako ordezkariak eta Euskal Herri osotik hurbildutako jendeak osatu zuten 1.300 metroko giza katea, eta bake prozesuaren baitan euskal presoek egoerari heltzeko momentua orain dela aldarrikatu zuten.

EKAINAK 9 **Espoliazioari aurre eginez**

Egineen gizarte-segurantza zorra Garari erantsi ziotela salatu bezain bizkor hasi ziren musikariak eta musikari taldeak beren elkartasuna eskaintzen. Sei hilabete geroago, igande honetan gauzatu zen Gara/Naizen aldeko jaialdi erraldoia.

Aurretik, Anoetako belodromorako sarrerak erabat agortu ondoren, leku handiagoa bilatu behar izan zen. Illunbe plaza eta inguruak txiki geratu ziren 30 musika talderekin 11 orduz gozatzerantz bertaratu ziren 10.000 lagunentzat. 800 boluntario aritu ziren jaialdi erraldoi honetan laguntzen, espoliazioari aurre egiteko elkartasun uholdea bermatuz.

Garai berrira egokituz

J oan den martxoaren 23an Sare Herritarrak bere IV. Batzar Orokorra burutu zuen arduradun nagusiekin eta Sareko taldeak dauden hainbat herritako ordezkariekin. Sareko kideek, eztabaidarako tartea izan zuten Etxarriko Kultur Etxean egin zuten Batzarrean eta aurrera begirako lan-ildo eta dinamikak definitu eta eztabaidatu zituzten. Bertan, euskal presoek oraindik bizi duten problematikaren inguruan eta bereziki gizarte gisa aurrera egin ahal izateko “askatu beharreko” korapilo diren eta sufrimendua sortzen jarraitzen duten oztopo eta salbuespen neurriei buruz aritu ziren; zigoren batuketa, larriki gaixo diren presoek urgentziazko egoera, motxiladun haurren dinamika, presoek espetxe sisteman aurrera egin ahal izateko gradu aldaketen inguruko lanketa beharra, urruntze politika, emakume presoek urruntze eta bakartze egoera, eta preso eta senide adinduen auzi gero eta nabariagoa izan ziren, besteak beste, batzar honetan landu eta aurrera begira ezarri zituzten lan-ildoak.

Urtero legez, Batzar Orokorra urtarrileko manifestazio jendetsuaren ostean antolatuta zuten, urteko balorazioa egin eta kurso berrirako lan ildoak zehazteko. Aurtengo batzarrak ordeza kutsu berezia hartu zuen; batetik, ETĀren desagerpenaren ostean zabalduko “garai berri baten aurrean kokatzen garelako, aukera berriak eskaini dizkiguna eta oraindik ere eskaintzeko dituen”. Zentzu honetan, duela hilabete

batzuetatik hona elkarbizitzaren eta bakearen eraikuntzaren bidean urratsak ematen hasiak direla nabarmendu zuten eta bide horretan, bai maila instituzionalean, politikoan, sindikalean zein sozialean lortutako adostasun, babes eta konpromiso berriak nabarmendu zituzten.

SAREko kideek, orain artean iritsi ez diren horiengana heltzeko eta hauen konpromisoa eta aktibazioa bilatzeko lan egiten jarraitu behar dutela ziurtatu zuten, “presoen auzia guztion ardurara izanik”, aurrera begira ere jendarte anitz eta zabalaren aktibazioa izanez helburu, eta horretarako Sareren diskurtsoaren egokitzapenez ere mintzatu ziren. Elkarbizitzarako eta bakera sortutako aukera berriak ardatz hartuta, presoek eta espetxeen auziari aterabidea emateko gizarte osoaren sentsibilizazioa, ardura eta aktibazioa izango dira Sareren lanaren oinarri.

Bestetik, Sare Herritarrak sortu zenetik 5. urtea aurtengo udan beteko dela gogorarazi zuten batzarrean, eta, urteotako lanaren erreposazioa egiteaz gain, emaniko aurrera pausuak eta lortutako adostasunak balioan jarri eta Sarek gaur inoiz baino indar gehiagorekin lanean jarraitzeko beharra azpimarratu zuten; “sufrimendu oro sortzea eten eta jendarte honek elkarrekin bakean bizitzeko duen nahia gauzatu dadin presoek auziari aterabidea ematea ezinbestekoa da” azpimarratu eta horretan buru-belarri jarraitzeko konpromisoa berretsi zuten.

Preso guztiak Zaballara, azkar eta arduraz ekar ditzatela

Etxerat-eko XVIII batzarra

“Espainiako Gobernuak Zaballara ekarri behar ditu preso guztiak, eta urrats hori azkar eta arduraz egin dezala eskatzen diogu” adierazi zuen Etxerat Elkarteak Gasteizko Europa Biltzar Jauregian ospatu zuen XVIII. Batzar Nazionalean

“Gure Batzar Nazionala dela-eta Gasteizen bilduta, aditzera ematen dugu salbuespenezko espetxe politiken desaktibazioa lortzea izango dela gure lanaren ardatz nagusia datozen hilabeteetan. Horretarako, informazioa, testigantza eta salaketa erabiliko ditugu tresna gisa, urrunketari eta preso gaixoek pairatzen duten muturreko egoerari lehentasuna emanez.

Urtebete igaro da euskal preso politikoen senide eta lagunok Tolosan egindako Batzar Nazionalean bildu ginenetik, bederatzi hilabete Espainiako gobernu berriak espetxe politikaren aldaketa iragarri zuenetik, eta, oraindik ere, balantzaren alde batek hartzen du pisu guztia. Esan beharrik ez dago gure eta espetxean nahiz erbestean ditugun senideen sufrimenduaz ari garela.

Bitarte honetan, euskal preso bat hil da espetxean; gaixotasun larriak dituzten preso ia guztiek lehen graduan eta espetxe urrunetan jarraitzen dute, tratamendu egokia jasotzeko

aukerarik gabe; Frantziako Estatuan bizi osoko espetxe zigorra ezarri zitzairen lau presoetako hiruk kartzelan jarraitzen dute, baldintzapeko askatasuna lortzeko arauak betetzen dituzten arren.

24 senidek istripuak izan dituzte errepidean, urrunketak darraren arriskuaren ondorioz, eta nabarmendu beharra dago senide horien artean haurtxo bat zegoela. Dispersioak eragin dituen hildakoen aitortza sozial eta instituzionala bultzatzeko lan egingo du Etxeratek ikasturte honetan.

Espainiako Gobernuak Zaballara ekarri behar ditu preso guztiak, eta urrats hori azkar eta arduraz egin dezala eskatzen diogu, orain dela 30 urte kontrakoa egiteko erakutsi zuen azkartasun eta ardura berberarekin. Izan ere, 600 euskal preso baino gehiago sakabanatu eta urrundu zituen bi hilabeteko epean, penintsulako, Balearretako, Kanarietako, Ceutako eta Melillako espetxeetara bidaliz. Halaber,

Etxeratek nabarmendu nahi du premiazkoa dela erbestera-tuek eta deportatuek pairatzen duten egoera konpontzea, etxera itzul daitezzen.

Espainiako Gobernuak 24 preso (%8,5) lekualdatu ditu Euskal Herritik hurbil dauden kartzeletara. Teknikoki, hurbildu egin ditu, baina urrats hori ez da inondik ere nahikoa. Oraindik ere, 500 eta 2.000 kilometro bitarteko bidaiak egin behar ditugu astero, gure bizia arriskuan jarritz. Ez dago euskal presoak Zaballara ekartzeara eragozten duen inolako aitzakiarik, ez legediaren aldetik, ez baldintza materialei dagokienez.

Herri honen etorkizunarekikoa da gure konpromisoa, absentsia gehiagorik gabe eta min gehiagorik gabe. Gure eskua luzatuta dago gatazka politikoaren konponbidean laguntzeko, elkarbizitza eraikitzeko eta sufrimendua aitortzeko, sekula berriz errepika ez dadin. Etxean eta bizirik nahi ditugu!”

1979

40 años después, hablemos de terrorismo

La “guerra sucia”, una de las acepciones amables para mencionar al terrorismo de estado, nació en el franquismo y tuvo un especial protagonismo durante el régimen del 78, en lo que se dieron en llamar la primera y la segunda fase de la Reforma política, el postfranquismo y el antes y el después del golpe de estado y del “cambio socialista”

Al franquista Fraga Iribarne le sucedió el no menos franquista Rodolfo Martín Villa que dio inicio a los ministros de interior de la UCD. A éste le sustituiría Antonio Ibáñez Freire entre abril del 79 y mayo del 80 y a este último, Juan José Rosón hasta diciembre de 1982. Los ministros de la cosa policial se sucederán unos a otros pero la guerra sucia no cesó desde que se vio venir la muerte de Franco hasta la inauguración oficial de la democracia con las lecciones de 1977, y aún hasta diciembre de 1982, momento en que Felipe González toma posesión del gobierno. Luego, durante seis años y hasta julio de 1988 será José Barrionuevo quien coja las riendas del Ministerio del Interior durante el pleno apogeo del GAL.

Aunque no hay un comienzo definido de la actividad del Terrorismo de Estado, ya durante el franquismo, en Hego Euskal Herria, los ataques combinados de agentes policiales y militantes falangistas fueron reivindicados por una organización genérica llamada “Guerrilleros de Cristo Rey”. Las otras acciones armadas o realizadas con explosivos se les atribuyeron directamente grupos paramilitares o parapoliciales. En mayo de 1969, un capellán de Eibar recibió un paquete bomba, en junio de 1971, un trabajador de una empresa en huelga fue ametrallado en Iruñea, en 1973 la colocación de bombas firmadas por el terrorismo de Estado estaba ya extendida por Hego Euskal Herria y en agosto de 1974, un grupo mercenario colocó hasta seis bombas en Oñati en una sola noche.

Sin embargo, en las postrimerías del Franquismo y después de la muerte del dictador, equipos de sicarios se dejaron sentir con fuerza durante todo el tiempo en que se dilucidaba la batalla política entre Reforma y Ruptura democrática. Durante toda la Transición política, el terrorismo de estado cobró formas diversas haciéndose especialmente sangriento en Ipar Euskal Herria aunque en la Euskal Herria peninsular también se sufrieran la crudeza de sus acciones.

En 1974 son los servicios de inteligencia del régimen quienes se encargan de preparar y dirigir los grupos anti-ETA que comienzan a operar ya en 1975. Para ello, reclutan mercenarios ideológicamente afines a la dictadura entre antiguos miembros de la OAS (unionistas franceses de Argelia), fascistas italianos, criminales argentinos de la Triple A, junto hampones de los bajos fondos marseleses y bordeleses.

Siendo Carlos Arias Navarro el presidente del Gobierno, el 23 de abril de 1975, daba comienzo oficialmente la guerra sucia contra los refugiados vascos con el estallido de la primera bomba en la librería Mugalde de Hendaia. Dos meses después, tendría lugar el primer atentado directamente dirigido a acabar con la vida de un refugiado vasco, el 5 de junio, todavía varios meses antes de morir el dictador, estallaba en Biarritz una bomba bajo el coche de José Antonio Urrutikoe-txea. En los meses y año siguientes, otra docena de bombas estallaban contra librerías y comercios y hasta siete atentados con bomba fueron dirigidos contra refugiados como el que el 21 de marzo de 1976 que iba dirigido con Tomás Perez Revilla y dejó gravemente herida su compañera Feli Ziluaga.

A la muerte del dictador el terrorismo de estado está plenamente asentado y en 1976 todavía siguen los franquistas al frente del Gobierno monárquico, Arias Navarro como presidente y Fraga Iribarne como ministro de la Gobernación (Interior). Es entonces cuando se castiga a los otros dos enemigos del régimen además del independentismo vasco, la clase obrera y el Carlismo. En la primavera de 1976 tienen lugar la masacre obrera de Gasteiz a cargo de la policía y seguidamente los sucesos de Montejuorra vinculados a la guerra sucia y parapolicial. Tras ambos hechos, en julio de 1976, el rey sustituye al Gobierno de Arias Navarro colocando en su lugar a dos jóvenes procuradores de la dictadura franquista y promesas del Movimiento Nacional, Adolfo Suárez al frente del estado y Rodolfo Martín Villa al frente de la policía.

Ese mismo mes de julio, el día 23, desaparecía Eduardo Moreno Bergaretxe "Pertur" en una evidente operación de guerra sucia anti-terrorista y para mediados de 1977, cuando se celebran las primeras elecciones generales, el balance de víctimas desde abril de 1975 es ya de cuatro muertos y tres heridos. A partir de ahí y bajo el sin fin de siglas (Triple A, GAE, ATE, BVE,...) en que se ampara la guerra sucia, la actividad criminal en la sombra cuyos hilos son movidos por los servicios de inteligencia españoles se reactiva en 1978 y

1979 se convertirá en el año en que el Batallón Vasco Español (BVE) salta al primer plano y se cobra el principal protagonismo. La sucesión de muertes comenzó en julio de 1978, cuando en Donibane Lohitzune ametrallan el coche de Juan José Etxabe que resultó gravemente herido mientras que su compañera Agurtzane Arregi Letamendi resultaba muerta. Seis meses después, en Angelu, una bomba colocada bajo su coche acababa con la vida de José Miguel Beñarán Ordeñana "Argala". Esta reactivación de la guerra sucia en tiempos del Consejo General Vasco, el preautonómico vasco y el proceso de aprobación de la Constitución española, dio inicio a una ininterrumpida ola de sangre y atentados políticos contra los refugiados vascos en un momento político crucial.

En enero de 1979 es José Manuel Pagoaga Gallastegi "Peixoto" quien queda gravemente herido tras sufrir un atentado y al inicio del verano, el 25 de junio, después de ser ametrallado en Baiona, muere Enrique Gómez Álvarez, "Korta"; el 2 de agosto en otro ametrallamiento resultará muerto Juan José Lopategi Carrasco, "Pantu" (Ángel Iturbe y Arantxa Sasiain resultarían heridos); el 13 de septiembre otro nuevo ametrallamiento en Biarritz deja gravemente herido a Justo Elizarán Sarasola, "Periko", que morirá en el hospital el 5 de octubre.

Entre tanto, en mayo de 1979, el semanario Blanco y Negro, publicó un reportaje en el que acusaba al erandiotarra y refugiado antifascista Francisco Javier Martín Eizagirre de ser el responsable de una red internacional terrorista. Tres días después del asesinato de "Korta" en Baiona, el 28 de junio de 1979, el que fuera primer presidente del PCE(r) y refugiado en París era asesinado en un restaurante por Jean Pierre Cherid y Mohamed Talbi. Al día siguientes, tras desplazarse hasta Choisy-le-Roi, a 10 km de París, los mismos mercenarios darán muerte a Aurelio Fernández Cario a quien la policía española vinculaba con los GRAPO. Estas acciones serían reivindicadas por el BVE.

En la primavera de 1979 se habían repetido las elecciones generales y, sobre todo, se celebrarían las primeras elecciones municipales y a Juntas Generales y Parlamento navarro, que debían ser el embrión de las futuras Autonomías separadas vasca y navarra. En aquellos comicios la coalición abertzale Herri Batasuna, que no había participado en las elecciones generales de 1977 y abanderaba las posiciones de ruptura democrática, irrumpió sorpresivamente en el escenario político con 172.000 votos y aupándose como tercera fuerza política vasca tras PNV y PSOE. Si el terrorismo de estado se había hecho cotidiano en la Euskal Herria continental, regresará a Hegoalde poco antes de aprobarse el Estatuto vasco. El 28 de septiembre de 1979, en Astigarraga, se cobraría la primera muerte de un político elegido democráticamente. Tomas Alba Irazusta, que cinco meses antes había resultado elegido concejal de Donostia en la candidatura independentista de Herri Batasuna, fue la víctima elegida y sentenciada.

En 1980 se sucederán los atentados mortales en el triángulo de la muerte (Andoain, Hernani, Orereta) del sur vasco, incluso saltarán el océano hasta llegar a Venezuela, tendrá lugar el ametrallamiento del Bar Hendayais y otra nueva desaparición, la del refugiado político vasco José María Etxebarria Alvarez “Naparra” que también será asumida por el Batallón Vasco Español. Y, si llegó a producirse una aparente disminución de los atentados a partir de 1981 tras la dimisión de Adolfo Suárez como presidente del Gobierno y el golpe de estado del 23 de Febrero, ese aparente silencio no será más que el preludio de la renovación del terrorismo de estado que saltará a escena en 1983 con la irrupción de los GAL del PSOE y dos nuevas desapariciones.

Cuatro décadas después de la gran ofensiva parapolicial del 79, toca hablar de terrorismo de estado y de todas las actividades violentas nunca reconocidas por el Estado pero auspiciadas por él. Hoy, 40 años después de aquel BVE dirigido desde las tripas del Estado, sigue siendo oportuno hablar de terrorismo, realizando otros balances de sufrimiento, aportando datos de crímenes nunca investigados y recordando efemérides de esas otras víctimas. El terrorismo de estado en su conjunto se acabó cobrando la vida de 83 personas, muchas de ellas refugiados políticos. Sin embargo, esas 83 víctimas mortales no son más una pequeña parte (10%) de la guerra sucia. En conjunto, 855 personas sufrieron en Euskal Herria los ataques de grupos para-policiales y casi 600 propiedades y negocios fueron saoteados por ataques para-militares patrocinados y protegidos por el Estado. El balance total del terrorismo de estado arroja cifras alarmantes ya que, solamente en Euskal Herria, se pueden documentar unos 1.500 atentados.

Sin embargo, pese a lo abultado de las cifras, uno de los aspectos más notorios de la guerra sucia ha sido la impunidad,

la ausencia de encausados y de condenas para quienes promovieron o ejercieron semejante actividad. No en vano, los estados han respaldado a los funcionarios que han participado en las actividades encubiertas y el paradigma de este apoyo fueron los condenados por los secuestros de Segundo Marey, Joxean Lasa y Josi Zabala, estos dos últimos muertos tras ser torturados, que fueron indultados. La mayoría de esos 1.500 atentados contra personas y propiedades quedaron impunes, casi siempre con el apoyo policial, inhibición investigadora, complicidad de jueces, connivencia de gobernantes y con la construcción posterior de un relato falso e incluso apologetico de la actividad encubierta del Estado.

Aquí, es conveniente recordar como lo hacía el pasado año un informe del Foro Social Permanente, que el 61'4% de los crímenes de la guerra sucia siguen impunes. Qué, efectivamente, una gran mayoría de los crímenes de ese Batallón Vasco Español (BVE) de tiempos de UCD y de los crímenes de los Grupos Anti-terroristas de Liberación (GAL) de los tiempos del PSOE, se quedaron sin respuesta judicial, sin investigación, esclarecimiento ni derecho a la verdad de las víctimas. Una mayoría de las 83 muertes se quedaron sin resarcimiento ni compensación alguna y ni siquiera el reconocimiento de las víctimas.

Esa mayoría de atentados sin resolver se corresponden con los llevados a cabo en Ipar Euskal Herria contra refugiados políticos vascos que fueron las víctimas del más sanguinario de los victimarios, el Estado español. Atentados, de una época u otra, orquestados y dirigidos indistintamente por los aparatos del estado franquista o del estados “de derecho” y que difícilmente pueden ser achacables, como quiere el relato oficial, a ese conglomerado genérico calificado como “extrema derecha”.

Abril de 1975, bomba contra librería Mugalde en Hendaia, primer atentado de la guerra sucia.

La guerra sucia anterior a los GAL

- En cualquier circunstancia se considera que la forma de acción más aconsejable es la desaparición por secuestro.

Papeles del CESID sobre la guerra sucia contra ETA.

Las autoridades españolas siempre se empeñaron en achacar los atentados de guerra sucia a "incontrolados" de ultraderecha y en negar rotundamente toda responsabilidad en aquellos crímenes. Y lo siguieron negando incluso cuando las pruebas que mostraban todo lo contrario no dejaron resquicio alguno a la duda debido a las increíbles chapuzas que cometieron al organizar los atentados reivindicados usando las siglas GAL.

Fue a finales de 1983 cuando empezaron a emplear aquellas siglas y antes se sirvieron de otras muchas: Anti-Terrorismo ETA (ATE), Batallón Vasco-Español (BVE), Triple A, Grupos Armados Españoles (GAE)... Además, muchos atentados cometidos en aquella época ni siquiera los reivindicaron. Por ejemplo, el 21 de septiembre de 1980 cuatro personas resultaron heridas de bala en Durango, dos jóvenes secuestrados y apaleados en Etxebarri y por fortuna nadie resultó herido en otro ametrallamiento en Andoain. Todo el mismo día, sin que mediara reivindicación alguna.

Según el diario Deia, de 1975 a 1980 se produjeron más de 500 atentados de guerra sucia, la inmensa mayoría de los cuales no han sido jamás esclarecidos. Entre ellos, dos en los que se utilizaron potentes cargas explosivas que causaron la muerte de siete personas sin significación política alguna.

El primero, cometido el 20 de enero de 1980, estaba dirigido contra el bar Aldana de Alonsotegi donde cuatro personas resultaron muertas y diez heridas de gravedad. La sigla que emplearon esa vez para reivindicar el atentado fue la de los GAE y el caso fue sobreesido cuando no había transcurrido ni año y medio desde que se produjo el atentado.

El 23 de julio de 1980 otro atentado con explosivos provocó tres nuevas víctimas mortales, una de las cuales se encontraba en avanzado estado de gestación. El objetivo, una guardería de Bilbo dirigida por la compañera de un concejal de Herri Batasuna. Lo reivindicaron usando la sigla de la Triple A, y la investigación policial volvió a brillar por su ausencia.

Otro tanto sucedió con la gran mayoría de los atentados cometidos a finales de los años setenta y principios de los ochenta y en los que las siglas utilizadas fueron ATE, BVE, AAA, GAE y similares. La gran mayoría quedó impune y, en todo caso, nunca se investigaron hasta sus últimas consecuencias. En especial, los realizados en Iparralde donde hubo tres campañas de guerra sucia contra la comunidad de refugiados políticos vascos.

En efecto, antes de la campaña de los GAL, iniciada en octubre de 1983, hubo otras dos, la primera de las cuales se desarrolló entre abril de 1975 y octubre de 1976. Una campaña que se saldó con numerosos atentados con explosivos, varios intentos de asesinato frustrados, contra Txomin Iturbe, Josu Urrutikoetxea, Tomás Pérez Revilla..., y la desaparición del dirigente de ETA pm Eduardo Moreno Bergaretxe "Pertur".

Tras ese año y medio repleto de atentados en Iparralde, no hubo ni tan siquiera uno hasta julio de 1978. Un periodo de más de año y medio sin atentados que coincidió con la drástica disminución de los casos de torturas de militantes políticos vascos. Seguramente, debido a la convulsa situación política, que parece llevó a las autoridades españolas a dar las pertinentes órdenes al respecto a los torturadores y a los ejecutores de la guerra sucia.

1975, coche bomba destinado a matar a Josu Urrutikoetxea.

Eso sí, el aparato represor de la dictadura permaneció intacto y pudieron volver a las andadas en cuanto las autoridades lo consideraron necesario. Fue entonces cuando asesinaron en Donibane Lohizune a Agurtzane Arregi, el 2 de julio de 1978. Su marido, el histórico militante de ETA Juanjo Etxabe, recibió una veintena de balas, pero salvó la vida.

Aquel atentado dio inicio a la segunda campaña de la guerra sucia en Iparralde, que duró hasta marzo de 1981 y fue mucho más cruenta que la anterior: ocho muertos y otro desaparecido, Joxe Miguel Etxeberria "Naparra", dirigente de los Comandos Autónomos Anticapitalistas.

El atentado más importante de esa segunda campaña fue sin duda el que costó la vida el 21 de diciembre de ese año en Angelu al dirigente de ETA José Miguel Beñaran Ordeñana "Argala" quien había dirigido el comando que ejecutó cinco años antes, en Madrid, al que iba a ser sucesor del dictador Franco, el almirante Carrero Blanco.

Uno de quienes perpetraron aquel atentado contra Argala, Jean-Pierre Chérid, se hizo después tristemente célebre tras explotarle un coche-bomba que estaba manipulando para atentar contra varios refugiados vascos en Biarritz, el 19 de marzo de 1984, durante la campaña de los GAL. Hasta entonces, había participado, desde 1975, en innumerables atentados de guerra sucia.

Cherid también participó, junto con otros muchos ultraderechistas de distintas nacionalidades, en el asesinato en Montejurra, el 9 de mayo de 1976, de dos militantes carlistas y todo indica que fue Carrero Blanco quien decidió servirse de ellos para la guerra sucia antes de que ETA lo hiciera saltar por los aires, el 20 de diciembre de 1973.

El responsable del comando de ETA que lo hizo saltar por los aires fue "Argala" y los servicios secretos españoles no

pararon hasta tomar cumplida venganza. Quisieron que saltara por los aires justo cinco años después de Carrero y ese día colocaron una bomba-lapa en su auto, pero Argala no lo usó hasta el día siguiente, el 21 de diciembre de 1978, falleciendo en el acto.

Tres semanas después de dicho atentado, se produjo el que casi costó la vida y dejó gravísimas secuelas a otro destacado militante de ETA, Joxe Manuel Pagoaga "Peixoto". Fue el primero de 1979, un año en el que otros tres refugiados fueron asesinados en Iparralde: Enrike Álvarez "Korta", Jon Lopategi "Pantu" y Justo Elizaran "Periko". Muchos más dejaron también sus vidas en años posteriores.

Aquel año, también intentaron secuestrar y hacer desaparecer en Iparralde a la refugiada Arantxa Sasiain que cinco años después, al morir Chérid, lo reconoció de inmediato como uno de los mercenarios que haciéndose pasar por policías franceses la sacaron del apartamento que compartía con otra refugiada, llevándola supuestamente detenida. Ya en la calle, terminó por sospechar de sus captores y se libró de puro milagro de terminar como Pertur.

El que no se pudo librar de ser secuestrado un año después fue "Naparra", dirigente de los Comandos Autónomos Anticapitalistas, CCAA, del que nunca más se ha vuelto a saber, como en el caso de Pertur. Tres años después, volvieron a intentar secuestrar a un dirigente de los CCAA, José Luis Salegi "Txipi" y poco después lo consiguieron en el caso de Lasa y Zabala.

En 1980 volvieron a repetirse los atentados mortales contra refugiados vascos en Iparralde, como el que causó la muerte de Joxe Martin Sagardia "Usurbil", y uno de ellos dejó en absoluta evidencia a las autoridades españolas. Un atentado en el que tres mercenarios ametrallaron el 23 de noviembre de 1980 el bar Hendayais, frecuentado por refugiados vascos.

El ametrallamiento causó la muerte de dos ciudadanos que nada tenían que ver con los refugiados y heridas a otras diez personas. Tras ello, los autores atravesaron violentamente la frontera en un vehículo y mostraron a los policías españoles el número de teléfono del comisario Ballesteros. Éste ocultó la identidad de los mercenarios y ordenó que fueran puestos en libertad.

Los últimos atentados de esa segunda campaña de guerra sucia en Iparralde se produjo en Donibane Lohizune y estuvo dirigido contra Eugenio Etxebeste "Antxon" quien resultó ileso. Tres años después, fue deportado por las autoridades francesas. Exactamente lo mismo que le sucedió a Txomin Iturbe.

Uno de los mercenarios que atentó contra Antxon fue detenido y, aunque pretendió llamarse André Pervins, se demostró que era en realidad un ex funcionario de la Di-

rección General de Seguridad llamado Vladimir Vit. Murió poco después y sus familiares reclamaron y obtuvieron una indemnización del Ministerio del Interior español.

En su huida, los mercenarios se vieron obligados a abandonar un par de pistolas Smith & Wesson que se demostró habían sido compradas en USA por la Policía española, como las famosas Mariettas de la primera campaña de la guerra sucia en Iparralde. Y otro tanto sucedió con algunas de las armas utilizadas en la tercera campaña, la de los GAL.

Nótese que los mercenarios que actuaron en Iparralde, sirviéndose de armas adquiridas por las Fuerzas de Seguridad españolas, también lo hicieron en París e incluso en Caracas, donde asesinaron a una pareja de refugiados vascos, Espe Arana y Jokin Etxeberria. Y probablemente, fueron asimismo los autores de varios asesinatos perpetrados en Hegoalde que jamás han sido esclarecidos, como los de Karlos Saldise y Ángel Etxaniz. Y también de un par de atentados cometidos con bombas-lapas, uno de los cuales provocó gravísimas heridas a un matrimonio de antiguos refugiados durante el franquismo: Jesús María Ijurko y Mari Karmen Illarramendi. El otro, felizmente frustrado, fue contra el alcalde de Hernani, Juanjo Uria.

Los únicos atentados de guerra sucia perpetrados en aquella época en Hegoalde que pudieron ser parcialmente esclarecidos fueron los siete asesinatos cometidos por dos ultras, uno de los cuales, Ignacio Iturbide "Piti", había sido denunciado una y otra vez como seguro participante en aquellos crímenes. El otro, Ladislao Zabala era de una conocida familia franquista.

Iturbide cometió su primer asesinato en su villa natal, Andoain, el 6 de mayo de 1979, y de inmediato las fuerzas políticas y sindicales de la villa crearon una comisión de investigación que señaló como principal sospechoso precisamente a Piti Iturbide. Y manifestó no poder entender cómo estaba en libertad alguien como él, «a quien se imputan múltiples y graves atentados».

Ahora bien, ello no supuso impedimento alguno para que Iturbide se cobrara otras seis víctimas mortales la primera de las cuales fue el concejal de Herri Batasuna de Donostia Tomás Alba. Un crimen que las autoridades españolas intentaron achacar a ETA promoviendo una campaña intoxicadora que ha llegado hasta nuestros días.

Tomás Alba fue una víctima de carácter marcadamente político, pero no sucedió ni mucho menos otro tanto con el resto de asesinados por Iturbide y Zabala. La gran mayoría de sus víctimas las escogieron al azar en el entonces denominado "triángulo de la muerte", entre Andoain, Hernani y Errenteria, donde todos aquellos atentados provocaron una gran psicosis.

Como se ve, Iturbide era archiconocido y fue señalado como máximo sospechoso de los asesinatos que se estaban cometiendo en el "triángulo de la muerte". Por eso, y porque varios responsables de formaciones políticas vascas amenazaron con denunciar públicamente el caso, no tuvieron otro remedio que detenerlo.

Tras la detención de ambos ultras, el Gobernador Civil de Gipuzkoa, Pedro Arístegui, afirmó que la Policía investigaba «desde hace varios meses a esas personas para proceder a

La bomba del 20 de enero de 1980, colocada por BVE en el bar Aldana de Alonsotegi, causó cuatro muertos.

su detención con garantías. Existían sospechas, pero no teníamos las pruebas suficientes». Sin embargo, cinco meses antes de la detención, el 27 de octubre de 1980, el Juzgado de Instrucción de Tolosa había expedido una orden de búsqueda y captura contra Piti Iturbide por tenencia ilícita de armas. Una orden de la que hicieron caso omiso y durante los cinco meses transcurridos hasta que finalmente fue detenido, Iturbide no sólo cometió dos asesinatos más, sino que también dejó parálitica a una persona y gravemente herida a otra.

Encima, cuando lo detuvieron, las autoridades españolas declararon haber desarticulado el Batallón Vasco-Español, pero en realidad dicha supuesta organización no existió jamás. Fue una simple sigla, BVE, destinada a ser utilizada según conviniera y, además, no todos los atentados que cometieron los dos ultras detenidos fueron reivindicados utilizando la sigla del BVE. Se usaron asimismo las siglas Triple A y GAE para reivindicar, respectivamente, su primer y segundo asesinato, lo que da una buena idea de cómo se servían entonces de todas aquellas siglas.

La detención de Iturbide tuvo como objetivo evitar el escándalo que se les venía encima a las autoridades españolas, y con los GAL intentaron hacer otro tanto, deteniendo a algunos ultraderechistas para que pareciera que se trataba de incontrolados. Ahora bien, tanto fue el cántaro a la fuente que terminó por romperse, y por poner al descubierto que aquella guerra sucia estaba directamente organizada por el Estado. Un Estado al que le sigue interesando sobremanera

que se hable de siglas, como los GAL y el BVE, para desviar la atención de su directísima responsabilidad. Le interesa que la guerra sucia se asocie a “organizaciones terroristas”, como los GAL y el BVE. Organizaciones que nunca existieron sino como pantallas para ocultar el terrorismo de Estado.

En el caso de Iturbide y Zabala, está más que claro que nada se hizo para esclarecer las complicidades con que contaron. Y es también obvio que ambos podían haber sido detenidos mucho antes. Sólo lo fueron cuando les interesó a las autoridades, para dar una imagen de que se actuaba también contra ese tipo de terrorismo y que éste era, tal y como defendían, obra de “incontrolados”. Por eso, los asesinatos cometidos por ambos también hay que clasificarlos dentro del terrorismo de Estado. Cuando menos, por omisión, porque el Estado se abstuvo de tomar las mínimas medidas necesarias para evitar dichos asesinatos, y después para clarificarlos hasta las últimas consecuencias.

En cuanto al resto de atentados jamás clarificados cometidos en aquella época, aún existen más motivos para achacarlos al terrorismo de Estado, precisamente porque el Estado nunca hizo nada para detener a los culpables. Además, lo que sucedió después con los GAL da motivos más que sobrados para sospechar que en aquellos atentados, anteriores a que diseñaran la famosa sigla de los GAL, también estuvo involucrado el Estado hasta las cejas. Ahí están las manifestaciones del general Sáenz de Santamaría, que de eso sabía un rato, para certificarlo.

14.11.1980, atentado mortal del BVE en Venezuela. Los feretros de Jokin Alfonso y Espere Arana en el aeropuerto antes de ser repatriados a Euskal Herria.

Urte bati begiratzuz, etorkizuna ikusmiran

Ilustrazioa:
Juan Antonio Olagorta "Txonta"

Iazko udaren amaieran gatazkaren ondorioen konponbidearen eremuari begira geneukan egoeraren argazkian bi estatuetakoko gobernuengan zegoen interes gune nagusia. Alde batetik, Pariseko Lan Esparruan ordura arte egindako ibilbidea sendotuko zuketzen urrats berriak udan zehar burutzea aurreikusten zen eta bestetik, PPren gobernu zentsura mozioarekin boteretik bota ondoren PSOEren gobernu berriak eta hainbat goi arduradunen ahotik espetze politika aldatzeko asmoa iragartzen zen. Beraz, iazko uda sarrerako argazkian bi estatuen balizko interbentzioek kurtso politiko berrirako beste espektatiba bat irekitzen zuten, batez ere Estatu espainiarak ordura arte PPren gobernuarekin mantendutako espetze politika aldatzeari begira.

Epe motzean agerian geratu zen PSOEn gobernuak espetxe politika berrira salto egin baino PPK indarrean zuena errebisatu eta arintzera jotzen zuela. Eta hala, iazko irailaz geroztik tantakako gerturatze eta gradu aldaketen bide motelari ekin zion. Urrun geratzen ziren PSOeko goi karguen adierazpenetan iragarritako preso gaixoen kaleratzeak edota presoen Euskal Herriratzeak baina, hori horrela izanik ere, PPren itxikeriari zirrikituak irekitzea eta presoan egoeran hobekuntzak ematea bere neurrian baloratzen da, bere txikian urratsa delako eta ahalegin eta borroka askoren ondorio.

Espainiarrek aipatu jokabideari ekiten zioten bitartean Frantziar gobernuak Pariseko Lan Esparruaren agendaren garapena galgatzera jo zuen. Espainiar Biktimen Elkarte oniritzirik ezean urrats gehiago egitea etenaz. Jokaera honen Lan Esparrua marko gisara inaktibitatez kondenatu zuen eta horren aurrean IEHko ordezkariak eta Bake Bideak egoera salatzeaz gain hiru ardatzetan oinarritutako lan ildoari ekin zioten, hau da, atal politiko-instituzionalen, mobilizatzailean eta diplomatikoan oinarritutako jardunbideari. Helburua Pariseko Lan Esparrua 2018ko ekaina arteko egoerara eramatea.

Gobernu baten moteltasunaren eta bestearen galgatzearen aurrean ofentsiba oso bat diseinatu zen armagabetearen ondoren abian jarritako “Orain Presoak” ildoari jarraipena emanez. Foro Sozial Iraunkorrek finkatutako “premiazkotako agenda” baitan Hego Euskal Herrian inoiz eman den adostasun maila zabalenak erdietsi ziren preso gaixoen askatasunaren, euskal preso politikoak Euskal Herriratzearen, gradu progresioaren eta zigor batuketaren alde. Bai eremu sindikalean nola lau herrialdeetako instituzio guztietan, bi parlamentuetan, Batzar Nagusietan eta udaletxe asko eta askotan.

“Orain presoak” ildoak bere lehen mobilizazioa Donostian egin zuen, 1977az geroztik euskal presoaren eskubideen alde berrogei urte pasatxotan inoiz bildu ez ziren ideologia ezberdinetako eragileak deitzaile izanez. Urriaren 20ko mobilizazioa kuantitatiboki jendetsua izateak baino bildutako deitzaileek markatzen dute, urrats kualitatiboan datza esangura nagusia. Aurrera begira presoan aferaren konponbideari begirako ibilbidean izan dezakeen eraginagatik.

Donostiako ekimenaren dirdira eta hotsak oraindik bizi bizian zeudela iritsi zen Estrasburgoko Giza Eskubideen Auzitegiaren erabakia zigor batuketaren aferan Estatu espainiarren jokabidea ontzat emanez. Estrasburgoko Auzitegiaren erabakiak ez ditu ate guztiak ixten baina espainiar botere politiko edo judizialaren aldetik borondate ezean oso konplexua izango da biderik urratzea, Luxenburgoko Europako Justizia Auzitegian “cuestión prejudicial” deritzana aurkezteari uko egiten baitiote espainiar botereek.

Estrasburgoko Auzitegiaren erabakiaren aurrean “Orain Presoak” dinamikak harremanen ildo indartzearekin batera bi mobilizazio deitu zituen Bilbo eta Baionara. Biak ala biak bultzatzaile andana zabal bezain anitzak babestuta eta erantzun oso jendetsuak izan zituztenak. “Orain presoak” ildoak urte eta erdian kale mailan Paris, Donostia, Bilbo eta Baionan izan ditu lau ekimen gogoangarri baina bere irismena ez da adierazpen horietara mugatzen, izan ere, mobilizazio horiekin batera harreman dinamika aparta garatu baita.

Foro Sozial Iraunkorretik bultzatutako harreman dinamika hori gatazka politikoak eragindako biktima ezberdinak biltzera eta urrats ezberdinak egitera ere luzatu da. Izan ere, Foro Sozial Iraunkorra eta bere baitako eragileak eta norbakoak biktimekin harreman eta ekimen egitasmo zabalaren

eskutik espazio berri bat sortzeko orubea eraikitzen ari baitira. Elkarbizitza bultzatzeko alde guztietako biktimen arteko espazio berria hain zuzen. Foro Sozial Iraunkorraren baitan dagoen eragilea den Etxerategi joan den martxo hasieran egindako adierazpenean zioen eran euskal jendarteari begira lanean segitu behar baita gehiengo sozialak eraikitzen urrats berriak eginez. Espetxe politika aldatzea eta preso eta iheslarien afera konponbidera eramatea elkarbizitzarako bultzada gisara ulertzen ari den zerbait da eta Etxeraten ekimena elkarbizitzaren aldeko ekarpena izan zen eta zentzu horretan hartua izan behar da. Eta une berean blokeo politikak pitzartzeko ahalegin gisara.

Gatazkaren ondorioen konponbidearen joraketan kurtso politikoa oso emankorra izaten ari da eta horren frogar nagusietako bat da Pariseko Lan Esparruan iazko ekainaz geroztik emandako krisi egoerari buelta eman izana. Frantziar gobernuaren jarrera aldatzea hilabete luzeetan garatutako ildo oso baten ondorioa izan da, eremu ezberdinetatik batera arituz hautsi baita blokeoa, bai ekimen eta aktibazio sozialarekin, bai mobilizazioekin, bai eremu politikoa eta instituzionaletik mantentutako irmotasun eta batasunetik eta baita harreman eta diplomaziatik egindako lan isilaren eskutik. Lan Esparrua iazko ekainera arteko lan girora bueltatu da, betoak gainditu dira eta Mikel, Atizol,... Lannemezana gerturatu dituzte jadanik. Lan esparruak zeukan izaera erresolutiboari heldu dio berriz eta agendaren joraketa osoari ekin dio lehenik hurbilketen afera itxiz eta gainontzeko gaiei helduz.

Une bertsuan Estatu espainiarreko hauteskunde orokorrak egin dira eta emaitzek argitu dute gobernu berriaren osaketa. PSOEren gobernu berriarekin espetxe politikan azken hilabeteetan izan duen jokabidea beste estadio batera, norabide erresolutibora, eramatea izan behar du helburu nagusia. Eta horretarako ezinbestekoa izango da ibilbide adostua eta herri dinamika anitz eta zabalak erdieste.

Euskal Preso Politikoen Kolektiboari dagokionez, bere azken eztabaida prozesuan hartutako erabakiak garatzen segitzen du. Hala, batetik bai Bake Bidearekin, bai Foro Sozial Iraunkorrek harreman dinamika iraunkorra mantentzen dute presoan aferaren konponbidearen aldeko ahaleginean ekarpenak egiten. Bestetik preso bakoitza bere herriko eragile sozialei bere errealitatearen berri ematen ari da sozializatua izan dadin eta hirugarrenik, oztopo eta zailtasunak tarteko bide juridiko arrunta jorratzen segitzen dute Kolektiboko ki-deek eta jada %66a eremu juridikoan murgilduta dago.

Iazko udaren hasieran edota kurtso amaierako argazki politikoa espektatiba interesgarria eskaintzen baldin bazuen gatazkaren ondorioen konponbidean aurre urratsak egin ahal izateko aurtengoak ere antzeko zerbait marrazten du. 2018-19an egindako bidean aurrera eginaz, sortutako baldintzaz baliatuz eta indartuz 2019-20 kurtso politikoa koska garrantzitsu bat gora egiteko garaia izan daiteke.

Bide juridikoan hainbat urrats

Estatu Espainiarrean egun dauden 213 preso politikoetatik jada 142 preso abiatu dute ibilbide juridiko berria, % 66,66, edo, beste era batera esanda, 2/3-a hasi da lan destinoak eskatzen, gradua errekurritu edo bestelako ekimen juridikoak egiteko bidea.

Hala ere, kontuan hartu behar da preso politikoen erdiak (%50), oso urrunduta jarraitzen duela, beren bizilekuetatik 600 eta 1.100 kilometrorra, baldintza oso gogorretan eta salbuespen neurriek indarrean jarraitzen dute. Beraz, dauden oztopoak oztopo, urteko epe batean bi herenak dinamika honetan sartu izanak erakusten du EPPKko presoek egindako apustuaren neurria.

Aldiz, PSOE-ren gobernuak duela urte bete asmo onen berri eman zuen arren, eta ETA-ren disoluzioaren ondoren, salbuespeneko politika penitentziarioarekin eta urrunketarekin amaituko zuela esan zuen arren, bide honetan amandako urratsak oso eskasak izan dira:

- Gradu progresioa eman eta hein baten hurbildu dituen presoak 25
- Gradu progresioa eman baina hurbildu ez dituenak 8
- Hurbildu arren gradu progresio eman ez dietenak 2
- Etxean preso ezarri dituzten EPPKko preso gaixo larriak 1

Gaur egun, 43 preso aurkitzen dira 2. graduan edo erregimen ordinariora. Batzuk EIIOren inizatiba izan dira baina beste batzuk epaitegietan irabaziak. Horietako batzuk gerturatuak izan dira baina inor ez da Euskal Herriko espetxe batera aldatua izan. Oraindik ere 170 preso 1go graduan aurkitzen da, hau da salbuespeneko den erregimen batean. Gainera, 40 preso inguru, erregimen itxiko moduluetan aurkitzen dira.

BIGARREN graduan daudenen kasuan, haietako gehienek irteera baimenak eskatu dituzte. Gaur egun bakar bati onartu zaio 3 egunetako irteera baimena: Gorka Fraileri. Beraren aurretik, jada kalean dauden beste 4 presok lortu zituzten irteera baimenak, euren kondenaren amaieran. Beste kasu guztietan, Administrazio edo judizialki irteera baimenak ukatu dituzte nahiz eta legezko baldintza guztiak beteta izan arren.

Beraz, presoan jarrera guztiz txalogarria den arren, ezin da gauza bera esan espainiar espetxe politika gidatzen dutenengatik. Preso politikoei emandako urrats guztiak emanda ere, salbuespeneko neurriak aplikatzen jarraitzen dute. Datozen hilabeteetan gobernu berriarekin jarrera hau aldatzea espero dugu.

Instituzioak, eragileak eta herri ekimenak

Andoain

Matilde Arribillagaren heriotzaren urteurrenaren harira, joan den otsailaren 22an Andoaingo Udabatzak urrunketa politikaren aurka eta espetxe politika berri baten aldeko mozioa onartu zuen aho batez. EH Bildu, EAJ, PSE-EE, Ganemos Andoain eta Irabazi Ganar Andoain alderdien bozkekin onartu zen mozioa.

“Itzaletik argira”

Iturrama auzoak, presorik ez duela ospatzeko, “Itzaletik Argira” ekimena jarri zuten abian memoria kolektiboa lantzeko. Auzoan azken 10 urteetan ezagututako errepresioarekin bizipen multzoa osatzen duen dokumental labur bat grabatu dute.

Lasarte

Berrito gerta ez dadin, Urrunketarekin Amaitu! Argi Iturralde eta Iñaki Balerdi sakabanaketaren biktimak prentsaurreko-konzentrazio masibo batekin oroitu

zituzten Otsailaren 28an Lasarte-Orian. Orain dela 16 urte Argi eta Iñaki, semea eta anaia bisitatzeko asmoz Almeriako espetxera bidean zihozazela zendu ziren auto istripu batean.

Altsasukoekin

EH Bildu, PNV, ERC eta Unidos Podemoseko diputatuen delegazio batek bisita egin zien martxoaren batean Arabako Zaballan dauden Altsasuko zazpi gazteei. Gazteok Estatu espainiarraren “estrategia errepresiboaren turko-buru” direla salatu zuten.

Hogei urte kartzelan

“Irantzu 20 urte bahitua” goiburuarekin Gudarien Enparantzan Martxoaren 9an egindako elkarretaratze batean Irantzu Gallastegik kartzelan 20 urte daramala salatu zuten Berangon. Hurrengo egunean Sopelan Sergio Polok espetxean bi hamarkada daramatzala salatzen ekitaldi politiko bat burutu zuten Udaletxeko plazan “Etxera etor-

tzeko garaia da, Sergio 20 urte espetxean” lelopean.

Erabateko desadostasuna

Martxoaren 11an Bozeramaileen Batzordearen adierazpen baten bitartez Nafarroako Parlamentuak bere “erabateko desadostasuna” adierazi zion Altsasuko gazteei ezarritako zigorra berretsiz espainiar Auzitegi Nazionalak emandako ebazpenari.

Ibon askatzeko

Gipuzkoako Batzar Nagusietako Giza Eskubideen komisioak, PP falta zela, martxoaren 13an aho batez onartu zuen Gobernu frantsesari eskatzea esklerosi anizkoitza duen Ibon Fernandez Iradi presoaren askatasuna. Onartutako testua agintari frantsesei zuzentzen zaie, “indarrean dagoen legedia eta nazioarteko estandarrak aintzat har ditzatela” eskatuz, “Fernandez Iradi bezala” gaitasun larri eta sendaezinak dituzten presoek kaleratzea “gizabide eta duinta-

sunagatik” bidera dezaten. Horrez gain, “preso guztiek duten bizitza, segurtasun eta osasun eskubidea” babestu dezala eskatzen zioten Pariseko Gobernuari.

Europar Parlamentuan

Altsasu Gurasoak eta Altsasukoak Aske Plataformak martxoaren 20an Europako Parlamentuan salatu zuten ihes egiteko arriskuaren aitzakia baliatuz, eta zigorra behin betikoa izan gabe, behin behineko espetxealdiaren gehiegizko erabilpena eta Auzitegi Nazionaleko Salan jarritako helegitearen ondorengo ebazpenean hain zigor handiak berrestea.

Biktimen lege berria

Polizien indarkeriaren eta eskuin muturrari edo estatuko beste funtzionarioei egotzitako biktimen errekonozimendu eta erreparazioaren legea onartu zen Nafarroako Parlamentuko osoko bilkuran. Arau honen helburua da prozedura administratibo baten bitartez “biktima hauekiko dagoen lege hutsunea konpontzea”.

Bi Euskal Parlamentuan

Martxoaren 25an Eusko Legebiltzarrean aurkeztu zuen Foro Sozialak estamentu ofizialetatik praktikaturako indarkeriaren biktimekin burututako hitzorduen ondorioekin osatutako txosten bat. Foro Sozialaren ustez biktima hauek bi aldiz biktima sentitzen dira, jasan duten kalteagatik eta instituzioen ahanzturagatik. Hilaren 31an Nafarroaren txanda izan zen, eta bertara eraman zen Estatuaren biktimentzat egiaren beharra. Biktima hauekiko biktimizazio bikoitzari eta utzikeria publikoari buruz duen pertzepzioa eraman zuen Foro Sozial Iraunkorrek.

Euskaldunentzat erreparazioa

EHEk (Euskal Herrian Euskaraz) “Egia, aitortza eta erreparazioa euskararen herriarentzat” exijitu nahi izan zuen martxoaren 29an manifestuarekin eta Donostian egindako ekitaldiarekin. Iniziatiba honekin “euskaraz bizi nahi izateagatik hamarkadetan pairatutako bortxa ukaezina” mahai gainean jarri nahi zuen.

Urrunketaren aurka

Sarek Donostian burututako ekimen batean EAJ, EH Bildu, PSE eta Irabaziren babesarekin onartu zen urrunketa politikaren aurkako adierazpenari babesa eman zioten hainbat eragile eta norbanakok Donostian. “24 dira urrundak dauden donostiar presoak. Haiek ez ezik, senide eta lagunok sufritzen ditugu urrunketaren ondorioak. Azken hilabeteotan mugimendu batzuk izan dira; preso batzuk hurbildu dituzte, baina ez da nahikoa. Gaur, eta hemen, konpromiso bat hartzen dugu: guk eman dugun atxikimenduaren bidetik, norbanako eta eragile gehiagoren atxikitzea lortzea eta denon artean Donostiako euskal presoak etxean egon daitezen adierazpenari babes zabalena lortzea”, adierazi zuten Sarek burututako ekitaldian. Adierazpen honi jarraiki, Donostiako Udalari ahal duen guztia egin dezala eskatu zioten. “Orain bizikidetzaren, eta konponbidearen garaia da, orain euskal presoaren garaia da”, nabarmendu zuten.

“Orain Jon Gurutz”

Larriki gaixo dauden presoaren zerrendan sartu ondoren, otsailaren 27an Etxarri Aranatzan abian jarri zuten ekimen bat Jon Gurutz Maizaren etxeratzea eskatzeko. Otsailean ekimena arukezta eta maiatzaren 2an Etxarriko Kultur etxean

90 pertsona inguru hatu zuten parte dinamika berriak Fernando Arburua (Jaiki Hadi), Anaiz Funosa (Bake bidea) eta Xantiana Cachenautekin (Abokatua) antotalu zuen solasaldian.

Etxera Eguna

Santiago plazatik abiatu zen 5'5 kilometro herri lasterketa batekin ospatu zuten “Etxera Eguna” Lizarran joan den maiatzaren 11an. Orain presoak dinamika antolatuz zuten Lizarran.

Etxarri eta Bilbon

Albocasserreko espetxean (Castellón II) dauden Juan Ramon Karasatorre eta Harriet Iragi euskal preso politiko senideek jasandako tratua arbitrario eta onartezina salatu zuten Etxerat elkarteak, eta baita bi presoaren emazteei jarritako zigor neurrigabea ere, 6 hilabetez bisitarik gabe utzi baitituzte. Horren harira, 17an Etxarriko plazan eta 21an Bilboko Arriaga plazan Sarek eta Etxerategi antolatutako elkarretarazteetan salatu zituzten erasoak.

En soutien à Josu Urrutikoetxea

Liberation egunkarian argitaratutako agiri batean Josu Urrutikoetxea aske uzteko eskatu du intelektual talde batek. Urrutikoetxearen atxiloteta “albiste txarra” dela diote agirian, eta euskal gatazkaren konponbiderako euskal presoaren lana “ezinbestekoa” izan dela diote. Sinatzaileen ustez, “ezin ulertzekoa” da Urrutikoetxeak “gatazka armatua amaitzeko egindako lanaren” ostean, “mespretxua eta errepresioa” jasatea. Agiriaren bost sinatzaileak dira Alain Badiou, Etienne Balibar, Jean Luc Nancy, Toni Negri eta Jacques Rancière idazle eta filosofoak eta Thomas Lacoste Errealizadorea.

Adineko presoak, etxera!

Euskal preso politikoen erradiografia arretaz begiratu gero, adineko presoaren egoeraren larritasunaz jabetuko gara. Estatu frantseseko zein espainoleko espetxeetan dauden 253 preso politikoetatik 41k 60 urte baino gehiago dituzte: 60 eta 65 urte artean daudenak 23 dira; 65 eta 70 urte artean 15 eta 70 urte baino gehiagokoak 3 preso dira.

Datuak argiak bezain kezagarriak dira. Adineko preso hauetatik 12k 15-20 urte daramate kartzelan; 9 presok 20 eta 25 urte artean eta 12 presok 25 eta 30 urte arteko gatibu aldia daramate. Bizitza oso bat. Agerikoa da espetxealdi luzeen ondorioz preso hauek osasun arazo larriagoak jasaten dutela. 60 urte baino gehiago dituzten artean, 7 presok gaixotasun larriak garatu dituzte, Jaiki Hadiren azkeneko datuen arabera. Batzuk zerrenda publikoan agertzen dira eta beste batzuk identitatea gordetzea nahiago izan dute. Baina konklusioa argia da: zenbat eta denbora gehiago kartzelan, orduan eta gaixotasun (fisiko zein psikiko) gehiago garatzeko arriskua dago.

Bestetik, estatu espainoleko salbuespeneko legediak zuzenean eragiten die pertsona hauei, sakabanaketa eta urruntasun politika ankerrak erakusten duen moduan. Adineko presoaren espetxeratze tokia euren bizilekuetatik urrun, oso urrun dago. Euskal Herritik 625 kilometrora aurkitzen dira, batzuetan beste. Argazki honek argi adierazten du estatu espainolak euskal preso politikoen aurka darabilen krudelkeria. Kode penal espainiarrak 36.3 artikuluan adierazten duenez, hirurogeita hamar urtetik gorako presoek hirugarren gradura igarotzeko aukera dute, arrazoi humanitario eta duintasunagatik eta suposatzen duten arrisku ezagatik. Hirugarren gradua ezinbesteko mugarrria da, lege penitentiarioan bide eginez, baldintzapeko askatasuna erdiesteko.

Baina errealitatea bestelakoa da: 41 preso horietatik, bat hirugarren graduan dago eta hiru baino ez daude bigarren graduan, beste guztiak lehenengo graduan aurkitzen dira. Bigarren graduan dauden hiru pertsona horiei hirugarren gradura pasatzeko oztopoak baino ez zaizkie jartzen behin eta berriz. Preso hauei legea aplikatuz gero kalean egongo lirateke. Nahikoa da mendekuaren politika aplikatzeaz! Etxean libre eta bizirik nahi ditugu!

ESTATU ESPAINOLEAN

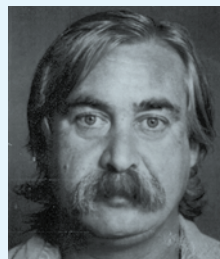
**SEBAS
ETXANIZ ALKORTA
ELGOIBAR**

Adina 75 urte. 1943an jaioa
Urteak kartzelan 17 urte
2002an atxilotua
Espetxea CP Asturias
Villabona (390 km). 2. gradua

**JOSEBA
ARREGI EROSTARBE
OÑATI**

Adina 73 urte. 1946an jaioa
Urteak kartzelan 27 urte
1992an atxilotua
Espetxea CP Alacant II
Villena (700 km). 1. gradua

**JOSE RAMON
FORURIA ZUBIALDE
MARKINA-XEMEIN**

Adina 70 urte. 1949an jaioa
Urteak kartzelan 16 urte
2003an atxilotua
Espetxea Etxean Preso
3. gradua. Gaixo larria

**JOSE JAVIER
ZABALETA ELOSEGI
HERNANI**

Adina 69 urte. 1950ean jaioa
Urteak kartzelan 29 urte
1990ean atxilotua
Espetxea CP Zaragoza
Zuera (250 km). 1. gradua

**DOLORES
LOPEZ RESINA
GRANOLLERS/DURANGO**

Adina 68 urte. 1951n jaioa
Urteak kartzelan 16 urte
2003an atxilotua
Espetxea CP Avila-Brieva
(475 km). 1. gradua

**EMILIO
SALABERRIA ETXEBESTE
VILLABONA-AMASA**

Adina 68 urte. 1951n jaioa
Urteak kartzelan 17 urte
2002an atxilotua
Espetxea CP El Dueso
Santoña (170 km). 2. gradua

**IÑAKI
ARAKAMA MENDIA**
GASTEIZ – ERROTA

Adina 68 urte. 1951n jaioa
Urteak kartzelan 22 urte. 1997an atxilotua. 1989tik 1997ra Deportatua
Espetxea CP Sevilla II (960 km). 1. gradua

**KEPA
LEGINA AURRE**
BILBO – SANTUTXU

Adina 65 urte. 1954an jaioa
Urteak kartzelan 20 urte 1999an atxilotua
Espetxea CP Zaragoza Zuera (250 km). 1. gradua

**JUAN MANUEL
INZIARTE GALLARDO**
ORERETA

Adina 67 urte. 1952an jaioa
Urteak kartzelan 10 urte 2009an atxilotua
Espetxea CP Topas - Salamanca (460 km). 1. gradua

**JOSUNE
ARRIAGA MARTINEZ**
IRUÑEA – DONIBANE

Adina 64 urte. 1955ean jaioa
Urteak kartzelan 9 urte 2010ean atxilotua
Espetxea CP Topas Salamanca (460 km). 1. gradua

**MIKEL
IZPURA GARCIA**
IRUÑEA – TXANTREA

Adina 67 urte. 1952an jaioa
Urteak kartzelan 17 urte 2002an atxilotua
Espetxea CP Asturias Villabona (390 km). 2. gradua

**JOXEMARI DORRONSORO
MALAXETXEBERRIA**
DONOSTIA – EGIA

Adina 64 urte. 1955ean jaioa
Urteak kartzelan 26 urte 1993an atxilotua
Espetxea CP Puerto III – Pto. de Santamaria (1050 km). 1. gradua

**GREGORIO
ESKUDERO BALERDI**
ORIO

Adina 66 urte. 1953an jaioa
Urteak kartzelan 17 urte 2002an atxilotua
Espetxea CP Teixeira Curtis A Coruña (600 km). 1. gradua

**ANGEL
TELLERIA URIARTE**
BILBO – INDAUTXU

Adina 64 urte. 1955ean jaioa
Urteak kartzelan 2 urte 2017an atxilotua
Espetxea CP Madrid VII Estremera (520 km). 1. gradua

**JOSEBA
EROSTEGI BIDEGUREN**
ANTZUOLA

Adina 66 urte. 1953an jaioa
Urteak kartzelan 22 urte 1997an atxilotua
Espetxea CP Herrera de la Mancha (630 km). 1. gradua – Gaixo larria

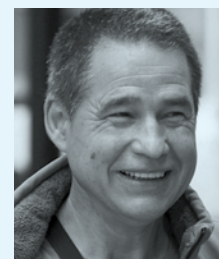
**JOSE LORENZO
AIESTARAN LEGORBURU**
LEZO

Adina 62 urte. 1957an jaioa
Urteak kartzelan 9 urte 2010ean atxilotua
Espetxea CP Alacant II Villena (700 km). 1. gradua

**FRANCISCO
MUJIKA GARMENDIA**
ORDIZIA

Adina 66 urte. 1953an jaioa
Urteak kartzelan 27 urte 1992an atxilotua
Espetxea CP Zaragoza Zuera (250 km). 1. gradua

**ANTTON
TROITIÑO ARRANZ**
DONOSTIA – INTXAURRONDO

Adina 62 urte. 1957an jaioa
Urteak kartzelan 30 urte. 1987-2011 eta 2012 eta 2013an berriz atxilotua
Espetxea CP Madrid VII Estremera (520 km). 1. gradua

**JOSU
ARKAUZ ARANA**
ARRASATE

Adina 62 urte. 1957an jaioa
Urteak kartzelan 28 urte
1991n atxilotua
Espetxea CP Murcia II – Campos
del Rio (820 km). 1. gradua

**ENDIKA
GARATE GALARZA**
OTXANDIO

Adina 62 urte. 1957an jaioa
Urteak kartzelan 15 urte
2004an atxilotua
Espetxea CP Puerto I – Puerto de
Santamaria (1050 km). 1. gradua

**RUFINO
ARRIAGA ARRUABARRENA**
ORDIZIA

Adina 62 urte. 1957an jaioa
Urteak kartzelan 22 urte
1997an atxilotua
Espetxea CP Sevilla II (960 km)
1. gradua

**GREGORIO
VICARIO SETIEN**
DURANGO

Adina 62 urte. 1957an jaioa
Urteak kartzelan 18 urte
2001ean atxilotua
Espetxea CP Topas – Salamanca
(460 km). 1. gradua

**IBON
MUÑOA ARIZMENDIARRIETA**
EIBAR

Adina 61 urte. 1958an jaioa
Urteak kartzelan 18 urte
2001ean atxilotua
Espetxea CP Cordoba (830 km)
1. gradua

**UNAI
PAROT NAVARRO**
BAIONA

Adina 61 urte. 1958an jaioa
Urteak kartzelan 29 urte
1990ean atxilotua
Espetxea CP Puerto III – Pto. de
Santamaria (1050 km). 1. gradua

**JESUS MARIA
GOMEZ EZKERRO**
IRUÑEA – ERROTXAPEA

Adina 61 urte. 1958an jaioa
Urteak kartzelan 18 urte
2001ean atxilotua
Espetxea CP Asturias
Villabona (390 km). 2. gradua.

**JOSE ANGEL
OTXOA DE ERIBE LANDA**
URKABUSTAIZ

Adina 61 urte. 1958an jaioa
Urteak kartzelan 19 urte
2000n atxilotua
Espetxea CP Castello I (575 km)
1. gradua art. 100.2. Gaixo Larria

**JOSETXO
ARIZKUREN RUIZ**
IRUÑEA – ALDE ZAHARRA

Adina 61 urte. 1958an jaioa
Urteak kartzelan 20 urte
1999an atxilotua
Espetxea CP Murcia II (820 km)
1. gradua art. 100.2 – Gaixo Larria

**AGURTZANE
DELGADO IRIONDO**
ERMUA

Adina 60 urte. 1959an jaioa
Urteak kartzelan 19 urte
2000n atxilotua
Espetxea CP Albolote
Granada (860 km). 1. gradua

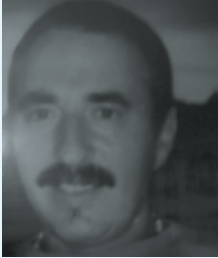
**JULEN
ATXURRA EGURROLA**
LEKEITIO

Adina 60 urte. 1959an jaioa
Urteak kartzelan 23 urte
1996an atxilotua
Espetxea CP Puerto I – Pto. de
Santamaria (1050 km) 1. gradua

**JOSEBA
BORDE GAZTELUMENDI**
UGAO

Adina 60 urte. 1959an jaioa
Urteak kartzelan 17 urte
2002an atxilotua
Espetxea CP Algeciras (1100 km)
1. gradua – Gaixo Larria

**IÑAKI
BILBAO BEASKOETXEA**
LEMOA

Adina 60 urte. 1959an jaioa
Urteak kartzelan 27 urte
1992an atxilotua
Espetxea CP Castello II
Albocasser (500 km). 1. gradua

**JOSU URRUTIKOETXEA
BENGOETXEA**
UGAO

Adina 69 urte. 1950ean jaioa
Urteak kartzelan 9 urte
1989an atxilotua eta 2019an
Espetxea M.A La Santé – Paris
(930 km) Prebentiboa – Gaixo larria

**XABIN
USANDIZAGA GALARRAGA**
OÑATI

Adina 60 urte. 1959an jaioa
Urteak kartzelan 22 urte
1997an atxilotua
Espetxea CP Córdoba (830 km)
1. gradua

**JON KEPA
PAROT NAVARRO**
BAIONA

Adina 68 urte. 1951n jaioa
Urteak kartzelan 29 urte
1990ean atxilotua
Espetxea Muret CD
(420 km)

**JESUS MARIA
ALTABLE ETXARTE**
IRUÑEA – TXANTREA

Adina 60 urte. 1959an jaioa
Urteak kartzelan 25 urte
1994an atxilotua
Espetxea CP Castelló I
Castelló (575 km). 1. gradua

**FREDERIC
HARANBURU**
SENPERE

Adina 65 urte. 1954an jaioa
Urteak kartzelan 29 urte
1990ean atxilotua
Espetxea Lannemezan CP
(330 km)

ESTATU FRANTSESEAN

**JAKES
ESNAL**
DONIBANE LOHITZUNE

Adina 69 urte. 1950ean jaioa
Urteak kartzelan 29 urte
1990ean atxilotua
Espetxea Saint Martin de Ré
CP (550 km)

**LUIS
IRURETAGOIENA LANZ**
TOLOSA

Adina 63 urte. 1956an jaioa
Urteak kartzelan 12 urte
2007an atxilotua
Espetxea Mont de Marsan CP
(260 km)

**JON GURUTZ
MAIZA ARTOLA**
ETXARRI ARANATZ

Adina 69 urte. 1950ean jaioa
Urteak kartzelan 12 urte
2007an atxilotua
Espetxea Lannemezan CP (330 km)
Gaixo Larria

**IÑAKI
RETA FRUTOS**
ELORRIO

Adina 60 urte. 1959an jaioa
Urteak kartzelan 4 urte
2015ean atxilotua
Espetxea Mont de Marsan CP
(260 km).

Herrika eta eskualdeka

Euskal Herriko presoen karta

ARABA

Gasteiz

- Errota 3
- Judizmendi 3
- Txagorritxu 2
- Alde Zaharra 4
- Aranbizkarra 1
- El Pilar 1
- Arana 1
- Bestelakoak 1

Aiara

- Amurrio 1

Lautada

- Asparrena 1

Gorbeialdea-Zuia*

- Urkabustaiz 1
- Zigoitia 1
- Otxandio* 2
- Orozko* 1

BIZKAIA

Bilbo

- Alde Zaharra 8
- Bilbo zaharra 1
- Deustu 1
- Indautxu 3
- Santutxu 6
- San Inazio 2
- Uribarri 1

Arratia

- Lemoa 1

Busturia

- Gernika 3

Durungaldea

- Atxondo 1
- Durango 8
- Elorrio 3
- Ermua 1
- Iurreta 1

Ezkerraldea

- Barakaldo 3
- Sestao 1
- Santurtzi 3
- Portugalete 3

Hego Uribe

- Arrigorriaga 1
- Basauri 4
- Galdakao 9
- Ugao 4
- Zaratamo 1

Lea-Artibai

- Lekeitio 1
- Markina-Xemein 1
- Ondarroa 3

Meatzaldea

- Ortuella 1
- Trapaga 2

Txorierra

- Larrabetzu 1

Uribe Kosta

- Algorta 6
- Berango 4
- Sopela 2
- Urduliz 2

* Orozko eta Otxandio, Araban kontatzen dira presoiei dagokionean, berez Bizkaia izan arren.

GIPUZKOA

Donostia

- Alde Zaharra 3
- Altza-Bidebieta 3
- Amara 3
- Amaraberri 1
- Antiguu 1
- Egia 3
- Gros 3
- Intxaurrenondo 2
- Martutene 1

Bidasoa

- Irun 4

Buruntzaldea

- Astigarraga 1
- Andoain 2
- Hernani 16
- Lasarte 3
- Usurbil 1

Debabarrena

- Eibar 1
- Elgoibar 1

Debagoiena

- Antzuola 1
- Arrasate 1
- Aretxabaleta 1
- Eskoriatza 1
- Oñati 3

Goierra

- Beasain 3
- Itsasondo 1
- Legorreta 1
- Ordizia 3
- Segura 1
- Urretxu 3
- Zaldibia 1
- Zumarraga 1

Oarsoaldea

- Errenteria 7
- Lezo 1
- Pasaia 1

Tolosaldea

- Billabona 5
- Elduain 1
- Gaztelu 1
- Leaburu 1
- Lizartza 2
- Tolosa 1

Urola-kosta

- Azpeitia 2
- Orío 2
- Zarautz 1

IPARRALDE

Bab

- Baiona 2

Lapurdi Itsasegia

- D. Lohitzune 1
- Hendaia 1

Lapurdi garaia

- Kanbo 1

Ostibarre

- Pagola 1

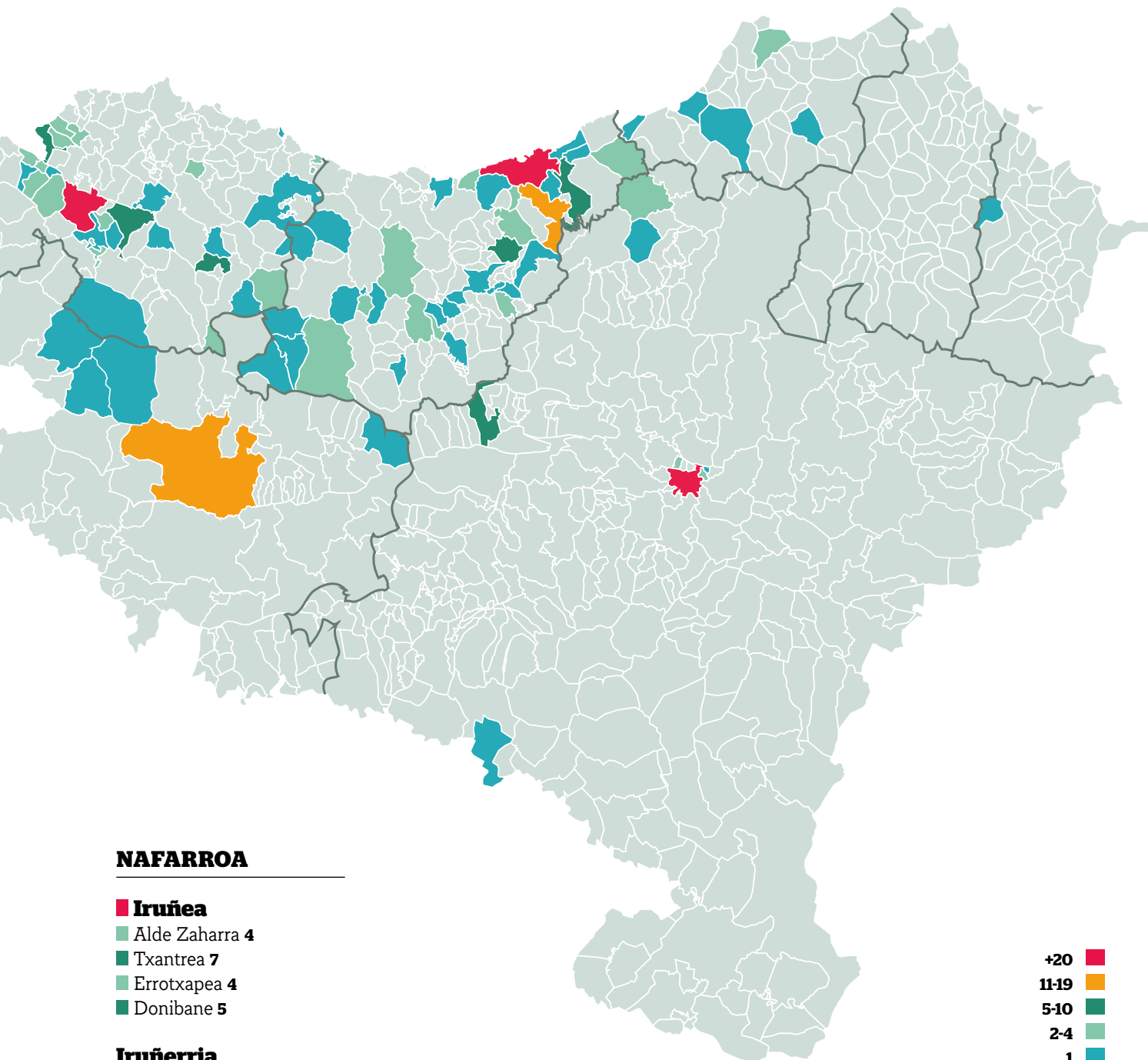
Lapurdi erdialdea

- Senpere 1

KATALUNYA

Katalunya

- Granollers 1

NAFARROA

Iruñea

- Alde Zaharra 4
- Txantrea 7
- Errotxapea 4
- Donibane 5

Iruñerria

- Burlata 2
- Atarrabia 1
- Berrioizar 3

Bortziriak

- Arantza 1
- Lesaka 3

Sakana

- Etxarri Aranatz 5

Lizarreriko Erribera

- Lodosa 1

- +20
- 11-19
- 5-10
- 2-4
- 1

Euskal preso politikoaren sakabanaketa eta urruntasunari buruz, Estatu espainiar eta frantseseko espetxe bakoitzean zenbat kide dauden, espetxe horiek zein urrun dauden erakutsi nahi izan dute orain arteko mapek.

Oraingo honetan mapa horren beste ifrentzua da begietara ekarri nahi duguna, mapa hori Euskal Herrira ekarri nahi dugu. Horrela, hemen ikus daitezke Euskal Herriko zein lekutan, zein eskualdetan, zein txokotako herrietan eta etxeetan eragiten duen zuzenkien sakabanaketa eta urrunketa horrek sufrimendua; Euskal Herriko zein lekutako haurren, guraso adinekoen, lagunen eta senideen sufrimenduarekin asetzen den gaurko espetxe politika zikoitza.

Presoen eskubideak auzipetuen aulkian

Herrirari, Jaiki Hadiri, abokatuei, bitartekariei... epaiketa politikoa

J oan den apirilean eman zen jakitera presoena eskaera eta eskubideen defentsa lanekin zerikusia duten 47 pertsonen aurkako epaiketa datorren irailaren 16an hasiko dela espainiar Auzitegi Nazionalan, eta gutxienez azaroaren azken aldera arte iraungo duela

Auzipetuek beraiek azaldu zuten “erakunde terroristan parte hartze aktiboa izatea”, “terrorismoa goratze iraunkorra” eta “terrorismoa finantzatzea” egotziz 11 eta 17 urte bitarteko zigorrak eskatzen dizkiela fiskaltzak beraietako bakoitzari, irizpide horretatik bereizten den 20'5 urteko eskaera bat salbu. Zentzugabeko salaketa batzuekin epaitu nahi dute, azken batean, giza eskubideen alorreko militantzia eta zuzenbide alorreko jarduera profesionala, “terrorismo” delituekin, ETAk bere ibilbide armatuaren behin betiko eta alde bakarreko amaiera iragarri eta hiru urtera gainera. Salaketa sinestezinak dira, fiskaltza, makro-epaiketa berri honetan, 47 auzipeturentzat 572 urteko kartzela eskaera justifika ezina egitera erakarri dutenak.

Alderaketa eginez, aipatu daiteke “Procés” deituan Auzitegi Nazionalan 22 auzipeturentzat egindako eskaera fiskalak. “Matxinada” edota “sedizio” salaketa duten kontseilari, polizia eta instituzio arduradun guztientzat 11 eta 17 urte bitarteko eskaera fiskala egin zen, Generalitateko lehendakari orde eta salatu nagusi Oriol Junquerasentzat egindako 25 urteko espetxe eskaera salbu.

“Procés”ean fiskaltzak egindako eskaeren berri jakin bezain bizkor esan zen hori “jende baketsu eta duinaren aurka egindako salaketa fiskal onartezina”, “basakeria hutsa”, “mendekua”, “disparatea”, “epai bermeen aurkako atentatua”... zela. Iritzi publikoaren sailean nazioarteko komunikabide gehienek “konponbide demokratiko batetik urrun zegoen desproporztioztat” jo zuten hori; esparru politikoan, berriz, fiskaltzaren eskaerak indarkeriarik gabeko gertakari batzuentzat neurrigabe eta ez egokitzat, eta ikuspuntu politikotik kirtenkeriatzat, jo zituen esparru politiko ez-totalitarioaren gehiengoak.

“Procésa” aipatu dugu bi egia eztabaiaezin azpimarratzea-gatik. Lehena, indarkeriarekin edo gabe, Estatu espainoleko benetako botereentzat eta “establishment”arentzat independentismo katalana eta euskalduna direla eraitsi beharreko etsaiak; bigarrena, hainbeste denboran eta hainbesteko errepresioa ezagutu dugu, hain bakarrik eta hainbeste denboraz bizi izan ditugu lege antiterroristaren ondorioak, Auzitegi Nazionala, tortura sistematikoa, sakabanaketa eta urrunketa, etsaiaren kode penala eta legez kanporatzeak.. azkenean ohitu egin gara zentzugabekeria honetara.

ETA eta geroko denboran kokatzen den makro-sumario berri honek ezin ditu ezkutatu lehenagoko makro-sumarioak, aurreko hamarkadan aurrekari izan zituenak: 18/98 Egin-Xaki-Kas, HB-EH-Batasuna, Gestoras-Askatasuna, Jarrai-Haika-Segi, Egunkaria, Ekin, Batasuna-PCTV-ANV, Bateragune...

Eta ezin ditu ahantzarazi 200etik gora herritar espetxeratu zituzten epai judizial desproporzionatuak, espainiar judikatura estolderien parean kokatuz, lehenago “espainiar demokrazia”, gerra zikina edo estatu terrorismoa kokatu zituen bezala.

Kirtenkeria berri baten historia

Kirtenkeria judizial hau guztia 2013ko irailaren 30ean hasi zen, Guardia Zibilaren sektore erreakzionarioen, Auzitegi Nazionalaren eta orduan gobernuan zegoen eskuin politikoren bultzadarekin. Guardia Zibilak abiatu zuen orduan Herrira mugimendu herritarraren aurkako operazio bat eta 18 atxiloteta egin zituen Hernani, Bilbo, Iruñea eta Gasteizko Herriraren egoitzetan sartuz. Zenbait orduz luzatu ziren araketak eta Auzitegi Nazionalak behin behinean eten egin zuen Herriraren jarduna, bere egoitzen itxiera agindu eta preso defentsan ari zen mugimendu herritarrak zeuzkan kontu korronteak blokeatu zituen.

Polizia operazio gehiago egin zituzten hurrengo hilabeteetan; bigarrena, “Jaque” izena eman ziotena, EPPKren bitartekarien eta bi abokaturen aurkakoa; urtebetera hirugarren polizia operazioa, “Mate” deitu zutena, euskal preso politikoen abokatu ia gehienak atxilotuz. Geroago laugarren operazio bat iritsi zen, gustu txarreko “pastor” izena eman ziotena, eta osasun arazo ezberdinak dituzten euskal preso

asistentzian aritzen diren Jaiki Hadi kolektiboko medikuak eta psikologoak izan zituen jomugan.

Laburbilduz, 2013ko irailean Herriraren “zuzendaritza nazionalaren” bila joan ziren, legez kanporatutako Amnistiaren Aldeko Gestoren oinordetza operatibo eta funtzional berria zela aitzakiarekin. 2014ko urtarrilean ustezko Koordinazio Taldearen aurka eta preso ordezkarien, gizartearen eta euskal instituzioen artean bitartekaritza lan publikoa egiten zuten preso ohi taldearen bila joan ziren. Urte bat geroago, 2015eko urtarrilean, euskal preso politikoen defentsa juridiko eta penitentziarioaz arduratzen diren Abokatuen Kolektiboa hartu zuten begitan, eta Herrirako diruzaintza arduraduntzat zituztenak, preso urrunketa, sakabanaketa, mediku asistentzia eza, material edo defentsa beharren gastuak betetzearen arduradunak. Azkenik, 2015eko martxoan, gaixorik diren euskal preso asistentzia mediku eta psikologikoa koordinatzeaz arduratzen direnen bila joan ziren. Eta bitxia da, preso eskaera eta eskubideen defentsan ari ziren eragile guztiak desagitea helburu zuten 2014-2015eko urte hauetan hain zuzen, komunikabideak behin eta berriz saiatu izana esparru horretan disidentzia elikatzen saiatu izana.

Ongi antolatutako lau operazio izan ziren, Guardia Zibilak eta Auzitegi Nazionalako epaile batzuek “espetxeetako fronteko” estruktura deitu nahi dutenaren aurka. Errepresio sekuentzia bat, “dena da ETA” argumentua erabiliz burutua, eta hasten

ari zen bake prozesu baten aukerak zapuztea beste helbururik izan ez zuena. Eta eraso hori hasi zen, ETAk, Oslon inoiz iritsi ez zen espainiar delegazio baten zain zegoenak, Nazioarteko Egiaztapen Komisioari armagabetzea kudeatzea eta egiazta- tzea proposatu zionean: “ETAren eskaintza kudeatu eta, hori bideratzeko beharrezko bermean ematen baldin baziren, arma eta lehergai deposituen zigilatzea egiaztatzen parte hartzea”.

Aurreko testuinguruetan sakonduz

Polizia operazio hauek testuinguruan ezarriz, horren aurrekariak gogoratu beharko lirake 2010eko irailaren 5 hartara arte. ETAk bere eraso ekintzen amaiera iragarri zuen BBCn. Egun batzuk geroago, irailaren 19an, nazioarteari eta Bruselako sinatzaileei zuzendutako agiri berri batean adierazten zuen prest zegoela Gernikan “Bake eta konponbide demokratiokoetarako eszenatoki baterako akordioa” publiko egin aurreko astean konpromisoak hartzeko. Oraindik hilabete batzuk igaro beharko zuten 2011ko urtarrilaren 10ean suten iraunkor, orokor eta egiaztagarria iragarri zuen arte. Eta guzti horretatik urtebete igaro baino lehen, 2011ko urriaren 20an, ondorengo iragarpena egin zuen ETAk: “bere ekinbide armatuaren amaiera”. Beste taula batera aldatu zen jokoa.

Donostiako Aiete Jauregian Euskal Herriko gatazkaren konponbidea bultzatzeko Nazioarteko Konferentzia burutu eta hiru egunera eman zen argitara aurrekaririk gabeko agiri hau. Agiri horretan, “konfrontazio armatua gainditzeko” “konpromiso argi, tinko eta behin betikoa” berresten zuen ETAk, eta gobernu espainiarri eta frantsesari eskatzen zien gatazkaren ondorioak konpontzeko elkarriketa zuzen bat hastea. Orduraz geroztik esan daiteke agiri publiko honen

aurreko eta osteko historiari banatutako historia bilakatu zela Euskal Herriaren historia.

Guztiek “historikotzat” jo eta guztiek handikiro ospatutako agiri hura atera eta hilabete batzuetara, 2012ko otsailean, sortu zen “Herrira”, euskal preso eta exiliatuaren eskubideen aldeko herritarren mugimendu zabal gisa. “Egin dezagun bidea” ekimenetik sortutako mugimendu hau Aieteko Bake Konferentziaren abaroan jaio zen, Donostiako Kursaalako Auditorioan burutako ekitaldi publikoan, ehunka batzuk jenderen aurrean. Gizartean aurkeztu zen momentutik ikusi zuen “egungo espetxe politika” gainditu beharra, eta ezinbestekotzat jo zuen “erresoluzio parametroetan” kokatzea, preso eta iheslari guztien etxeratzeari ekinez.

2012ko uda baino apur bat lehenago EPPKk 20 kidez osatutako bere zuzendaritza berria aurkeztu zuen, apirilean iragarritako 6 mintzakideei beste 14 gehituz, eta “pausoak emateko eta aurrerantzean, baldintza berrien ikusmiran, ekimen berriak hartzeko” prestutasuna adierazten zuen. Uztailaren lehen adierazten zuen prest zegoela bizi duten egoerari konponbidea aurkitzeko eragile sozial eta politikoen ekiteko, eta beraiekin harremanetan jartzera dei egiten zien eragile horiei. Bere ahotsa entzunerazteko, eragile hauekin harremana errazteko eta bere posizioa eskura emanez ezagutarazteko dituen zailtasunen aurrean, EPPKk adierazten du “eskaera zehatza” egin diela “espetxe politikaren zuzeneko ezagutza” duten pertsonen bitartekari lana egin dezaten. Eta, horrela, luzera gabe egin zen Bilbon bitartekaritza lan horrekin EPPKri laguntzea onartu zuten pertsonen aurkezpena: batez ere denbora gutxi lehenago espetxetik irtendako kideak, gutxi lehenago arte EPPKko kide izanak, bitartekaritza aritzeko prest agertzen zen taldea. Ondorengo egunetan, 2013ko mar-

txoaren 14an eta 15ean Iruñean eta Bilbon burutuko zen Foro Sozialean parte hartzeko EPPKren baimen eskaerari ez zioten baiezeko erantzunik eman administrazio frantsesak eta espainiarrak, eta bitartekari taldea izango da Foro Sozialean parte hartuko duena, EPPK “bertan presente egon dadin eta egiten diren gogoetak helarazteko, eta kolektiboaren gogoetak ere bertan aditu daitezzen”. Hurrengo hilabeteetan, zeregin horretan sakonduz, eragile politiko, sozial eta instituzionalekin enkontru anitzak izango ditu talde honek.

Hori zen 2013ko irailean Herriraren aurka jo eta Amaia Esnal, Eneko Ibaguren, Ekain Zubizarreta, Roberto Noval, Ibon Meñika, Jose Antonio Fernandez, Oscar Sanchez, Gorka Gonzalez, Jon Garai, Sergio Labayen, Manu Ugartemendia, Eneko Villegas, Nagore Garcia, Jesus Mari Aldunberri, Beñat Zarrabeitia, Ane Zelaia eta Imanol Karrerare atxilotuta eta auzipetzeen aurreko testuingurua.

Urtea amaitu baino lehen, abenduaren 28an, hau adierazten zuen EPPKk: “Gatazkaren ondorioz eragindako alde anitzeko sufrimendua eta mina zinez aitortzen dugu”, eta adierazten zuen prest zegoela presoentzat “denbora zuhur batean” burutuko litzatekeen prozesu “mailakatu” eta “banakako” bat onartzeko. Adierazpen berritzaile hori Marixol Iparagirreraren ahotsarekin eman zen argitara eta, Euskal Herriko espetxeetara aldatzearen lehentasunarekin batera, etxera itzultzeko legalitatearen ibilbidea onartzeko aukera, edo hau modu mailakatu egitea, banaka eta denbora epe zuhur batean. Foro Sozialaren errekomentazioen ondoren burututako barne eztabaidaren emaitza da erabakia, eta EPPKk adieraziko du bere egiten duela “prozesua ez lokazteko” ardua. Horrez gain esaten du ez diola “bere ardurari itzuri egingo, ez eta bestek zer egiten duten zeharka begiratuko berari da-

gozkionak egiteko orduan”; “gatazkan bezala konponbidean ere aktore aktibo eta eraginkor izateko konpromiso osoa” duela azpimarratzen du gainera.

EPPKren adierazpenetik (2013-XII-28) denbora asko pasa gabe, hilabete ere ez, 2014ko urtarrilean, EPPKren bitartekariaren aurkako operazioa etorri zen, eta hortik auzipetu zituzten Jose Luis Campo, Asier Aranguren, Aitziber Sagarminaga, Egoitz Lopez de Lacalle, Aintzane Orkolaga, Jose Miguel Almandoz eta Naia Zuriarrain; Jon Enparantza eta Arantza Zulueta abokatuekin batera -auzipetuak hauek ere- atxilotu zituzten guztiak. Urte bat geroago, 2015eko urtarrilean iritsi zen beste atxiloteta multzo handia, euskal preso politikoen abokatuen aurkako eraso orokorra oraingoan, eta 12 abokatu eta beste lau euskal herritar auzipetu zituzten: Fran Balda, Jon Mintegiaga, Javier Carballido eta Nagore San Martin. Eta horiekin batera abokatuak: Arantxa Aparicio, Aiert Larrarte, Onintza Ostolaza, Haizea Ziluaga, Ainhoa Baglieto, Atxarte Salvador, Kepa Manzisidor, Jaione Karrera, Amaia Izko, Ane Ituño, Eukene Jauregi eta Alfontso Zenon.

Azkenik, 2015eko martxoan beste lau atxiloteta egin zituzten Guardia Zibilak operazio berri batean, ETako presoek batasuna emateko ekimenen koordinazioa egitea leporatuta; hori izan zen aurreko atxiloteta guztien haria ere. Oraingoan atxilotu eta auziperatuak Jaiki Hadi mediku elkarteko Fernando Arburua, Oihana Barrios, Izaskun Abaigar eta Nagore Lopez de Luzuriaga izan ziren.

Bi urte baino gutxiagoan 47 pertsona auzipetu zituzten, euskal preso politikoen eskubideak aulkira eramateko. Iltze berean mailuka jarraitzen dute, ziklo aldaketa ekidin eta bakea urrundu asmotan.

La criminalización de la solidaridad con los presos políticos vascos

En junio de 1975 volaba por los aires la sede de Anai Artea, una asociación ubicada en Donibane Lohizune y creada en Ipar Euskal Herria, para ayudar a los refugiados que huían de la persecución política y de la tortura al sur de la muga. Todavía no había muerto el dictador, faltaban aún cinco meses, y los servicios parapoliciales españoles ya habían instalado su trinchera para atacar la solidaridad con los presos y refugiados.

Jamás fueron perseguidos y menos imputados los autores de aquel atentado. Pero, en los mismos días, había estallado no muy lejos de Donibane, en Biarritz, un coche bomba. El primero en Euskal Herria, una táctica que los servicios secretos españoles copiaron de la organización paramilitar sionista Lehi, activado contra un joven refugiado, Josu Urritkoetxea. Salvó la vida en aquel atentado preparado por el comandante Jesús Conde y el capitán Cándido Acedo y ejecutada por los mercenarios Marcel Cardona y Mario Silvasi. No andarían muy lejos los que atentaron también contra la asociación solidaria.

En los meses siguientes, los ataques contra la solidaridad con los presos y refugiados tomaron una velocidad

de vértigo. Abogados que soportaron atentados contra su persona, familiares a los que secuestraron, militantes de los organismos pro amnistía que sufrieron palizas en los calabozos policiales. Y hasta una docena de muertos en las calles por disparos de la Policía o de la Guardia Civil, personas que pedían la liberación de los presos.

En este ataque con la mayor impunidad imaginable (no hubo un solo castigo), la solidaridad con los presos fue llevada a la primera línea de fuego. El Estado español señaló a militantes del movimiento pro Amnistía para que sus mercenarios los atacaran. Murieron en 1976 Normi Mentxaka en Santzurtzi, en una concentración por la amnistía y en 1980 Karlos Saldise, militante de Gestoras pro Amnistía en Lezo. Las siglas lo de menos, Guerrilleros de Cristo Rey y GAE, respectivamente. La autoría intelectual y técnica en Madrid.

Fue una estrategia colectiva de los llamados cuerpos de seguridad del estado, de los grupos paramilitares y de los jueces que sin ser proactivos como lo serían más tarde, miraron para otro lado. Mientras, los familiares conocían las vejaciones de funcionarios, los ataques a los autobuses que les llevaban a

las puertas de las prisiones, las amenazas en general.

A finales de la década de 1980, después de los escándalos relacionados con la paternidad y dirección de los GAL, la estrategia contra el movimiento solidario realizó un giro. Con los mismos objetivos, las formas se modificaron. Y para ello se cambiaron las leyes o las interpretaciones sobre las que ya existían. La presión que en una época se realizaba a través de la punta de una pistola se trasladó a las letras de las sentencias. El movimiento solidario con los presos seguía criminalizado y sus protagonistas señalados de forma masiva.

Aun así, hubo episodios esporádicos de una época de transición en los que quedaba de manifiesto que la presión era muy alta. Varios abogados de presos políticos vascos fueron detenidos y, en ocasiones, encarcelados, tras haber intervenido conversaciones privadas con sus clientes. En 1989, el histórico abogado Iñaki Esnaola se debatió entre la vida y la muerte durante varias semanas después de haber sufrido un atentado en Madrid en el que perdió la vida su compañero Josu Muguruza. El movimiento pro-amnistía, que había nacido en las postrimerías del franquis-

mo para avalar la petición popular, fue el objetivo primero del estado profundo, que focalizó en sus miembros la criminalización de la solidaridad. Un hecho que había tenido un precedente en la criminalización previa del derecho de asilo. Un macro juicio contra la solidaridad bretona con los huidos vascos.

El 13 de noviembre de 1995 comenzó en la Corte de París el macro-juicio contra 72 personas (30 ciudadanos vascos, 38 bretones, 3 franceses y un irlandés), acusadas de ofrecer alojamiento y cobijo a refugiados políticos vascos. El significado del juicio trascendía el mero procedimiento judicial, como en casi todos los asuntos relacionados con el contencioso vasco.

El macro-juicio de París fue un proceso al derecho de asilo, arraigada tradición retórica del pueblo francés que el Estado hacía mucho tiempo que había dejado de reconocer. Prueba de ello, además del procesamiento, fue la escena exterior al Palacio de Justicia, donde los CRS se emplearon a fondo para reprimir cualquier expresión solidaria de adhesión. Dos días antes, algunos familiares de presos y militantes de Gestoras Pro-Amnistía iniciaron una huelga de hambre rotativa en la Iglesia del Buen Pastor de

Donostia. El objetivo de la campaña, que pretendía implicar a diferentes sectores de la sociedad vasca, era la repatriación de los presos, repartidos por un centenar de prisiones españolas.

Fue, precisamente en este año de 1995, cuando desde diversos estamentos estatales comenzaron a lanzarse las primeras andanadas favorables a la ilegalización de diversas organizaciones y asociaciones soberanistas, así como contra el movimiento de solidaridad con los presos. Fue una ofensiva dialéctica perfectamente planificada que concluyó con los objetivos estatales cumplidos. El movimiento de solidaridad con los presos políticos vascos por vez primera en su historia de cincuenta años sería ilegalizado.

El inconsciente colectivo vasco ha relacionado durante décadas la solidaridad con los presos políticos vascos con Gestoras pro Amnistía. Casi tres décadas de actividad que concluyeron al comienzo del siglo XXI. Gestoras había nacido en junio de 1976. En diciembre de ese año, daban inicio a la primera campaña de las múltiples que han desarrollado en su historia, esta vez bajo el lema de "Gabonetarako Presoak etxera". En los primeros meses de 1977, las Gestoras participaron

activamente en las campañas por la Amnistía, organizando hasta tres intensas semanas cuya respuesta policial produjo una decena de muertos.

A partir de 1980, el trabajo de las Gestoras fue enfocado en virtud de cuatro grandes objetivos: asistencia humanitaria a las familias de los presos, asistencia letrada a los detenidos, movilizaciones y, finalmente, denuncia de la represión. En 1992, haciendo balance de quince años, los datos de Gestoras señalaron que, por primera vez desde 1975, había más de 600 presos políticos vascos en prisión. También apuntaron que, desde 1977, es decir en los últimos quince años, 12.846 personas habían sido detenidas por su relación con ETA.

La actividad de Gestoras estuvo marcada, en el plano movilizador, por numerosas campañas. Las primeras de "Amnistía Orain" fueron complementadas con otras de corte antirrepresivo con lemas como "Aquí se tortura" y "Que se vayan". En 1984, con motivo de una huelga de presos en la cárcel española de Herrera de la Mancha, organizaron una marcha hasta el presidio, que tendría una continuidad anual. Más adelante, con motivo de la dispersión y alejamiento de los presos, las marchas serían centradas, simbólicamente,

mente, en algunos centros penitenciarios, en especial, los del Estado francés. En su asamblea celebrada en Leioa en 1988, Gestoras comenzó una fase de renovación organizativa que le llevaría a abordar nuevos campos de intervención, prestando especial atención al seguimiento de la tortura, a la organización específica de los familiares de los presos y a la denuncia internacional de la represión.

Fue en ese contexto que el juez Baltasar Garzón, en su trayectoria de acoso a la izquierda abertzale, ordenó una nueva operación, esta vez contra las Gestoras pro Amnistía, a las que incluyó en el Sumario 18/98. Las acusaciones contra las Gestoras pro Amnistía no se diferencian en el fondo del resto contra otras organizaciones de la izquierda abertzale.

En enero de 2001, las Gestoras pro Amnistía, a pesar de su focalización, hicieron un balance de los últimos 25 años, el último antes de que sus estructuras fueran desmanteladas: *“En este pequeño país de Europa, en el último cuarto de siglo, unas 15.000 personas han sido detenidas por motivos políticos. De ellas, 5.000 han denunciado torturas o malos tratos. En las últimas cuatro décadas las Fuerzas de Seguridad del Estado han acabado con la vida de 119 ciudadanos, los grupos paraestatales han matado a 67. Tan*

sólo el año pasado las FSE detuvieron a 698 ciudadanos, de los cuales 253 fueron incomunicados. Nada menos que 77 denunciaron haber sido torturados. De los 689 detenidos, finalmente 504 fueron puestos en libertad”.

La criminalización comenzó a una velocidad de vértigo. Tras la publicación del balance de los últimos 25 años de represión, la Audiencia Nacional retomó su actividad hacia Gestoras. Sólo unos meses después de la publicación del informe, fueron detenidos 13 militantes solidarios con los presos, 11 encarcelados y la organización fue declarada ilegal.

La lista represiva había comenzado en enero de 2000 con la detención de 11 personas relacionadas con la Asociación Xaki. Seis fueron encarcelados y la organización fue declarada ilegal. En septiembre de 2000, dirigida por el juez de la Audiencia Nacional Baltasar Garzón, se produjo la operación contra la organización Ekin. Balance: 20 detenidos y 18 encarcelados. En octubre de 2000 el juez Garzón intervino la Fundación Joxemi Zumalabe. Fueron detenidas diez personas y seis de ellas encarceladas provisionalmente.

En marzo de 2001 le llegó el turno a la organización juvenil Haika, surgida de la fusión de Jarrai y Gazteriak: 16 jóve-

nes fueron encarcelados. En noviembre, la policía entraba en Zabaltzen y arramplaba con sus archivos, criminalizando la difusión del euskara. En marzo de 2002 la Audiencia Nacional intervino contra miembros de la organización juvenil Segi, 11 de ellos encarcelados y en abril de 2002 se inició el procedimiento conocido como “de las Herrikos”: detuvieron a 15 personas e ingresaron en prisión 10.

En 2003, el juez Juan del Olmo ordenó la detención de 10 personas y el registro del diario Euskaldunon Egunkaria. El precedente había sido el cierre de Egin por el juez Baltasar Garzón en 1998. En febrero de 2003 se detuvo y encarceló a 5 miembros de la organización Askatasuna, surgida de la unión de Gestoras pro Amnistía y Koordinaketa. Askatasuna trabajaba en favor de los presos, y también fue declarada ilegal. Semanas más tarde, llegó la operación contra Udalbiltza, la asamblea de electos independentistas, con 13 encarcelados. En mayo del mismo año otros cuatro militantes de Askatasuna fueron detenidos y encarcelados.

Contra Batasuna, las embestidas fueron también numerosas. En octubre de 2007 fueron detenidas 21 personas y la mayoría encarceladas. En febrero de 2008, hubo dos operaciones contra miembros

de Batasuna. En la primera, dos encarcelados, en la segunda, once. En enero de 2009, 8 personas fueron detenidas, acusadas de continuar la actividad de Batasuna y en octubre otras 10.

Segi también concitó la represión. En julio de 2009 hubo varias operaciones contra el movimiento juvenil y en noviembre la detención y encarcelamiento de 36 jóvenes. En octubre de 2010 otros 14 jóvenes fueron detenidos, y en diciembre del mismo año, otros 6.

En abril de 2010 hubo 11 detenidos en la llamada Operación Halboka, todos ellos, entre los que había tres abogados, relacionados con la solidaridad con los presos políticos vascos. Meses más tarde, las detenciones afectaron a 9 militantes acusados de pertenecer a Ekin y 7 a Askapena. En enero de 2011, fueron arrestados 10 supuestos militantes de Ekin.

Los centenares de detenidos desde que la ilegalización de las organizaciones soberanistas o de solidaridad provocarían un nuevo escenario judicial. La apertura de macro-juicios para enjuiciar colectivamente a los militantes imputados de estas organizaciones. Una táctica que, con alguna excepción, como la citada en el Estado francés, no abordaba el Estado español desde el Juicio de Burgos en 1970, el que llevó a que seis militantes de ETA fueran condenados a la pena de muerte, castigo que finalmente no se llegó a ejecutar.

El primero de los macro-procesos de esta época fue el de los sumarios 18/2001 y 15/2002, contra el movimiento juvenil. La sentencia de la Audiencia Nacional, de junio de 2005 absolvió a los jóvenes juzgados. Pero el Tribunal Supremo, en enero de 2007, condenó a 23 de ellos a seis años de cárcel.

Luego llegó el Sumario 18/98. La instrucción fue iniciada en 1998 por el juez Baltasar Garzón e incluyó cinco operaciones policiales. La primera contra varias empresas vascas. Luego llegó el cierre del diario Egin y su emisora,

contra Xaki, Ekin y la Fundación Joxemi Zumalabe. Fueron incorporadas al sumario también, piezas de otros relativos a AEK, Pepe Rei, Jarrai-Haika-Segi, Gestoras pro Amnistía, Askatasuna, Batasuna, Egunkaria y Udalbiltza.

El juicio condenó a 47 personas a un total de 525 años de cárcel, en una causa compuesta por 207.000 folios. Las penas fueron superiores a las solicitadas por la fiscalía, 484 años. Las defensas pidieron la absolución de todos ellos y presentaron 230 testigos del mundo político, social y cultural vasco. Sus testimonios fueron rechazados por "afinidad sentimental e ideológica" y por "falta absoluta y manifiesta de imparcialidad en los mismos lo que sirvió para teñir la prueba testifical de un color inenarrable".

El fiscal concluyó con una sentencia que daría pie a otras similares durante los años siguientes: "Todas las estructuras coparticipadas en esa estructura global (izquierda abertzale) están contaminadas por los fines y objetivos de ETA". En el auto 35/2002 sería el juez Garzón el que, apoyándose en este argumento, señalaría que "ETA es únicamente la última ratio, hasta el punto de que aunque ETA no existiera o desapareciera la Kale Borroka, o ésta no se hubiera producido nunca; Batasuna, por los métodos que utiliza, constituye desde el punto jurídico-penal una asociación ilícita.

La causa tuvo una relevancia capital para desarrollar desde el ámbito judicial, precisamente, las tesis defendidas sucesivamente por los Gobiernos españoles, tanto del PP como del PSOE: "Todo es ETA". El Fiscal pidió al Tribunal que, apartándose de la jurisprudencia que propugnaba una interpretación limitada del concepto de banda armada, la ampliara y la hiciera expansiva para introducir esas actividades sociales y políticas.

Para ello contaba con el precedente del Tribunal Supremo en el caso citado 18/2001 referente a las organizaciones juveniles Jarrai-Haika-Segi. Fue un

salto cualitativo en la criminalización de la disidencia porque no se condenaron hechos relevantes desde el punto de vista del derecho penal sino meras actitudes, motivaciones. De ahí surgieron nuevos conceptos como el del derecho penal de intención, código penal del enemigo y código penal de autor. Eran los objetivos y no los medios, como había afirmado Garzón, los que se penalizaban. Es decir razones ideológicas y no hechos.

Algunas de las piezas del 18/98 tuvieron también una expresión propia. Fue el caso del sumario 33/2001 dirigido contra Gestoras pro Amnistía. Fueron imputados 27 militantes del movimiento solidario con los presos vascos. La sentencia contra Gestoras tiene algunas "perlas" que denotan el carácter del entramado jurídico español: "El contexto de estos documentos (de Gestoras), de un lado, parece ir dirigido a criticar los cambios operados en el Código Penal, la Legislación de Menores, la creación del Juzgado Central de Vigilancia Penitenciaria, así como la competencia que por la "Kale Borroka" viene asumida por la Audiencia Nacional; pero, de otro, también responde a que se han colocado desde Gestoras Pro-Amnistía en una postura tendente a deslegitimar al Poder Judicial, en concreto a la Audiencia Nacional, por considerarla un "Tribunal de Excepción" y un "Tribunal Extranjero", porque "a un Vasco sólo lo juzga otro Vasco", en clara actitud de afrenta a uno de los Poderes del Estado encarnado en sus Tribunales".

Entre los macro juicios, cabe destacar también el llamado Bateragune. La Audiencia Nacional condenó en 2011 y envió a prisión a cinco de sus integrantes: Arnaldo Otegi, Rafa Diez, Miren Zabaleta, Arkaitz Rodríguez y Sonia Jacinto, condenándoles a penas de 10 y 8 años de prisión. El Supremo redujo las mismas a 6 años y 6 meses a los dos primeros, y 6 años al resto.

El Tribunal de Derechos Humanos de Estrasburgo señaló en 2018 que los juzgados no tuvieron derecho a que su cau-

sa fuera "oída equitativamente". El tribunal que los había juzgado no había sido "ni independiente ni imparcial". Porque había vulnerado el artículo 6.1 que decía textualmente que "Toda persona tiene derecho a que su causa sea oída equitativa, públicamente y dentro de un plazo razonable, por un tribunal independiente e imparcial, establecido por la ley, que decidirá los litigios sobre sus derechos y obligaciones de carácter civil o sobre el fundamento de cualquier acusación en materia penal dirigida contra ella".

Para continuar con esa socialización de la vulnerabilidad de los presos políticos vascos y, para seguir dando asistencia a los más necesitados (enfermos principalmente), había surgido dos nuevos organismos. El primero fue Jaiki Adi, creado en 2008 y dedicado a prestar asistencia a "cualquier persona que haya sufrido, o esté sufriendo, la violencia política en Euskal Herria por parte de los Estado español y francés". La asociación estaba integrada por profesionales de la salud (psicólogos, psiquiatras y médicos). Esta ayuda se definía en diversos períodos, como la detención, la ayuda psicológica, el seguimiento de enfermedades en prisión e incluso concluida la condena.

El segundo fue Herrera, una asociación en defensa de los derechos de los pre-

sos y exiliados políticos vascos, creada en enero de 2012 y que en septiembre de 2013 fue clausurada por dos años por el juez Eloy Velasco con el apoyo del ministerio español del Interior. Apenas tuvo 19 meses de recorrido. Herrera recogió el testigo de Egin Dezagun Bidea, un proyecto similar. El documento fundacional señalaba que no se trataba de una iniciativa coyuntural, sino enfocada a un objetivo ambicioso y laborioso: "El reto que asumimos es la vuelta a casa de presos y huidos. Lo consideramos un cometido histórico".

Herrera se marcó como objetivo la desactivación de medidas como la cadena perpetua, la dispersión, el aislamiento o el mantenimiento en la cárcel de presos enfermos, ya que "desde el punto de vista de los derechos humanos son medidas que están fuera de lugar en cualquier contexto", obedecen a "la represión y la venganza" y además "van contra la solución al conflicto". Aspiraban a la reunificación del colectivo de presos en Euskal Herria con sus derechos que le corresponden, así como al "final de la persecución a los y las huidas políticas".

En enero de 2013 organizaron en Bilbao una marcha de apoyo a los presos vascos que acogió a 115.000 personas, una de las mayores movilizaciones realizadas

jamás en Euskal Herria. Para su desactivación, la Guardia Civil detuvo a quienes consideró sus animadores, 18 personas, a las que el juez Eloy Velasco dejó a 14 en libertad y al resto en la misma situación, bajo fianza. Las detenciones y el cierre de sus sedes provocaron decenas de movilizaciones en Euskal Herria.

La razia contra Herrera, tenía mucho de mensaje político, puesto que, además de criminalizar la solidaridad con los presos, se golpeaba la idea misma de una solución integral al conflicto. Poco después eran detenidos también los abogados que defendían a los presos políticos vascos.

En abril de 2016, la Audiencia Nacional conformó un único dossier con todos los detenidos desde 2012 en labores ligadas a la defensa de los derechos de los presos, abriendo la puerta a un macro juicio en el que estaban imputadas 47 hombres y mujeres de Herrera, Jaiki Adi, mediadores del EPPK y abogados. En el otoño de 2017 se supo que la fiscalía del Estado pedía para las personas imputadas penas de cárcel que sumaban más de 600 años. El juicio comenzará en setiembre de 2019. Y, como ha sucedido en las últimas décadas, se sentarán en el banquillo la solidaridad y la asistencia a los presos políticos vascos.

irten **bidera**
GIZA ESKUBIDEAK · DEMOKRAZIA · ETORKIZUNA

11/13
MAKROEPAKETARI EZI

47ak herrian

MANIFESTAZIOA

IRAILAK 14 · BILBO

Epaitegietatik

MARTXOAK 7

Altsasuko Apelazioa

Auzitegi Nazionaleko Helegite Salak ebazpena publiko egin zuen Auzitegi horretako Lehen Sekzioaren epaia berrikusi eta Altsasuko gazteen aurkako zigorrak berretsiz. Jokin Unamuno, Adur Ramirez de Alda, Jon Ander Cob, Julen Goikoetxea, Ainara Urkijo, Aratz Urrizola eta Oihan Arnanzi ezarritako 2 eta 13 urte bitarteko zigor guztiak berretsi zituen Helegite Sala honek; Iñaki Abadi ezarritako zigorra sei urtera jaitsi diote, hasieran ezarri ziotenetik hiru urte kenduz, bi lesio-delitu egin omen zituelako eta ez hiru. Helegite Salak dio Altsasun gertatua "ez dela terrorismoa", baina hasierako gidoia jarraitzen dute zigorrek; ez zaio egitate zehatzik leporatzen gazteetako bakoitzari, baina argudiatzen da "Guztiek lagundu zutela lesioen emaitzetan..."; eta ez da zalantzan jartzen ikerketaren inpartzialtasun eta neutraltasun falta (Guardia Zibila arduratu zen ikerketez), ezta Concepcion Espejel epailea (Guardia Zibileko koronel batekin ezkondua eta Guardia Zibilaren Meritu Ordenarekin saritua) tartean egoteak prozesuaren bermeak hautsi izana.

APIRILAK 9

Lupiañez zigortua

Otsailaren 22an hasi zen Auzitegi Nazionaleko Zigor Salaren Laugarren Sekzioan Gorka Lupiañez Mintegi euskal

preso politikoaren aurkako epaiketa. 11 urte eta 11 hilabeteko zigorra amaitzear zegoen Gorka. Frantziar lurraldean familia bat bahitzearen akusaziopean epaitzen zuten oraingoan; familia horri kendu zioten autokarabana ETaren ekintza batean erabili zen gero. Fiskaltzaren 50 urteko espetxe eskaeraren oinarria zen Gorkaren aztarna biologikoak azaldu izana ETak erabilitako etxebizitza batean aurkitu zuten lo-zaku batean, eta bere hatz markak azaldu izana bahitutako familia eduki zuten etxean eta familia hori eramateko erabili zuten autoan. Azkenik, apirilaren 9an publiko egin zen Auzitegi Nazionalaren epaia euskal presoari 48 urteko espetxe zigorra ezarritz. Abokatuak helegitea ipiniko dio ebazpen horri.

APIRILAK 18

Estrasburgo berean

Estrasburgoko Giza Eskubideen Europako Auzitegiak (EGEEA) ez zuen onartu Estatu frantsesean ezarritako zigorra kontaketa sartzeko Kepa Pikabeak (ez dago EPPKn) aurkeztu zuen helegitea. EGEEAk ebazten du Frantzian betetako hamar urteko zigorra kontatzeari Estatu espainiarrak uko egin ondoren Pikabeak egindako helegiteak ez duela arrazoirik. Espainiako Gorenak 2017an atzera bota zuen, 9 bozka alde eta 6 kontra zituela, jatorrizko zigorrari frantziar Estatuan betetako hamar urteak kentzeko eska-

ria; preso guztiei orokorrean ezartzen zaien Auzitegi Nazionalaren erabaki polemiko bat berresten zuen horrela.

MAIATZAK 20

Lupiañez torturatu zutela ebatzi zuen Nazio Batuak

Hemezortzi aditu independentek osatzen dute Nazio Batuen Erakundeko Giza Eskubideen Batzordea eta Genevan (Suitzan) du bere egoitza. Giza Eskubideen Batzordea osatzen duten hemezortzi aditu horiek frogatuzat jo zuten Gorka Lupiañez presoaren tortura salaketa; Espainiak haren giza eskubideak urratu zituela ebatzi zuten eta Espainiari eskatu diote Lupiañezi (biktima gisa) justizia eta erreparazioa ematea. Era berean, estatuari eskatzen diote utz diezaiola inkomunikazio aldia ezartzeari, horrek "torturarako testuinguru egokiagoa ahalbidetzen duelako".

EKAINAK 6

Estrasburgo berriro

Giza Eskubideen Europako Auzitegiak artxibatu egin ditu 16 euskal presok Estatu frantsesean betetako zigorrak deskontatzeko Estatu espainiarrari egindako eskaera. Joan den urrian, Arrozpide, Plazaola eta Mujikaren zigorrak deskontatzeari zegokionean auziaren muiari heldu gabe ebatzi zutenen gai honen inguruan ebatzi zuela gogorarazten du Gorteak.

Auzitegietatik eta ebazpen judizialak

Azaroak 23

Estima Changement d'affectation a Lannemezan Cambio de Destino a Lannemezan

Tribunal Administratif de Paris - N° 1718051/6-1

...M. Mikel Kabikoitz Carrera Sarobe, représenté par Me Rouget Aranibar, demande au tribunal: 1°) d'annuler la décision du 13 septembre 2017 par laquelle la garde des sceaux, ministre de la justice, a refusé son changement d'affectation ; 2°) de mettre à la charge de l'État la somme de 1 500 euros sur le fondement de l'article L. 761-1 du code de justice administrative.

... le centre pénitentiaire Sud-francilien de Réau, lieu actuel d'affectation de M. Carrera Sarobe, est situé à 900 kilomètres du domicile de sa mère, âgée de plus de 68 ans, qui habite à Pampelune, et de celui de son actuelle compagne et de leur fille de 3 ans, qui habitent à Arantza, en Navarre, et à plus de 800 kilomètres de celui de sa fille aînée de 8 ans, qui habite à Irun, dans le Guipuscoa, et que celles-ci ne peuvent lui rendre visite qu'au prix d'efforts physiques, financiers et, en particulier pour les fillettes, psychologiques, importants. Si le ministre de la justice justifie sa décision par la menace que l'affectation du requérant au quartier maison centrale du centre pénitentiaire de Lannemezan constituerait pour l'ordre public de cet établissement, au motif que l'administration pénitentiaire ne peut procéder au regroupement de tous les prisonniers basques condamnés pour terrorisme au sein du centre pénitentiaire de Lannemezan compte-tenu, d'une part, de l'absence de places suffisantes et, d'autre part, des moyens logistiques extérieurs dont ils pourraient bénéficier pour des évasions éventuelles, ainsi que par le caractère adapté du quartier maison centrale du centre pénitentiaire de Réau aux visites familiales et à son parcours d'exécution de peine, M. Carrera Sarobe fait valoir sans être contredit, d'une part, que le taux d'occupation du quartier maison centrale du centre pénitentiaire de Lannemezan était, tant à la date de sa demande qu'à la date de la décision attaquée, inférieur à sa capacité et plus bas que celui du quartier maison centrale du centre pénitentiaire Sud-francilien de

Réau, qu'aux mêmes dates six détenus basques y étaient incarcérés et que quatre autres y ont été transférés depuis, et que l'organisation ETA a abandonné définitivement la lutte armée en 2014, d'autre part, que le quartier maison centrale du centre pénitentiaire de Réau, du fait de sa taille, de son organisation et de l'impossibilité d'y exercer toute activité, n'est pas adapté à un long séjour, comme l'ont relevé tant le contrôleur général des lieux de privation de liberté que l'inspection des services pénitentiaires et les directeurs de ce centre pénitentiaire et de son quartier maison centrale, et que le quartier maison centrale du centre pénitentiaire de Lannemezan dispose également d'unités de vie familiale.

Dans ces conditions, la décision par laquelle la garde des sceaux, ministre de la justice, a refusé le changement d'affectation de M. Carrera Sarobe a porté aux droits et libertés de l'intéressé une atteinte qui excède les contraintes inhérentes à sa détention. Des lors, elle constitue un acte administratif susceptible de faire l'objet d'un recours pour excès de pouvoir. Par suite, la fin de non recevoir tirée de l'irrecevabilité de la requête doit être écartée.

... Eu égard aux circonstances analysées, la décision litigieuse est de nature à rendre difficile l'exercice par M. Carrera Sarobe de son droit à conserver une vie familiale en détention, sans qu'aucun motif relatif au maintien de l'ordre et de la sécurité ou aux contraintes inhérentes à la gestion des effectifs, notamment en termes de places disponibles, ne la justifie.

Dans ces circonstances, M. Carrera Sarobe est fondé à soutenir que la décision attaquée porte à son droit au respect de sa vie privée et familiale une atteinte disproportionnée aux buts en vue desquels elle a été prise, en méconnaissance des stipulations de l'article 8 de la convention européenne de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales.

Il résulte de ce qui précède, et sans qu'il soit besoin de statuer sur les autres moyens de la requête, que la décision du 13 septembre 2017 par laquelle la garde des sceaux, ministre de la justice, a refusé le changement d'affectation de M. Carrera Sarobe doit être annulée.

DECIDE

Article 1er : La décision du 13 septembre 2017 par laquelle le garde des sceaux, ministre de la justice a refusé le changement d'affectation de M. Carrera Sarobe est annulée.

Article 2 : L'État versera à M. Carrera Sarobe une somme de 1 500 euros en application de l'article L. 761-1 du code de justice administrative.

Article 3 : Le présent jugement sera notifié à M. Mikel Kabikoitz Carrera Sarobe et à la garde des sceaux, ministre de la justice.

Otsailatik-ekainera

Estimas parciales**Primer grado con flexibilización 100.2**

El 5 de febrero, si no la progresión al segundo grado, el JCVP si estimó parcialmente el recurso de un preso de A LAMA manteniéndole en primer grado de tratamiento con aplicación del principio de flexibilidad del art. 100.2 del RP.

El 22 de febrero un nuevo auto contra la resolución de la SGIP de volver a clasificar en primer grado a otro preso encarcelado en Topas. Se destaca en el mismo que “el interno se encuentra en un modulo de vida de régimen ordinario” y se procede a estimar parcialmente su recurso con la aplicación del principio de flexibilización y añadiendo que “De mantenerse una evolución positiva deberá valorarse la clasificación del interno en 2º grado en próxima revisión”.

En Febrero otro auto, ahonda en este nuevo criterio de aplicación del principio de flexibilidad valorando que “teniendo en cuenta que el pronostico de reincidencia es bajo, debe entenderse que ha desaparecido la peligrosidad y la inadaptación al régimen ordinario. Es tiempo de potenciar la vía tratamental, y para ello, dado que en el centro no existe Programa de Régimen cerrado, cabe acceder a un principio de flexibilización como modo de consolidar y avanzar en las circunstancias positivas que concurren en el interno”. Días después, en Almería un auto reconoce que “la Junta de Tratamiento, acordó por mayoría clasificar al interno en segundo grado” lo que no se entiende es por qué el JCVP no sigue el criterio de ésta y sí el de la SGIP aunque sea parcialmente. El auto, redundante en lo que parece nuevo criterio al aseverar que “en atención a lo expuesto debe inicialmente clasificarse al interno en atención al principio de flexibilización del art. 100.2 RP como paso previo al 2º grado”.

Parece que el recorrido jurídico-penitenciario de los presos políticos vascos se va a llenar de estaciones y apeaderos para evitar que lleguen a los destinos del acercamiento primero y las libertades condicionales posteriormente. Sin embargo, va para adelante y los meses de marzo, abril, mayo y junio refrendarán nuevas aplicaciones del 1º grado 100.2 con principio de flexibilidad para presos y presas de Almería, Badajoz, Herrera de la Mancha, Castelló-Albocasser, Castello I, Jaen, Logroño, Algeciras, Villena, Foncalent, Murcia, Picas-

sent, Daroca, A Lama, Granada,.. con independencia de los delitos cometidos y los años de encarcelamiento.

Otsailak 19

Estima**Terapia con psicólogo de confianza**

Formulada queja por la denegación del Centro Penitenciario de su derecho a realizar terapia psicológica con psicólogo de su confianza de forma confidencial, el JCVP emitió un auto con fecha de 19 de febrero que estima al demanda del preso vasco.

“.. examinada la queja formulada por el interno por la denegación del Centro Penitenciario de su derecho a realizar terapia psicológica con el psicólogo de su confianza, sin la presencia del psicólogo o de otro funcionario de la prisión, y tratándose de una cuestión sobre la que ya se ha pronunciado expresamente la Sección Primera de la Sala de lo Penal de la AN en auto 775/17 de 22/11/17, alegado por el interno, procede, en aras del principio de igualdad, la estimación parcial de la queja formulada y “hay que constatar que la presencia en las sesiones terapéuticas de un tercero, por mucho que se trate de un titulado en psicología, quiebra las reglas básicas del tratamiento como la reserva y la confidencialidad, imprescindibles para generar la confianza en la relación entre el facultativo y el paciente que requiere la atención facultativa psicológica clínica. Hasta el extremo que la entrevista no puede desarrollarse en euskara, lengua de comunicación entre el profesional y el recluso, que no conoce quien realiza la supervisión. Esas condiciones impuestas por razones de seguridad, dado su carácter invasivo en un espacio tan sensible, hacen ineficaz la misma posibilidad de tratamiento”..

“es imprescindible compatibilizar los intereses en conflicto... se deberá presentar un informe en el que detalle el resultado de su evaluación, el diagnostico clínico, el tratamiento o intervención que ha realizado –lo que no afecta a la confidencialidad-, una vez, entregado podrá continuar el tratamiento mediante sesiones clínicas con el Sr..... sin que personal del centro se halle presente en la comunicación.

Se estima parcialmente la queja del interno en el sentido de que podrá realizar el tratamiento con el psicólogo/a de su confianza siempre que el profesional presente a consideración del subdirector medico del CP informe comprensivo de evaluación, diagnostico, tratamiento, pronostico y valoración de los resultados obtenidos,...

Martxoak 11

Desestima pero...**Permiso para visitar al padre enfermo**

Formulada queja contra el acuerdo, de la JT del CP, denegatorio del permiso extraordinario de salida que había solicitado por

enfermedad grave del padre. El 11 de marzo el JCVP emite un auto que desestima la petición de una presa política vasca pero apunta otras soluciones.

“la patología que padece el Sr. xxxx no constituye un impedimento para su desplazamiento desde su domicilio hasta el Centro Penitenciario, aunque debe hacerlo acompañado de otra persona” y 2. “a fecha 04/06/2018, la patología que padece el Sr. xxxx, salvo que aparezcan complicaciones, no supone a corto-medio plazo riesgo para la vida”.

No obstante lo anterior, por parte del Centro Penitenciario, debería contemplarse la posibilidad de facilitar la comunicación entre la interna y su padre por medio de la práctica de videoconferencia, para lo cual, se deberá disponer lo necesario para llevar a cabo este sistema de comunicación bidireccional.

En cualquier caso, si la salud del padre sufre un agravamiento que supusiere un grave riesgo para la vida, podrá la interna reproducir su petición ante el Centro Penitenciario adjuntando a dicha solicitud los informes médicos justificativos debidamente actualizados.

Otsailak 28

Estima

Derecho a historia médica completa

Auto N° 206/19 de la Sala de lo penal de la secc 1 de la AN emitido el 28 de febrero de 2019 que reconoce a un preso vasco el derecho a disponer de historial medico completo. Anteriormente, el JCVP desestimaba en noviembre la queja formulada por el preso encarcelado en Topas.

1. *La queja del interno se refiere al acceso a su historia clínica penitenciaria, que solicitó al director de la cárcel de Topas sin obtener respuesta. A solicitud del juzgado el establecimiento remitió una certificación en la que constaba que se le había facilitado copia del resultado de dos analíticas y el informe de una consulta oftalmológica, entre 2017 y 2018. El auto recurrido desestimaba la queja al considerar que el derecho del interno se concretaba en recibir información sobre su estado de salud y la emisión de informes concretos que solicitare, pero no a que se le entregase el historial médico completo.*

2. *La legislación sobre derechos del paciente, correctamente citada en el auto impugnado (Ley 41/2002), reconoce en su artículo 18 el derecho del paciente de acceso a la historia clínica, y precisa el precepto, el acceso comprenderá toda la documentación que consta en la historia y obtener copia de los datos que en ella figuren. La historia clínica es el conjunto de documentos que contienen los datos, valoraciones e informaciones de cualquier índole sobre la situación y la evolución clínica de un paciente a lo largo del proceso asistencial (artículo 14). Por lo tanto, el recluso tiene derecho a obtener copia de*

todos los documentos —informes y resultados de pruebas diagnósticas- que consten en la historia.

No hay razones para negarle el acceso a su historia médica penitenciaria completa. Lo que incluirá la entrega de copias de informes y resultado de pruebas diagnósticas, con la única excepción de la protección de la confidencialidad de los datos de terceras personas...

Por lo expuest...reconocemos su derecho de acceso a su historia clínica penitenciaria, lo que incluye que se le facilite copia de todos los informes facultativos y de los resultados de las pruebas diagnósticas que se le hubieren practicado.

Martxoak 20

Estima **Progresión a 2º grado**

El JCVP dicta auto Favorable de fecha 20 de marzo de 2019 tras la interposición de recurso de un preso vasco encarcelado en Murcia contra la resolución de la SGIP de seguir manteniéndolo en 2º grado.

El juez reconoce que entre los factores de adaptación cuentan: antigüedad de los hechos delictivos, primer ingreso en prisión, buena conducta penitenciaria, voluntad manifiesta de abono de la responsabilidad civil impuesta. Respecto a la asunción delictiva el informe de la Junta de Tratamiento desprende que: Asume los delitos cometidos, con una actitud de cambio y reconocimiento del dolor causado a las víctimas. Su actitud ha tenido una favorable evolución mostrándose dispuesto al cambio, como se demuestra en su actividad penitenciaria, sin ninguna incidencia regimental en el último periodo, y con destino de responsabilidad en el comedor del módulo. ... desea organizar su vida en libertad desde un entorno pro-social.

También deben hacerse constar los elementos negativos o de inadaptación: reincidencia delictiva, tipo de delito, especial gravedad de los hechos, pertenencia a organización criminal, delito cometido en prisión, cuantía de la condena impuesta, tiempo de condena pendiente de cumplimiento, ausencia de posibilidades de empleo u ocupación, asunción de valores marginales/delincuenciales, falta de resistencia a los estímulos criminógenos, comportamiento manipulador. Siendo el pronóstico de reincidencia medio bajo.

Con estos informes, para el JCVP es la JT la que entiende que el interno está capacitado para seguir cumpliendo su condena en un régimen ordinario, y por tanto decide estimar el recurso progresándole a segundo grado de tratamiento contra el criterio y resolución de la SGIP.

Igualmente, en la siguientes semanas, el JCVP estimará varios recursos más contra resoluciones de la SGIP de aplica-

ción de Primer Grado con o sin flexibilización y decretará la progresión a 2º grado de tratamiento a presas y presos de Valencia III-Picasent, Topas, Puerto I, Granada, Curtis...

Martxoak 25

Estima **Ejecución médica y prisión atenuada en el domicilio**

El mes de febrero la Junta de tratamiento de Basauri estudia la petición de aplicación del principio de flexibilidad (art. 100.2) a Aitzol Gogorza, preso enfermo clasificado en segundo grado. Tras deliberar elevan informe favorable a la propuesta en base a los siguientes razonamientos jurídicos.

...Atendido el contenido y motivación de la propuesta de la junta de tratamiento, la conformidad de la DGIP y el informe favorable del Ministerio Fiscal, estimando que la propuesta es beneficiosa para el reo, procede su aprobación. Se aprueba el plan de ejecución con las siguientes condiciones:

Mantenimiento en segundo grado de tratamiento/art. 100.2 RP, con aplicación de medidas específicas de seguimiento y control conforme al art. 86.4 del Reglamento Penitenciario, de acuerdo con la propuesta elevada por la Junta de Tratamiento del Centro Penitenciario de Bilbao. Y destino al Centro Penitenciario de SAN SEBASTIAN. Se impone al interno aceptación expresa de las siguientes condiciones:

- 1.** *En la primera fase, cumplimiento estricto de la normativa de la Unidad de Agudos del Complejo Donostia, no pudiendo salir del recinto sin autorización expresa de la Junta de Tratamiento del establecimiento de que dependa.*
- 2.** *Tras su salida de la Unidad de Agudos, se verá eximido de la obligación de pernoctar en el Centro Penitenciario, debiendo permanecer en su domicilio familiar de manera continuada, sin que se pueda cambiar de residencia sin la autorización de la Junta de Tratamiento, y una vez que se hayan instalado los dispositivos de control y seguimiento telemático.*
- 3.** *Las salidas para asistir a consulta o ingreso hospitalario o para el desarrollo de actividades terapéuticas deberán ser previamente autorizadas por las unidades competentes del establecimiento penitenciario de destino y salvo que existan razones y fundamentos suficientes, no podrán conllevar la salida de localidad donde haya fijado su domicilio. No podrá abandonar el territorio nacional sin autorización expresa.*
- 4.** *No participar de forma directa o indirecta en ningún acto, manifestación, escrito, etc., que suponga apoyo a actividades terroristas o a internos condenados por terrorismo: o que supongan un desprecio, agravio o daño a las víctimas del terrorismo. Tampoco podrá participar en actividades de grupos, asociaciones o*

colectivos que apoyen o justifique la violencia terrorista, ni conceder o desarrollar entrevistas a medios de comunicación.

5. Facilitar los controles establecidos: comparecencias, remisión de informes médicos y cuantos otros se establezcan.

La clasificación será reconsiderada en los términos establecidos en el artículo 105 del Reglamento Penitenciario. ...

Visto el art. 100.2 RP y demás preceptos de general y pertinente aplicación. ACUERDO aprobar la propuesta de modelo de ejecución efectuada por la junta de tratamiento del centro penitenciario de Bilbao, respecto del interno AITZOL GOGORZA OTAEGUI, de mantenimiento en segundo grado con aplicación de flexibilidad, conforme a lo establecido en el artículo 100.2 del Reglamento Penitenciario.

Apirilak 29

Autos Favorables

Fin de la Intervención de comunicaciones

Siguen llegando resoluciones positivas relacionadas con el levantamiento de la intervención de comunicaciones. Así, una presa vasca veía en abril como el JCVP argumentaba “tal y como señaló la Secc 1a de la Sala de lo Penal del Audiencia Nacional en Auto de 13/07/2018 (Auto 612/2018), el contenido de la resolución por la que se acuerda la progresión a segundo grado tiene influencia y debe ser valorado a los efectos de resolver sobre la procedencia del mantenimiento de la medida de intervención de las comunicaciones y de los presupuestos exigibles de excepcionalidad, proporcionalidad y motivación...

...Se estima la queja formulada por la interna del CP LOGROÑO, en los términos de los razonamientos jurídicos de la presente resolución, y en consecuencia se deja sin efecto la intervención de comunicaciones orales, escritas y telefónicas adoptada por resolución del Director del Centro Penitenciario.

Maiatzak 28

Dictamen desfavorable ambiguo

En el caso de Fraile Iturralde contra España (demanda n o 66498/17), el TEDH declaró inadmisibile la demanda. Gorka Fraile apelaba el rechazo de su solicitud de traslado a una pri-

sión cercana a su familia. El TEDH consideró que la justificación de la negativa por parte de las autoridades había sido legítima y que la interferencia con el derecho al respeto de la vida familiar había sido limitada, conforme a la ley, y proporcionada. Las decisiones judiciales españolas, según el TEDH, se basaron tanto en una valoración individual de la situación del demandante, que permitió constatar que mantenía un contacto regular con su familia, como en un examen general de la política penitenciaria, que dispersaba a los presos condenados por “delitos de terrorismo” en distintos centros penitenciarios, con el fin de evitar problemas de seguridad y “cortar los lazos con la organización criminal”.

Gorka Fraile estando en Badajoz pidió el acercamiento ante la imposibilidad de visitas de sus padres y las afecciones a su mujer y su hija de 5 años. Estrasburgo no acepta ninguno de los dos motivos, aunque contextualiza que la política de alejamiento estaba dentro de una política penitenciaria concreta justificada en la existencia de ETA y la circunscribe a ese momento concreto y de modo limitado. Así, aunque no censura que “las autoridades se habían negado a permitirle cumplir su sentencia más cerca del lugar de residencia de su familia”, el Tribunal insiste en que “la negativa al acercamiento se había basado tanto en una evaluación individual de su situación como en la política general penitenciaria”. Y aquí, censura la política de alejamiento en el nuevo contexto político al apreciar que “En cuanto a la política penitenciaria, la misma tenía un alcance limitado, ya que solo se aplicaba a los condenados por delitos terroristas, y tenía en cuenta las circunstancias en el momento concreto, es decir, cuando ETA aún no se había disuelto”. Para el TEDH mantener hoy el alejamiento no tiene fundamento jurídico.

Maiatzak 23

Estima

Concesión de Permiso de salida

El JCVP aceptaba la concesión de un permiso ordinario de salida de tres días al preso político vasco Gorka Fraile Iturralde que no se hizo publico hasta después de su disfrute en el domicilio de su compañera. El auto enumera los diferentes razonamientos jurídicos antes de proceder a la estima.

I. El Art. 47.2 de la Ley Orgánica General Penitenciaria, en relación con el artículo 154 del Reglamento, establece que se podrán conceder, como preparación para la vida en libertad, permisos de salida de hasta siete días de duración con un máximo de treinta seis días por año a los internos de segundo grado.

II. La concesión exige informe del equipo técnico y, en todo caso, que haya extinguido la cuarta parte de la condena y no observen mala conducta.

En el presente caso, concurren todos los requisitos favorables. Se autoriza el permiso de salida de 3 días de duración... en las condiciones propuestas.

Es la primera ocasión en que un preso condenado por pertenencia a ETA tiene la oportunidad de disfrutar de un permiso ordinario de salida ya que, si bien, antes que él, han sido cuatro los presos políticos vascos que han disfrutado de permisos, estos estaban condenados por acusaciones transversales relacionadas con ETA como pertenencia a Segi, kale borroka, enaltecimiento en forma de twist o pintadas,...Este permiso, abre nuevas perspectivas para los actualmente ya 42 presos políticos vascos clasificados en segundo grado y quienes lo consigan a partir de ahora.

Maiatzak 29

Estima

2º grado con 100.2 y salidas de la cárcel

Aitziber Coello, compañera de Asier Aginako a quien recientemente se suspendió la condena por enfermedad, recurría el acuerdo de la SGIP de mantenerla en 2º grado y el JCVP en un auto del 29 de mayo le concede el 2º con flexibilidad 100.2 y le permite salidas diarias para acompañar a su pareja enferma. Dentro de los razonamientos jurídicos se dice:

...la interna ha formulado escrito a este Juzgado con el siguiente contenido "manifiesto mi conformidad con las reflexiones acerca de la necesidad de un nuevo tiempo en el que se desarrollaran estrategias políticas estrictamente pacíficas y no violentas, siendo fundamental para la definición de nuestro futuro el principio democrático y la voluntad de la ciudadanía. En el mismo sentido, manifiesto mi comprensión y respeto para con el dolor de todas las personas afectadas por la violencia acaecida en Euskal Herria en los últimos años".

La interna ha cumplido las 3/4 partes de la condena y no constan actualmente expedientes disciplinarios.

Se da en la interna una circunstancia específica y es la situación de su esposo en estado muy grave, unido a la necesidad de atender a éste y procurar el cuidado pertinente a una persona, unido a la necesidad de fomentar la relación familiar ante la situación descrita en el esposo y el hijo de ambos.

Actualmente, Asier vive en Valencia para estar cerca de su esposa ingresada en el CP Valencia III Picassent. Por todo ello se accede a la progresión a 2º Grado y se acuerda el principio de flexibilización que tendrá el siguiente contenido, a los meros efectos de cuidado y acompañamiento del enfermo: La penada saldrá diariamente... hasta...horas en que deberá regresar al Centro Penitenciario.

Ekainak 3

Estimas

Derecho de las parejas a estar juntos

Una presa vasca encarcelada en el CP MURCIA II formula queja por incumplimiento de Autos del JCVP sobre comunicaciones especiales con su pareja recientemente trasladado desde Murcia al CP ASTURIAS de Villabona. En idéntico sentido formula queja otra presa encarcelada en el CP LOGROÑO ya que tras su traslado a Logroño desde Castellón donde se quedó su compañero también preso no se cumplen los autos sobre comunicaciones especiales entre ambos dictados por el JCVP.

El JCVP estima la queja de ambas presas sobre ejecución de los Autos dictados por ese Juzgado, instando a la Administración Penitenciaria a su cumplimiento. Sin embargo, no menciona en que prisión debe darse el reagrupamiento de las parejas porque es algo que excede a su competencia.

Ekainak 5

Question prioritaire de constitutionnalité

...Attendu que la question prioritaire de constitutionnalité est ainsi rédigée: "L'article 730-2-1 du code de procédure pénale est-il inconstitutionnel comme étant contraire aux principes à valeur constitutionnelle de sauvegarde de la dignité humaine, et de nécessité, proportionnalité et individualisation de la peine?" Attendu que la disposition législative contestée est applicable à la procédure et n'a pas déjà été déclarée conforme à la Constitution dans les motifs et le dispositif d'une décision du Conseil constitutionnel; Et attendu que la question posée présente un caractère sérieux; qu'en effet, l'article 730-2-1 du code de procédure pénale institue un régime dérogatoire de libération conditionnelle applicable aux personnes, françaises comme étrangères, condamnées à une peine privative de liberté pour certaines infractions relevant du terrorisme; qu'en particulier, il subordonne la libération conditionnelle à l'exécution de mesures probatoires en milieu ouvert pendant une durée comprise entre un an et trois ans; qu'en s'abstenant de prévoir des dispositions spécifiques pour les condamnés étrangers sous le coup d'une décision d'éloignement du territoire, telle qu'une expulsion ou une interdiction du territoire français, il fait obstacle, en ce qui les concerne, à toute mesure de libération conditionnelle, dès lors que l'exécution de mesures probatoires en milieu ouvert est incompatible avec la décision d'éloignement du territoire; d'où il suit que cet article est susceptible de méconnaître le principe de nécessité et d'individualisation des peines;

D'où il suit qu'il y a lieu de la renvoyer au Conseil constitutionnel;

- Par ces motifs : RENVOIE au Conseil constitutionnel la question prioritaire de constitutionnalité;...

Espetxe eta deserritik

Otsailak 25

Hirugarren gradua

Xabier Sagardoiri 3. gradua ematea erabaki zuen EIIOk (Espetxe Instituzioetako Idazkaritza Orokorra), aske irteteko 45 egun falta zitzaizkionean. Soriako espetxeko Tratamendu Juntak 3. gradua ematearen aldeko txostena egin zion Sagardoiri, baina EIIOk hiru hilabetez atzeratu zuen erabakia, harik eta bere abokatuak publikoki salatu zuen arte. 2003an zaintza epaitegia Auzitegi Nazionalera eraman zutenetik lehen 3. graduko kasua izan da.

Otsailak 27

Borrero espainieratua

Asier Borrero Toribio preso politiko algortarra Soto del Realeko espetxera (376 km) sartu zuten Frantziar Estatutik espainieratu ondoren. Aurretik Mont-de-Marsango espetxean zegoen.

Martxoak 1

Soriatik Iruñera

Xabier Sagardoi Iruñeko espetxera iritsi zen 3º graduan sailkatuta; horrela eguna kanpoan pasa eta lotara soilik joan behar izan zuen espetxera.

Martxoak 11

Agirre Logroñora

Xabier preso politiko gasteiztarra Ocaña II espetxetik Logroñokora (140 km) eraman zuten 2. graduan sailkatuta.

Martxoak 11

Fano Soriara

Unai Fano Aldasoro preso politiko bilbotar-hernaniarra Algecirasko espetxetik Soriakora (225 km) lekualdatu zuten 2. graduan sailkatuta.

Martxoak 14

Elejalderen aita zendu da

Maximo Elejalde Perez, Puerto I espetxean dagoen Fernando Elejalde Tapia preso politiko donostiarraren aita hil zen 79 urte zituela.

Martxoak 29

Urrutia Logroñora

Oier Urrutia Gonzalez preso politiko gasteiztarra 2.graduan sailkatu ondoren A Lamako espetxetik Logroñokora (140 km) lekualdatu zuten.

Apirilak 1

Aitzol espetxe arinduan

Aitzol Gogorza preso politiko orerretarra espetxetik atera zuten zigorra etxean betetzeko. Gaixotasun larria duen euskal presoak aurtun 20 urte bete ditu espetxean eta 2012tik Basaurin zegoen. Martutenen tramite batzuk egin ostean Donostia ospitaletik pasa zuen eta handik etxera. Hemendik aurrera, gelditzen zaion zigorra espetxe arinduan etxean beteko du.

Apirilak 3

Darocara lekualdatua

Unai Lopez de Okariz preso politiko gasteiztarra Granadako espetxetik Darocakora (320 km) lekualdatu zuten 1.graduan 100.2 lortu ondoren.

Apirilak 5

Dueñasera lekualdatua

Asier Borrero euskal preso politikoa Palenciako Dueñas espetxera lekualdatu zuten Soto del Realetik eramanez.

Apirilak 4

Kartzeletan Korrika

Hainbat espetxetan euskal preso politikoei Korrikarekin bat egitea erabaki eta Korrika hasi zen egunean patioan errelebo lasterketa burutu zuten.

Apirilak 12

Hautes-deialdia

Estatu espainoleko hauteskundeentzako kanpaina hasten zen egunean Mont de Marsan espetxean dauden preso politikoei EH Bilduren zerrendei babesa eman nahi izan zieten bozka paperak zabalduz beraien herrietan.

Apirilak 17

Rubenach espainieratua

Jon Rubenach Roiz preso politiko iruindarra Soto del Realeko espetxera eraman zuten frantziar Estatutik espainieratu ondoren. Aurretik Mont-de-Marsango espetxean zegoen eta frantziako espetxeetan 15 urte eman ditu.

Apirilak 17

Txumaren anaia joan da

Emilio Altable, Jesus Mari Altabe Etxarte "Txuma" euskal preso politikoen anaia hil zen.

Apirilak 22

Bengoa Urrundua

Asier Bengoa Lopez de Armentia preso politiko gasteiztarra Soto del Realeko espetxetik Herrera de la Manchakora (600 km) lekualdatu eta urrundu zuten.

Apirilak 23

Apeztegia lekualdatua

Karlos Apeztegia Jaka preso politiko hernaniarra Sotoko espetxetik Ocaña II.ra (480 km) lekualdatu zuten.

Apirilak 25

EIPKren deia

Euskal Iheslari Politikoen Kolektiboak (EIPK) EH Bilduren boto papera aukeratzeko deia egin zuen agiri baten bidez: "Hautets ontziak bete behar ditugu, ez bozkaz bakarrik, borrokarako konpromiso irmoarekin baizik".

Apirilak 25

Goikoetxea kartzelaratua

Andoni Goikoetxea Gabirondo apirilaren 9an epaitu zuten Auzitegi Nazionalean eta 7 urteko zigorra ezarri zion epaia jakin aurretik, Guardia Zibilak atxilotu zuen espetxeratzeko. Gazteluarrak jada bete zuten zigor bat Estatu

frantsesean eta handik kanporatzean aske geratu zen epaiketaren zain.

Apirilak 30

Txus ebakuntza-gelan

Larriki gaixo dagoen Txus Martin, Basauriarraren ebakuntza hilaren 24an Basurtoko Ospitalean egitea aurreikusia zegoen, baina atzeratu egin zen. Epai-leak emandako baimen berezia Ertzaintzak ez zuela errespetatu salatu zuten familia eta eragile sozial, politiko eta sindikalek.

Maiatzak 7

Txistorren bigarrena

Bizi osorako zigorra duen Frederik Haranburu Xistor bere espetxealdiaren 30. urtean sartu eta da. Bigarren aldiz egin duen askatasuna eskaeraren ikustaldia egin zuen justizia frantziarrak eta bideo-konferentziaz parte hartu zuen Lannemezan espetxetik.

Maiatzak 9

Idoia Villabonara

A Lamako espetxean zegoen Idoia Martinez Garcia, Villabonako espetxera eraman zuten.

Maiatzak 12

Auto istripua

Oier Urrutiaren lagun batek kotxe istripua pairatu zuen Logroñoko espetxera bisita egitera zihoala. Ezbeharrak, Logroñon bertan, autobideko ordainlekua pasatu ondoren, gertatu zen.

Maiatzak 16

Urrutikoetxea espetxeratua

Frantziako Alpeetan, Sallanches herriko erietxearen sarreran atxilotu zuten Josu Urrutikoetxea, eta Bonveville espetxera eraman zuten. 2017an, ihesean zela zigorra ezarri zion epaitegi frantses batek.

Maiatzak 20

Puertotik Puertora

Zigor Orbe Sevillano, bigarren graduan sailkatu ondoren Puerto I-etik Puerto II-ra eraman zuten.

Maiatzak 21

Rubenach Mansillara

Jon Rubenach Roiz, Sototik Mansillako espetxera eraman zuten.

Maiatzak 22

Karrera Lannemezanera

Ezarrirako betoa gainditu ondoren, Mikel karrera Sarobe euskal preso politikoa Reau sud Francilien espetxetik (930km) Lannemezaneko espetxera hurbildu zuten.

Maiatzak 28

Ilundain Espaineratua

Alberto Ilundain Iriarte preso politiko iruindarra Soto del Real espetxera eraman zuten espainieratu ondoren. Ilundain Lannemezango espetxean zegoen.

Maiatzak 30

Andoni Dueñasera

Andoni Goikoetxea, Sotoko espetxetik Dueñasera (310 km) lekualdatu zuten.

Ekainak 1

Urteko 6. istripua

Aitzol Iriondoren hiru lagunek estatu frantsesean dagoen Moulins-Yzeureko espetxera bidean kotxe istripua izan zuten, etxetik 800 kilometrotara.

Ekainak 5

Txus Zaballan berriro

Txus Martin Zaballako espetxera eraman zuten berriro ere joan zen ekainaren 3an, Basurtoko ospitalean apirilaren 30an bihotzeko ebakuntza egin ondoren. Ebakuntzaren aurretik eta ondoren Txus Martinek jasan zuen presioa eta tratu desagokoa salatu zuen Etxerat elkarteak.

Ekainak 7

Iriondo Lannemezanera

Ezarrirako betoa gainditu ondoren, Aitzol Iriondo Iartza preso politiko lasartearena Moulins-Yzeure espetxetik (800 km) Lannemezaneko espetxera hurbildu zuten.

ETXEAN, KALEAN!

Otsailak 28

Aske 28 urteren ondoren

German Urizar de Paz euskal preso bilbotarra, 28 urteren ondoren aske gelditu zen. Algecirasko kartzelan zegoen, Euskal Herritik 1.100 kilometrora.

Martxoak 2

Deportaziotik Euskal Herrira

Iñaki Etxarte deportatu politikoa Euskal Herrira itzuli da. 38 urte etxetik kanpo egon ondoren, Iñaki Etxarte euskal deportatu politikoa Azpeitira itzuli zen. Azken 32 urteetan Cabo Verden eta Kuban deportatua egon da Iñaki.

Martxoak 8

Etxera 20 urte eta gero

Zuerako espetxean zegoen Kepa Etxebarria Sagarzazu preso politikoa orerretarra aske geratu zen. Kepak azkeneko bi hamarkadak, 20 urte, pasatu ditu Estatu espainoleko kartzelatan.

Martxoak 11

Maite Aranalde libre

Maite Aranalde preso politikoa ibartarra Soto del Realeko espetxetik (450 km) ateratu zen libre. Aranalderen aurka Es-

painiak eskatutako hiru euroaginduetatik bat onartu zuen Frantziako justiziak eta, horregatik, Frantzian ezarritako 10 urteko zigorra bete ondoren, 2018ko irailaren espainieratu zuten. Geroztik, Soto del Realeko kartzelan egon da baina epaia instrukzio fasean dagoenez, eta Maiteren aurkako froga sendorik aurkitu ez dutenez, aske geratu zen badaezpadako neurriekin eta epaiketaren zain.

Martxoak 26

Kubatik Euskal Herrira

Joxemiel Arrugaeta San Emeterio deportatu politikoa bilbotarra Euskal Herrira itzuli da. 1979an Ipar Euskal Herrira ihes egin zuen eta 40 urte etxetik kanpo egon ondoren, Joxemiel Arrugaeta euskal deportatu politikoa Santutxura itzuli da. 1980an pairatu zuen lehengo atxiloketa, kartzelan sartu eta ondoren Alpeetan (Digne) eman zioten asignazioa; berriro atxilotu eta Marseillan espetxeratu zuten, eta gero île de Yeun konfinatu; geroago Perigueuxen (Dordogne) berriro bizi-leku behartua. 1984ko urtarrilean berriro atxilotua eta hiru-aldeko akordio baten ondoren (Frantziar, Espainiar eta Panamar Gobernuak) Panamara deportatu zuten.

Handik, Kubara eraman zuten deportatua eta han pasatu ditu azkenengo 36 urteak.

Martxoak 28

Portugalaren aske

Andoni Zengotitabengoa Fernandez, Portugalen zegoen euskal preso politikoa bakarria aske gelditu da. 2010eko martxoan Lisboako Portela aireportuan atxilotu zuten Andoni eta 2012ko urtarrilean 12 urteko zigorra ezarri zioten Portugalgo etxe batean aurkitutako lehegailuekin zerikusia zuelakoan. Geroztik Portugalgo Vale de Judeus espetxean pasa du Elorrioko presoak azken hamarkada.

Apirilak 3

Aitzol Etxean behingoz

Gaixotasun larria duen Aitzol Gogorza Otaegi preso politikoa errenteriarri espetxe legediaren 2. graduaren 100.2 artikulua aplikatu ondoren etxean dago jada, espetxe arinduan. 20 urte darमतza preso eta Basauriko espetxetik Martutenekora joan zen paper batzuk tramitatzea eta Donostiako ospitalean ingresatzeko. Aitzolek falta zaion zigorra etxean beteko du.

Apirilak 4 **Aske dago**

Espetxean zegoen bitartean “PRESO NAGO” komiki liburua bururatu zitzaion euskal preso marrazkilari bati. Egun esan dezakegu, marrazkilari hori jadanik ez dagoela preso. Mikel Orbe-gozo Etxarri preso politiko donostiarra aske geratu baitzen hilaren hasieran Valladolideko espetxetik ateratzean.

Apirilak 6 **Ez baimenean, behingoz etxean**

Xabier Sagardoi «Xapo» euskal preso Barañaindarra aske geratu zen bere zigorra bete ostean. Azken egunak hirugarren graduan pasatu zituen Iruñako kartzelan, eta apur bat lehenagotik, Soriako espetxean zegoenean, hainbat irteera baimen disfrutatu zituen bigarrenean graduan zegoenean. Xabier izan zen irteera baimen bat disfrutatu zuen EPPKko lehenengo kidea.

Apirilak 7 **Burgosetik aske**

Ekaitz Ezkerra Laspeñas preso politiko donostiarra Burgoseko espetxetik atera ostean behin betiko aske geratu zen.

Apirilak 17 **Mexikotik Etxera**

Juan Toledo Gavira “Sevillano” euskal iheslari politikoa Sevillara bere etxera bueltatu zen. Sevillano 17 urte zituenean Euskal Herrira etorri zen lan egitera, eta askapen borrokan berehala inplikatu zen. Toledo Gavira ihesean egon da azken 31 urteetan eta orain Mexikotik itzuli da, Sevillan familiarekin egon ondoren, Euskal Herrian egin zitzaion ongi etorria.

Apirilak 18 **David Pla askatua**

David Pla Martin euskal preso politikoa Osnyko espetxetik atera zen 4 urtez preso egon ondoren. David Pla libre dago, etxean, baina kontrol judizialpean, eta horrela egongo da haren aurka Espainiak indarrean jarritako 2011ko euroaginduz erabaki artean. Iluntzean heldu zen Pla Ziburura eta hango elkarte batean egin zioten harreka.

Apirilak 30 **Segurola Etxera**

Joseba Segurola Kerejeta euskal preso politikoa aske geratu zen Auzitegi

Nazionaletik pasatu ondoren. Bezperan estraditatu eta Junkeran agintari espainiarren esku utzi zuten Segurola. Espetxe frantziarretan 14 urte (18 zigorra) bete ditu Segurolak, azken bolada Lannemezanen. Mendearen hasierarekin (2001) herritik alde egin zuen eta 18 urteren ondoren etxera aske itzuli da.

Maiatzak 18 **Iñaki Beaumont aske**

Joan den Urtarrilaren 17an Iñaki Beaumont Etxeberria preso politiko iruindarra Granadako Albolote espetxetik Soriakora hurbildu zuten. Orain, berriz, eta 19 urte preso egon ondoren libre geratu zen Soriako espetxetik.

Ekainak 3 **Marina Bernadó baldintzapeko askatasunean**

Marina Bernadó Bonada, euskal-katalandar preso politikoa baldintzapeko askatasunean geratu zen, 12 urteko zigorra bete ondoren. Rennesko espetxetik atera ondoren espaniaratu zuten eta Auzitegi Nazionalatik pasa ondoren aske gelditu zen.

EUSKAL PRESOAK KALERA

ESTATU ESPAINOLEAN

- +** Larriki gaixo
- i** Zigor batuketa
- ¾** Baldintzapeko askatasunerako epeak
- ♿** Gurasoa
- +60** +60 urte
- +70** +70 urte
- +15** 15 urtetik gorako espetxealdia
- 2** 2. gradua
- *** 100.2 artikulua malgutasun printzipioa sartzen du, sailkapen graduetak bakoitzaren aspektuak konbinatuz zigor-betetze eredia ezarritik

* Estatu espainoleko espetxeen urruntasuna Donostia-tik zenbatua.

* Estatu frantseseko espetxeen urruntasuna Bilbo-tik zenbatua.

ETXEAN PRESO

BIZKAIA

Foruria Zubialde, José Ramón **+** **70** **+16**

NAFARROAN

Gil Cervera, Mikel **+** **i** **+27**

GIPUZKOAN

Gogorza Otaegi, Aitzol ***** **+** **i** **¾** **+20**

EUSKAL HERRIAN

ZABALLA

C.P. ARABA

Portillo San Miguel, I. N-1, km. 340

01230, Langraitx (Araba)

Martín Hernando, Jesus María **2** **+** **¾** **+17**

Iparagire Burgoa, Ibon **2** **+** **♿**

“Besarkada etxea - Gasteiz”

C.P. EL DUESO

170 km

Avenida de Berriá SN

39740 Santoña (Cantabria)

Fraile Iturralde, Gorka **2** **+** **♿** **+21**

Salaberria Etxebeste, Emilio **2** **+68** **¾** **+17**

C.P. LOGROÑO

170 km

Calleja Vieja, 200, Apdo. 217

26006 Logroño

Agirre Ibañez, Xabier **2**

Aragon Iroz, Santiago **2** **♿** **+18**

Codo Callejo, Jagoba **+** **2** **¾** **♿** **+18**

Urrutia González, Oier **2**

Igarriz Izeta, Marta **2** **¾**

C.P. BURGOS

215 km

Ctra. De Villamar, s/n Apdo. 253

09071 Burgos

Sola Campillo, Aurken **2**

Tximeno Inza, Xabier **2** **i** **♿** **+24**

Zurutza Sarasola, Jose Antonio **2** **+15**

C.P. ZARAGOZA

ZUERA

250 km

Carretera Nacional 330, km. 539

50298 Zuera (Zaragoza)

Agirre Lete, Juan Luis **i** **♿** **+23**

Arronategi Azurmendi, Kepa **¾** **♿** **+22**

Bilbao Gaubeka, Iñaki **+60** **¾** **+21**

Garces Beitia, Iñaki **2** **¾** **♿** **+21**

Legina Aurre, Kepa **+68** **¾** **+20**

López Gómez, Jon **2** **¾** **+15**

Martínez de Osaba Arregi, Igor **2** **♿** **+20**

Mujika Garmendia, Francisco **+68** **i** **+27**

Murga Zenarruzabeitia, Andoni **2** **¾** **+23**

Zabaleta Elozegi, Jose Jabier **+60** **i** **+29**

C.P. SORIA

260 km

c/ Marqués del Saltillo n. 1

42071 Soria

Atristain Gorosabel, Javier **2** **♿**

Fano Aldasoro, Unai **2** **♿**

C.P. LA MORALEJA

DUEÑAS

310 km

Carretera P-120

34210 Dueñas (Palencia)

Borrero Toribio, Asier

Goikoetxea Gabirondo, Andoni

Karrera Arenzana, Asier **2** **♿** **+19**

C.P. DAROCA

350 km

Ctra. Nombrevilla, s/n

50.360 Daroca (Zaragoza)

Barbado Bonilla, Galder

López de Okariz, Unai **2** **♿** **+18**

Zelaia Ibarreta, Aitor

C.P. LEÓN-MANSILLA

370 km

Finca Villahierro

24210 Mansilla de las Mulas (León)

Ginea Sagasti, Josu **2** **¾** **+16**

Rubenach Roiz, Jon **i** **+16**

Subijana Izquierdo, Juan Carlos **i** **+15**

C.P. ASTURIAS

VILLABONA

390 km

Finca Tabladillo (AS17-Avilés)

33480 Villabona (Asturias)

Alonso Abad, Fernando **2** **¾** **+23**

Etzaniz Alkorta, Sebas **2** **+16**

Goitia Abadia, Oier **2** **¾**

Gómez Ezkerro, Jesus María **2** **+60** **+18**

Labeaga Garcia, Urko **2** **♿** **¾** **+21**

Comes Arranbillet, Olga **2** **¾**

Martínez Garcia, Idoia **2** **i** **♿** **+22**

Yañez Ortiz de Barron, Iratxe **2**

C.P. TOPAS SALAMANCA

460 km

Ctra. N-630, km. 314

37799 Topas (Salamanca)

Etxeberría Martín, Iñaki **+** **i** **+23**

Inziarte Gallardo, Juan Manuel **+65**

Lupiañez Mintegi, Gorka **2**

Ugarte Billar, Xabier **+22**

Vicario Setien, Gregorio **+60** **i** **+18**

Arriaga Martínez, Josune **+60**

Bada garraia

C.P. TERUEL

435km

Avenida de Zaragoza, 26

44001 Teruel

Ormazabal Lizeaga, Asier   +22

C.P. ÁVILA

BRIEVA

475 km

Carretera de Vicolozano, Apdo. 206

05194 Brieval (Ávila)

López Resina, Dolores   +16

C.P. MADRID V SOTO DEL REAL

420 km

Carretera Comarcal 611

28791 Soto del real (Madrid)

Ilundain Iriarte, Alberto +18

C.P. MADRID III VALDEMORO

475 km

Carretera de Pinto

a San Martín de la Vega, km. 5

28340 Valdemoro (Madrid)

Otegi Unanue, Mikel   +16

C.P. MADRID VI ARANJUEZ

510km

Carretera N-400, km. 28

28300 Aranjuez (Madrid)

Zapirain Romano, Iñigo

Etxebarria Caballero, Beatriz + Umea

C.P. MADRID VII ESTREMEIRA

520 km

Crta. M-241, km. 5,750

28595 Estremera (Madrid)

Narvaez Goñi, Juan Jesus

Telleria Uriarte, Angel

Troitiño Arranz, Antton +30

Alberdi Uranga, Itziar

C.P. OCAÑA I TOLEDO

520 km

C/ Mártires de Ocaña 4

45300 Ocaña (Toledo)

Aretxabaleta Rodriguez, Liher

Esnaola Dorronsoro, Aitor

Herrador Pouso, Juan Carlos

C.P. OCAÑA II TOLEDO

520 km

C/ Mártires de Ocaña, s/n

45300 Ocaña (Toledo)

Apeztegia Jaka, Karlos +23

C.P. CASTELLÓ II ALBOCASSER

500 km

Paraje Mascarell, CV-129, km. 15

12140 Albocasser (Castelló)

Arri Pascual, Álvaro +24

Bilbao Beaskoetxea, Iñaki   +27

Etxebarria Oiartxide, Jon

Iragi Gurrutxaga, Harriet +19

Karasatorre Aldaz, Juan Ramón   +18

Markes Zelaia, Patxi +21

Pérez Zorriketa, Ugaitz +17

C.P. CASTELLÓ

575 km

Carretera de Alcore, km. 10

12006 Castelló

Altable Etxarte, Jesús M^a   +25

Cano Hernandez, Pedro María +17

Gallastegi Sodupe, Orkatz +17

Lauzirika Oribe, Karmelo

Otxoa de Eribe Landa, J. Ángel   +19

Zelarain Ortiz, Oskar   +17

Saez de la Cuesta, Alicia +18

C.P. VALENCIA II PICASSENT

600 km

Centro Penitenciario Apdo. 1.002

46220 Picassent (Valencia)

García Arrieta, Garikoitz

Saenz Olarra, Balbino +17

C.P. VALENCIA III PICASSENT

600 km

Centro Penitenciario Apdo. 1.002

46220 Picassent (Valencia)

Azurmendi Peñagarikano, Mikel +21

Badiola Lasarte, Asier

González González, Jon

Gutiérrez Carrillo, Iñigo

Merino Bilbao, Guillermo +19

Uranga Salbide, Patxi

Zubiaga Bravo, Manex   +17

Barbarin Iurrebaso, Ainhoa   +17

Coello Onaindia, Aitziber + Umea

Lasagabaster Anza, Olatz + Umea

Lizarraga Merino, María

Mendizabal Mujika, Idoia + Umea

Pedrosa Barrenetxea, Maite   +21

C.P. TEIXEIRO CURTIS, A CORUÑA

600 km

Carretera de Paradela s/n

15310 Curtis (A Coruña)

Eskudero Balerdi, Gregorio +17

Blanco Santisteban, Zigor   +17

Borde Gaztelumendi, Joseba +60 +17

Bravo Saez de Urabain, Zigor

López de la Calle Gauna, Alberto +15

Mariñelarena Garziandia, Luis +18

Jauregi Amondarain, Oskarbi +18

C.P. LUGO-MONTERROSO

640 km

Carretera Vegado - Pontevedra s/n

27568 Monterroso (Lugo)

Aiensa Laborda, Ibai +17

Aiensa Laborda, Mikel +17

C.P. A LAMA PONTEVEDRA

730 km

Monte Racelo, s/n

36.830 A Lama (Pontevedra)

Goieaskoetxea Arronategi, Eneko

Herrera Vieites, Aitor +16

Makazaga Azurmendi, Xabier +18

Martínez Ahedo, Gorka   +21

Armendariz G.Langarika, Lierni +18

EUSKAL PRESOAK KALERA

ESTATU ESPAINOLEAN

C.P. HERRERA DE LA MANCHA

630 km

Carretera de Argamarsilla. Apdo. 77
13200 Manzanares (Ciudad Real)
Armendariz Izagirre, Iñaki **+21**
Bengoa López de Armentia, Asier **¾**
Erostegi Bidaguren, Joseba **+68 +21**
Larretxea Mendiola, Joanes **+** **+** **+**
Polo Escobes, Sergio **+** **+20**
Marcos Álvarez, Faustino
San Pedro Blanco, Jon Mirena **+** **+** **+20**

C.P. CÁCERES

666 km

Ctra. De Trijullo, s/n Apdo. 480
10.004 Cáceres
Olaizola Baseta, Aitor **+17**
San Argimiro Isasa, Mikel **+** **+16**

C.P. BADAJOZ

750 km

Carretera de Olivenza, km. 7,3
06071 Badajoz
García Justo, Asier **+** **+18**

C.P. ALACANT II VILLENNA

700 km

Carretera Nacional 330, km. 66
03400 Villena (Alicante)
Aranburu Sodupe, Gotzon **+** **+17**
Arregi Erostarbe, Joseba **+** **+70** **+** **+27**
Ayestaran Legorburu, J. Lorenzo **+60**
Berasategi Eskudero, Ismael **+** **+16**
Fuentes Villota, Raul **+**
Goikoetxea Basabe, Arkaitz **+**
Iglesias Chouzas, Juan Carlos **+** **+** **+19**
Vila Mitxelena, Fermin

C.P. ALACANT I FONCALENT

750 km

Pol. la Vallonga, s/n Apdo. 5.050
03113 Alacant
Badillo Borde, Irkus **+** **¾** **+15**
Mardones Esteban, Asier **+** **+** **+15**
Oña Ispizua, Josune **+** **+15**

C.P. MURCIA I - EL PALMAR

810 km

Carretera Mazarrón, km. 3
30120 El Palmar (Murcia)
Martínez Arkarazo, Gorka **¾** **+16**
Novoa Arroniz, Jose Mari **+** **+20**
Ramada Estevez, Fco. Jose **+** **+18**
Samaniego Curiel, Ekaitz **¾**
Segurola Beobide, Joseba **¾** **+16**

C.P. MURCIA II CAMPOS DEL RIO

820 km

Paraje Los Charcos
30191 Campos del Río (Murcia)
Andueza Antxia, Oier **+** **¾** **+18**
Arizkuren Ruiz, Josetxo **+** **+** **+60** **+** **+20**
Arkauz Arana, Josu **+60** **+** **+** **+28**
Crespo Ortega, Jon **+17**
Izpura Garcia, Mikel **+65** **+** **+19**
Palacios Abad, Gorka **+** **+** **+16**
San Sebastián Gaztelumendi, Mikel
Troitiño Ciria, Jon **+** **+**
Gartzia Montero, Ainhoa **+** **+16**

C.P. JAÉN

770 km

Carretera Bailén-Motril, km. 28
23009 Jaén
Aginagalde Ugartemendia, Beñat **+** **+**
Fresnedo Gerrickabeitia, Aitor **+** **+23**
García Aliaga, Aitor **+** **+18**
Guridi Lasa, Iñigo **+18**
Sarasola Yarzabal, Mattin
Bakedano Maidagan, Oihane **+** **¾** **+17**

C.P. CÓRDOBA

830 km

Ctra Sevilla-Madrid, km. 391 Apdo. 479
14014 Córdoba
Alonso Rubio, Iñaki **+24**
Calabozo Casado, Oskar **¾** **+18**
Gallaga Ruiz, Javier **+** **+60** **+21**
Muñoa Arizmendiarieta, Ibon **+60** **¾** **+19**
Pérez Aldunate, Xabier
Portu Juanena, Igor **+**
Usandizaga Galarraga, Xabin **+** **+21**
Vidal Álvaro, Gorka **+15**
Egues Gurrutxaga, Ana Belen **+18**

C.P. ALBOLOTE GRANADA

860 km

Carretera Colomera km. 6 Apdo. 2.062
18220 Albolote (Granada)
Agote Cillero, Arkaitz **+**
Apaolaza Sancho, Iban **+** **+**
Barrios Martin, José Luis **+21**
Bilbao Solaetxe, Unai **+17**
Coto Etxeandia, Egoitz **+** **¾** **+** **+16**
Miner Villanueva, Imanol **+17**
Olarra Guridi, Jon **+** **+** **+17**
Rodríguez López, Asier
Ugarte López de Arkaute, Diego **+15**
Delgado Iriondo, Agurtzane **+60** **+** **¾** **+19**
Mujika Goñi, Ainhoa **+** **+17**

C.P. SEVILLA II

960 km

Paraje las Mezquitillas SE 451 km. 5,5
41530 Morón de la Frontera (Sevilla)
Agirresarobe Pagola, Gurutz **+**
Arakama Mendia, Iñaki **+68** **+22**
Arriaga Arruabarrena, Rufino **+60** **+** **¾** **+22**
Arzalluz Goñi, Asier **+** **+** **+17**
Etxabarri Garro, Juan M^a **+21**
Etxeberria Goikoetxea, Garikoitz **+** **+**
Lebrero Panizo, Roberto **+18**
Olabarrieta Colorado, Iker
Vallejo Franco, Iñigo **+** **+16**

C.P. HUELVA

1.000 km

Carretera de la Rivera, s/n
21610 Huelva
Besance Zugasti, Juan Carlos
Franco Martínez, Bittor **¾** **+** **+17**
García Gaztelu, Xabier **+** **+** **+18**
García Jodra, Fernando **+18**
Lima Sagarna, Iker **+17**
López Anta, Ángel **+** **¾** **+17**
Maurtua Eguren, Aitzol **¾** **+** **+17**
Urretabizkaia Saukillo, Jon **¾** **+** **+19**
Gallastegi Sodupe, Irantzu **+** **+** **+20**

Bada garraia

ESTATUFRANTSESEAN

C.P. ALMERÍA

1.000 km

Carretera Cuevas de los Ubedas, km. 2,5
04071 El Alquián (Almería)

Arruarte Santacruz, Garikoitz +16

Krutzaga Elezkano, Iñaki +18

Otegi Eraso, Andoni +17

Viedma Morillas, Alberto +17

Galllastegi Sodupe, Lexuri +17

C.P. PUERTO I-CÁDIZ

1.050 km

Carretera Jerez-Rota, km. 6, 4 Apdo. 555
11500 Puerto de Santa María (Cádiz)

Almaraz Larrañaga, Agustín +24

Atxurra Egurrola, Julen +23

Elejalde Tapia, Fernando +22

Garate Galarza, Endika +15

Gurtubai Sánchez, Jon Sebasten +17

Lerin Sánchez, José Ángel

Ordoñez Fernández, Josu +17

Zabalo Beitia, Xabier +17

Zubiaurre Agirre, Jon +18

C.P. PUERTO II-CÁDIZ

1.050 km

Orbe Sevillano, Zigor +15

C.P. PUERTO III-CÁDIZ

1.050 km

Agirrebarrena Beldarrain, Aitor +17

Barreras Diaz, Oskar +22

Beobide Arza, Ibai

Bienzobas Arretxe, Jon Mikel +20

Castro Zabaleta, Manex

Cotano Sinde, Aitor

Dorronsor Malaxetxebarria, J.M. +26

Etxeberrria Garaikoetxea, J. Mari +17

Parot Navarro, Unai +29

C.P. ALGECIRAS

1.100 km

Carretera del Cobre, km. 4,5
11206 Algeciras (Cádiz)

Arrieta Llopis, Mikel +19

Loran Lafourcade, Gorka +16

Solana Matarran, Jon Igor +19

Pérez Aristizabal, Eider +18

MONT DE MARSAN C.P.

260 km

Chemin de Pémégan B.P. 90629
40.006 Mont-de-Marsan Cedex

Etxaburu Artetxe, Aitzol

Ezeiza Ailerra, Asier

Garro Pérez, Zigor

Goieaskoetxea Arronategi, Ibon

Iruretagoiena Lanz, Luis

Martitegi Lizaso, Jurdan

Martinez Bergara, Fermin +15

Merodio Larraona, Zigor

Mujika Andonegi, Ander

Sirvent Auzmendi, Ekaitz

Suberbiola Zumalde, Igor

Urbietta Alkorta, Josu

LANNEMEZAN C.P.

330 km

Chemin de la Plaine B.P. 166

65.307 Lannemezan Cédex

Abaunza Martinez, Javier +17

Agerre, Didier +18

Agirregabiria del Barrio, Arkaitz

Barandalla Goñi, Oihan

Esparza Luri, Iñaki +15

Fernández Iradi, Ibon +16

Garitagoitia Salegi, Iurgi

Haranburu, Frederic +29

Iriondo Iarza, Aitzol

Karrera Sarobe, Mikel

Maiza Artola, Gurutz

Oiartzabal Txapartegi, Asier +18

MURET C.D.

420 km

Route de Seysses B.P. 312

31.605 Muret Cédex

Fernández Aspurtz, Joseba

Parot Navarro, Ion +29

SAINT MARTIN DE REM. C.

550 km

La Caserne de Thoiras, E 2

17.410 Saint Martin de Ré

Esnal, Jakes +29

ARLES M.C.

750 km

Rue Copernic B.P. 241

13.637 Arles Cédex

Aspiazu Rubina, Garikoitz

RENNES C.P.

800 km

18 bis, Rue de Châtillon B.P. 3.107

35.031 Rennes Cédex

Areitio Azpiri, Alaitz

ROANNE C.D.

850 km

Georges Mandel B.P. 10.008

42.311 Roanne Cédex

Aramendi Juanena, Alaitz

Beyrie, Lorentxa +18

Moreno Martinez, Itziar

REAU SUD FRANCILIEN C.P.

930 km

CR 8 Lieu dit du Moulin à Vent

77.550 Réau

Iparagirre Genetxea, Marixol +15

Lesaka Argüelles, Izaskun

Ozaeta Mendikute, Ainhoa

Sorzabal Diaz, Iratxe

FRESNES M.A.

930 km

3, Allée des Thuyas

94.261 Fesnes Cédex

Goienetxea Irigorri, Xabier

Reta de Frutos, Iñaki

LA SANTÉ M.A.

930 km

42, Rue de la santé

75.014 Paris

Urrutikoetxea Bengoetxea, Iosu

Preso Politikoen Nazioarteko Egunean

*EPPKren
agiria euskal
jendarteari*

Preso Politikoen Nazioarteko Egunaren kariaz, euskal preso politikoen kolektiboak agurrik beroena helarazi nahi diogu euskal jendarteari, zuei guztioi.

Preso Politikoen Nazioarteko Eguna legez geratu da izendatua Apirilaren 17a. Pertsona asko dago preso ideiegatik eta ideia horien defentsan egin duten borrokagatik. Munduko leku askotako preso politikoa adiskide dira gaur egun, eta euren ziegetako barroteetatik harago elkartzen dira beren pentsamenduak, borroka eta maitasun loturak sortuz.

Munduko edozein espetxetan dauden preso politikoen egoerak dira garrantzak, preso politiko izateak ezinbestean esan nahi duelako preso jazarria dela eta, beraz, bere eskubide pertsonal eta kolektiboen aldeko borroka etengabe bizi behar duela. Preso politikoa, zoritxarrez, borroka hori azken bururaino eramatera behartuak sentitzen dira gehiegitan. Zentzu honetan bereziki gogoan ditugu gose grebaren ondorioz edo beren buruaz beste eginez hil berri diren preso kurduak, eta munduko beste hainbat herri askatasunaren alde borrokatzeagatik zigorra eta ondorioak jasaten dituzten guztiak.

Euskal preso politikoa ere ez da urte erraza izan; ez dira garai errazak. Oraindik 260 inguru gara euskal preso politikoa; gutako batzuk 70 urtetik gorako adina dugu, espetxean daramagun urte kopuruaren batz bestekoa oso handia da, 21ek gaixotasun larriren bat... eta gogoratu behar dugu azken urtebete honetan zendu direla espetxean larriki gaixoturik kaleratu ziren Juan Mari Maizkurrena eta Oier Gomez kideak... Errealitate horren aurrean, kartzelako egoerak gordina izaten jarraitzen du. Zenbait kiderena are gordinagoa, adinagatik, gaixotasunagatik, guraso edo senide adindu eta ezinduak dituztelako edo bestelako arazoengatik. Urteen zamak presook ez ezik gure senide eta hurbilekoak ere kolpatzen baititu, "Moxtiladun umeak" edota "Azken arnasa arte" dokumentaletan ezin gordinago agertzen den moduan, presoon eta senideen arteko harremanetarako baldintzak gero eta latzago bilakatuz. Ez dugu ahaztu behar, gainera, Estatu espainiarren errepresioak gugarako elkartasun oro mehatxatzen eta zigortzen jarraitzen duela.

Bakartuta dauden kideen kopurua aipatu behar dugu, اندrazkoena bereziki. Azken urteotan Kolektiboa osatzen dugun kideen kopuruak behera egin arren, esan

behar da larritasunek gora egin dutela denborarekin. Ezin dugu ukatu egoera premiatsua dela, baina adierazi nahi dugu gure gogo-bihotzak gure herriaren askatasuna lortzeko egin beharrekoan daudela.

Ia bi urte dira EPPK-k eztabaida prozesua amaitu eta ibilbide juridiko-penitentziarioan pausu bat aurrera eginez, kartzelak husteari begira espetxe legedia arruntari ekitea erabaki zuela. Ez da zailtasun faltarik borroka horretan ere, eta emaitzak tantaka datoz, nekez datoz... Baina nekeak eta abiadura mantsok ez gaitu etsipenera eramango; zailtasunetan aurrera egiten ondo ikasiak gara, eta jarraituko diogu aurrera egiten.

EPPK-k jakin izan du aurrean dituen erronei eta egin zaizkion galde guztiei eskuzabaltasunez erantzuten, gure Herrira konponbidea eta askatasuna ekarri behar dituen prozesuaren hobe beharrez. Eta ahalegin horretan bat egiten duzuen guztioi gure eskerrona adierazi nahi dizuegu, konpromiso horretan berresteko eta aurrera jarraitzeko eskaera luzatzeaz gain. Alde horretatik, iazko urriko eta aurtengo urtarilean "Orain Presoak" dinamikaren baitan egin ziren manifestazio handiek erakusten digute zer nolako babesaren duen presoon eskubideen aldeko eskaerak euskal gizartean. Babes horren ondorioz, Frantziar hurbilketaren inguruko mugimendu batzuk emanak ditu urtebete honetan, eta iritsiko da balorazio zehatzagoak egiteko ordua. Tamalez, Espainia aldean jarrera immobilista-goak eta are inboluzionistak gailentzen ari dira; espetxetan eta presoon inguruan eman dituzten urrats ukurrak nahikoak ez izateaz gain, gurekin adostu gabeak izan dira. Ildo juridikoan behin eta berriz ukatzen dizkigute eskaerak, salbuespen irizpideak mantenduz, exijentziak behin eta berriz handituz.

Gutakoren baten etxeratzeak sortzen duen poza adieraztea bera zigortu nahi dute. Esan behar dugu, ordea, euskal preso politiko bat espetxetik irteten denean, preso horren senide eta hurkoei ezarri zieten zigorra ere amaitzen dela. Baina nahiago dute zitalkeriatik eta gorrotatik ase, askatasunean eta itxaropenez bizi gaitetzen uztea baino. Deliberatuak gure helburuetara iristeko eta bidean beharrezkoak diren ekarpenak egiten jarraitzeko.

Ekarpen handi eta txikiak, denak baitira beharrezko. Bestalde, ez dugu ahazten epe laburrera datozkigula bi hauteskunde prozesu eta, alde horretatik, 2017ko eztabaidaren ondorioetan genioen moduan, EPPKko presook bat egiten dugula Ezker abertzalearekin. Ezker abertzaleko militante gisa aintzat hartzen dugu bozkaren garrantzia ere, indarrak batzeko eta borroka politikorako tresnak prestatzeko modua delako Ezker Independentistako hautagaiei gure bozka ematea.

Ez dugu etsiko; egindako urratsetan ez gara atzera itzuliko. Etorkizuna dugu zain, eta bidean zailtasunak aurkituko ditugu, baina gure herriaren independentziara goaz eta elkarren indarrak batuz gaindi ditzakegu zailtasun guztiak.

EPPKren agurra

Gazte Topaguneari

Euskal Preso Politikoon kolektiboaren agurrik sentikorrena helarazi nahi dizuegu “Bulkada berrien garaia da” dinamikaren baitan bildu zareten gazte guztioi.

Agurrik sentikorrena etorkizuneko Euskal Herria marratzuz, jendarte aske eta justu batean bizitzeko ahalegina egiten ari zareten gazteoi.

Agurrarekin batera, gure esker ona adierazi nahi dizuegu, Preso Politikoen Nazioarteko Egunaren testuinguruan hitzez bederen zuen artera agertzeko aukera hau eman diguzuelako.

Pozgarria da guretzat belaunaldi berriekin bat egitea etorkizunari begiratzen diogunean; indarrak suspertzen dizkigu zuen grinak, geroaz eta gure herriaren etorkizunaz kezkatzen zaretela ikusteak. Ilusioz betetzen gaitu ondoren zatozten belaualdietako kideok lekukoa hartzeko prest zaudetela ikusteak.

Iraganean ere belaunaldi bakoitzeko gazteak izan baitira georari begira egonezin handiena sentitu dutenak eta etorkizun hobe baten alde eskuzabaltasun osoz konprometitu eta in-

plikatu direnak. Iraganeko belaunaldiek, sarritan testuinguru oso zail eta gogorretan erakutsi dute gai direla dena emateko, etorkizun hobe, justu, sozialista eta zoriontsuago baten alde borrokatzeko. Iraganean ere erakutsi dute gazteek gai direla helduak bezain zentzudun izateko, eta gazte haien inizatiba eta ahaleginari esker iritsi gara iritsi garen lekura.

Oraindik bide luzea dugu, ordea, nahi genukeen lekura iristeko, guztion helburuak lortzeko. Baina badugu konfiantza biharko Euskal Herria herri independentea, sozialista eta baketsua lortzeaz gain, jendarte justu, feminista eta zoriontsuagoa osatzeko ardura hartuko duzuela. Militante gisa zuekin gaude, gurekin zaudete, eta zuen eta gure belaunaldien artean elkarlana egiteko ardura dagokigu zuei eta guri.

EPPK-k, bere ezaugarri historikoen sustraiak lurtean tinko dituela, badaki unean uneko baldintza eta erronken aurrean hausnarketa egin eta erabakiak hartzea dagokiola. Ezker Abertzaleak norabide estrategikoa berriro ondoren eztabaida prozesua burutu zuen gure kolektiboak; orduetik igaro den urte eta erdi honetan mantsoa izan da ibilaldia eta emaitzak tantaka baizik ez dira iritsi. Gure kolektiboa azken urteetako txikiena bada ere, handia da oraindik, euskal preso politiko gehiegi dago oraindik espainiar eta frantziar espetxeetan; Portugalen preso dagoen kidea eta gaixorik espetxealdi malgutuan dauden kideak ahaztu gabe.

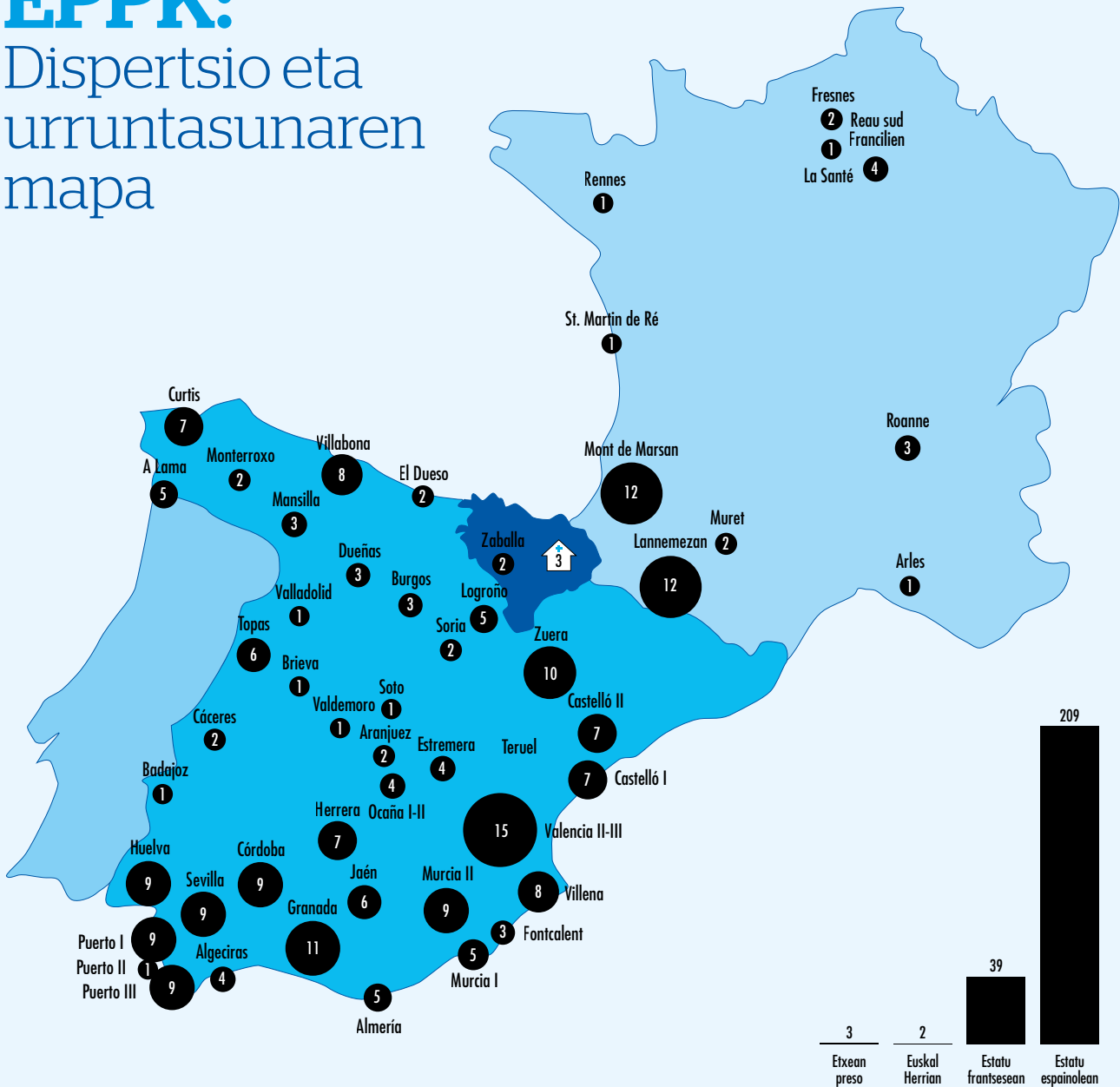
Urgentziazkoa da gaixorik diren kideen askatasuna, adin handikoena, guraso direnena... Eta lehentasunezkoa da euskal preso politiko guztien kaleratzea, deportatu eta erbesteratuen etxeratzea. Lehentasunezkoa da, presorik gabeko herria amesten dugulako eta behar dugulako, senideak eta lagunak preso dauden bitartean ezin garelako aske izan.

Harro gaude gure ondorengo belaunaldietan zatozten gazteotaz, zuetaz, geroaz eta etorkizuneko erronkez arduratsu zaretela ikusteaz. Konfiantza ematen digu inguruaz indiferente ez zaretela ikusteak, feminismoa, euskara, gizarte honetako kalte-tuenekiko elkartasuna... zuen kezka direla ikustean. Asko dugu elkarrekin partekatzen, elkarrekin egiteko, guztiontzat lortzeko, eta konpromiso horretan grinatsu jarraitzera animatu nahi zaituztegu, jokoan dagoena geure herria eta geure geroa delako.

EPPK:

Dispertsio eta urruntasunaren mapa

Urrunketa eta dispertsioa estatu espainolean

- 72** % 34'5 Andalusia
- 28** % 13'4 Murtzia + Gaztela-Mantxa + Extremadura
- 40** % 19'1 Valentziako komunitatea
- 14** % 6'7 Galiza
- 33** % 15'8 Madrildik gora 250-500 km
- 22** % 10'5 Ebrotik behera < 250 km